

Лука Исустули дукунан

Эда Лука эрэ дукучан

[1:1] Эхиткэн, экун мит бугадут оувучаван, кэтэ бэел дукулчатын. [2] Тара мэртын ичэчэл бэелдүк, Сэвэки турэнмэн бэелдулэ ихивдярилдүк, мит сарап. [3] Тара би, тэкэмэдукин алагукса, синду, сомат аявири Пеопил, улбули дукудави дялдам, [4] си Исустули долдынаас тар тэдедүк тэде бихивэн садас.

Иоан — мулэ эимни

[5] Ирод Иудеяду тэгэмэр бинэхин, хирури Сахария бичэн, Авия сменадукин. Нујан ахин Елисавета Арондук тэкэчи бичэн. [6] Нујартын Сэвэки дюлэдун юунэт бинит бидечэтын, упкат Бэгин-Сэвэки одёкичилван, нюннинмэн-дэ дялуувдячатын. Џи-дэ нујардулитын эрувэ энэт гунэ бичэн. [7] Тар-да бичэлийн нујартын хутэе ачир бичэтын. Елисавета эвки балдыра бичэ, тыкэн биденэл, сагданчатын. [8] Умнэ Сахария тадук гил хирурил Авия сменадукин Сэвэки Дюдун хавалкичтын инэжил очатын. [9] Тэли Сахария хулгакитту ая унјучил чукава дегдынэтын бичэн, хулганиkit инэжин тыкчэ бичэн. Тарит нујан Бэгин Дюлан ичэн. [10] Умивупчал бэел, тулилэ илитчанал, ункеродерэктын, Сахария хулганидячан. [11] Умнэт Сахарияду Сэвэки тэдэвумнин ичэврэн, нујан хулгакит анјудун аял унјучил чукал, лу саннядяридутийн илитчачан. [12] Сахария, нујанман ичэксэ, олон, ўэлэлчэн-дэ. Сэвэки тэдэвумнин-кэ нујантыкин гунчэ: [13] — Сахария, экэл ўэлэрэ: си, ункеронэ, гэлэнэс долдывран. Синжи ахис Елисавета синду омолгияс балдывдяјан, си нујанман, Иоан гуннэ, гэрбикэл. [14] Мевани хэгды урункэкунди, сэвденкэкунди дялуувдяјан, кэтэ илэл нујан балдынадун урундеңэтын. [15] Бэгин дюлэдун нујан хэгды бэе одяјан. Нујан экуды-кат аракива этэн умна. Энинин ургэхи биденэхин, нујан Сэвэки Эриндин дялуувдяјан. [16] Кэтэ

Исраиль бээлвэтын нујан Бэгиндулэ, Сэвэкилэтын мучувдяјан. [17] Нујан, омитви, энэхитви-дэ Ильява урэденэ, Бэгин дюлэдун юнэдеденээн, амтыл меварватын хутэлтыкитын дагамавкандяјан, дюлэвэр эвкил бурэ бээлвэ Сэвэки дялилдин дялувдянан. Тыкэн Иоан бээлвэ Бэгинтыки эмувденээн, нујандулан эмэрилэн итыгавувчалва. [18] — Тавар гуннэс тэдевэн он-ка би садяјав? — гуннэ, Сахария Сэвэки тэдэвумнидукин ханјуча. — Би-кэ этыркэн бихим, ахив нян сагданча. [19] Таду Сэвэки тэдэвумнин гунэн: — Би Гаврил бихим, Сэвэки дюлэдун илитчари. Нујан минэвэ элэ унчэн, би синду эр аяпчу улгурвэ мэтэвдэв. [20] Би синду мэтэвнэв гуннэгэчинми дялувдяјан. Си-кэ би гуннэвэв эчэс тэдерэ, тарит симуладяјас, эвки турэттэ одяјас, би гуннэв дялувдалан си турэнэ ачин биденэс. Тар инэјивэ Сэвэки синмача. [21] Сахариява тулилэ апатчарил бэел нујан горово Сэвэки Дюдун бидеридукин дивэдечэтын. [22] Де, тадук Сахария, турэнэ окса, юрэн. Бэел нујан Сэвэки Дюдун сохива ичэнэвэн тылчэтын. Сахария, турэнэ окса, тара юалалдиви ичэвкэнчэ. [23] Сэвэки Дюдун хавалкичин инэјилин илтэнчэлэтын, нујан дюлави мучучан. [24] Тар амардукин Елисавета, нујан ахин, дагали ургэхивки, тадук тунја бегава дюдукви энэ юрэ бидечэн. [25] «Эрэ тыкэн минду Бэгин оран, би эхидукви балдыра бэелдук эдэв халдятта», — гунивки бичэ нујан.

Он Иисус балдыдяуан

[26-27] Елисавета ургэхинэдукин нюни беган очалан, Сэвэки Гаврил гэрбичи тэдэвумниви Насаретту бидери хунаттула унчэн. Тар бикит Галилея гунмури дуннэду бичэн. Тар хунат Давидтук тэкэчи Осиптула эдьлэнэт бичэн. Хунат гэрбин Мария бичэн. [28] Гаврил, нујандулан эмэксэ, гунчэ: — Мэнду бигин синду, Сэвэки синманан хунат! Синнун Бэгин! [29] Тэдэвумни гуннэвэн долдыкса, хунат олоочон, тадук дялдалчан: «Эда тыкэн нујан гунэн?» [30] Сэвэки тэдэвумнин нујантыкин гунчэ: — Мария, экэл юэлэрэ! Сэвэки синэвэ аявдерэн. [31] Си ургэхиденэс тадук омолгива баядывдяјас,

Нујанман Иисус, гуннэ гэрбидэви. [32] Нујан хэгдүткумэ одяњан, Нујанман Угутмэр Омолгидин гэрбиденэтын, Бэгин-Сэвэки Нујандун Давид тэгэмэр тэгэkvэн буденэн. Иисус Давидтук тэкэчи бинэ, [33] Якитпук тэкэчил бэл оёлитын тэгэмэр одяњан. Тар тэгэмэрин этэн манавра, нујан окин-да тэгэмэр биденэн. [34] — Он-ка би ургэхиденэв? Би эдые ачин бихим эчэ! [35] Таду нујан гунчэ: — Сэвэки эринин синдулэ исчан, Угутмэр энэхин синэ ханяндиви дасчан, тарит си балдывнат хутэс Сэвэкини биденэн. Нујан Сэвэки Омолгин, гуннэ, гэрбивденэн. [36] Тар ичэткэл Елисаветава, дагалтави, нујан сагды, бэл-дэ «энэт балдывра ахи» гунијкитын эчэ. Тар-да бичэлин, нујан омолгит ургэхинэн нюни беган юэнэрэн. [37] Сэвэки эхин ора экун-кат ачин. [38] Мария гунчэ: — Би Бэгин боканин бихим. Бэгин синдули гуннэгэчинин бигин. Сэвэки тэдэвумнин тадук суручэн.

[Мария Елисаветала ирэмэрэн](#)

[39] Адыллали-вал Мария городтула, хэлинчэнэ, суручэн. Тар город урэчи Иудеяду бичэ. [40] Нујан, Сахария дюлан иксэ, Елисаветава мэндучэ. Мария мэндурившэн Елисавета долдычалан, [41] Елисавета урдун хутэн курбухинчэ, мэнийн-кэ Сэвэки Эриндин дялувча. [42] Елисавета игдит гунчэ: — Мария, Сэвэки синэвэ аявдерэн, синэвэ ахалдук синмача, балдывривас хутэвэс нян аявдерэн. [43] Би экунма оналив миндулэ Бэгинми энинин эмэрэн? [44] Си мэндури турэрис сердулав идекентын, додув хутэв, урунденэ, курбухинчэрэн, [45] Бэгин турэрин дялувриватын тэдечэ ахи кутучи!

[Мария Бэгинмэ кэнедерэн](#)

[46] — Би дялдуви Бэгинмэ угирившем, [47] упкат дотпи Сэвэкиду сот урунDEM. [48] Би хэгдэй-дэ бэе эчэв бихи, тар-да бичэлин, нујан минтыки ичэхинэн. Эдук дюлэски упкат бэл тэкэн тэкэндуквэр минэ «кутучи ахи» гундеденэтын. [49] Энэхичи минду со хэгдывэ оран. Нујан гэрбин одёври! [50] Сэвэки упкат бэелвэ тэкэн

тэкэндуктын Нујанман одёдерилва, муландяран. [51] Нујан энэхи јалатпи арпуллан — сокатчарил бэлвэ ахадяран, [52] энэхил бэгсэлвэ тэгэкилдуктын тыкивдерэн, тырэувчэл бэлвэ угиривдерэн, дёгордёрилду дялум будерэн, [53] баяхалва-ка экуна-да ачин тындерэн. [54] Сэвэки Исраиль тэгэдун, мэнжилдуви бокардуви, бэлэдэви, эмэчэн, Нујан бэлду бэлэтнэтуурэнми эчин омюоро. [55] Сэвэки Аврамду тадук нујан хутэлдун окин-да бэлэтнэтуурэн очан. Тар турэрви нујан амтылдуга бучэн. [56] Мария, Елисаветаду илан-мал бегава биксэ, дюлави мучучан.

Иоан-эимни балдырин

[57] Елисавета, балдырин инэйин эмэчэлэн, омолгичанма балдывча. [58] Нимэкилин, дялин-да Бэгин, нујанман муланикса, бэлэнэдун Елисаветанун умунду урунчечтын. [59] Дяпки инэйиду нујартын омолгичанду минэври итыва одавар умунууччэтын, аминин гэрбидин Сахария, гүннэл, гэрбидэвэр эетчечтын. [60] Энинин-кэ тара энэ дёкта, гүнчэ: — Эчэ, нујан гэрбин Иоан бигин. [61] — Си тэкэндус таргачин гэрбичи юи-кэт ачин эчэ! — гүнчэл нујартын. [62] Тадук кујакан аминдукин јалалдивар ичэвкэнденэл, нујан хутэви он гэрбидэви эетчэривэн ханюучатын. [63] Сахария, олдоксоконмо будэтын гэлэчэ тадук дукуча: «Нујан гэрбин Иоан». Таријдун упкат сохиччатын. [64] Тармалду нујан турэчилчэ, улгучэмэтты окса, Сэвэкивэ кэнелчэ. [65] Нимэкилин упкат юэлэлчэл. [66] Тара долдычал бэел, упкат дялдувар дяваксал, гүнчэвкил бичэл: — Йи-кэ тар кујакан одяյан? Тэдемэ-ты, нујанман Бэгин, одёдёно, дыхучинжкин.

Сахария Бэгийимэ кэнедерэн

[67] Сахария, Иоан аминин, Сэвэки Эриндин дялуувекса, экунма Сэвэки нујандун нинэвэн улгученилчэн: [68] — Бэгинмэ кэнедерэв — Исаиль Сэвэкивэн! Нујан миттулэ, Мэнжилэви тэгэлэви, бэлэдэви эмэчэн. [69] Нујан энэхи Айнажт бэевэ миттулэ ундерэн.

Тар бээ Давидтук тэкэчи, Давид Нујан боканин. [70] Тара Сэвэки синманаливи бэелдуливи Нујан турэнмэн ихивдатын, он Нујан нонон гуннэдин гунчэн. [71] Тар Айнат бээ булэсэгилдук тадук митпэ ичэмэиндерилдук айдяран. [72] Тыкэн нујан мэннидуви тэгэдуви бэлэтчэрэн, амтылты тэктэрдутын бунэви турэнми маннит дявучадяран. [73-74] Тэктрты аминдутын Аврамду митпэ булэсэгилдук айнат турэнми Нујан бучэн. Тарит мит юидук-кэт энэл юэлэрэ, Нујан нююннинэдин бидедеңэт. [75] Мит Сэвэки бэелин бинэл, Нујан экунма миттук эетчэрэн, Нујан дюлэдун упкат бинидувэр тара дялувнатаат. [76] Си-кэ, хутэ, Угутмэр Сэвэки турэнмэн ихиври бэе, гуннэ, гэрбивдеңэс — Нујандун хоктоён осчана, Бэгин дюлэдун нёрадянаас, [77] тадук Сэвэки тэгэви, юэлумухилвэ лукчана, аириван мэтэвдеңэс. [78] Митпэ упкат мевандиви аявдери Сэвэкинит миттулэ няյнядук юэрин геванма ундеңэн. [79] Тар геван, ичэвуксэ, буни хактырадун бидерилвэ упкатватын юэриндиви гарпадянаан, тарит аяралдындула ихиври хоктово нююннинеңэн.

[Иоан куңакады-да омолгиды-да анյанилин](#)

[80] Куңакан-ка ихэвдечэ, дялирбудяча, нујан Исраиль тэгэлэн эмэри инэүнин одалан бэел экичтын бирэ дуннэду бидечэн.

[Исус Киристдс балдырин](#)

[2:1] Тар инэүилду римской хэгдьткумэ тэгэмэрин Август бугави бэелвэн упкатватын таңдатын ипкэчэ. [2] Эр элэксипты бэелвэ таңивун бичэн, тэли Сирияду хэгдигу Кувириниус бичэн. [3] Упкат балдыдяк бугалавар дукувдавар юэнэчэтын. [4] Осип нян Насарет бикиттук, Галилея дуннэдукин Виплеемдула, Иудеяду бидерилэ, юэнэчэн. Тыкэн Давид балдыдякин дуннэн гэрбичивуттэн. Осип Давидтук тэкэчи бичэ, тарит тартыки суручэн. [5] Нујан ахилајатнууми Мариянун дукувдавар юэнэчэтын. Мария ургэхи бичэн. [6] Нујартын таду бидерэктын, балдыри инэүнин оча. [7]

Мария ноноптыма хутэви балдывча, тадук чакиликса, дюдyl авдул утавундутын нэчэн. Нуяртын анյавун дюду анյадатын бетын эчэн сулапта.

Сэвэки тэдэвумнилийн тадук этэечимнил Иисус балдыриван мэтэвдерэ

[8] Нуяртын дагадутын этэечимнил, мэржилвэр берулвар этэетчэнэл, бидечэтын. [9] Тар долбониду умнэт Сэвэки тэдэвумнин ичэвчэ, ичэвнэдүн Сэвэки-Бэгин јэринин этэечимнилвэ гарпача. Тарил сот јэлэлчэл, [10] Сэвэки тэдэвумнин нуярдутын гунчэ: — Экэллу јэлэрэ, би элэ мэтэвумнэк эмэчэв, тар мэтэвнэв упкат тэгэдүхун со хэгды урунмэ будејэн. [11] Инэйинмэн Давид бикиттун сунэвэ Айнат бэе балдыран: тар Бэгин-Кристос. [12] Су Нуянман тагтахун эргэчин самалки бидејэн: су чакиливчадяри куңаканма дюды авдул улиувундутын бакадянахун. [13] Тармалду Сэвэки тэдэвумнин дагадун со кэтэ хуятул тэдэвумнил, Сэвэкивэ кэнеденэл, тыкэн гундечэтын: [14] — Угу Бугаду бихи Сэвэкиду кэнен бигин! Дулин Бугаду бихил Сэвэкиду аяуврил бэелду аяралдын бигин! [15] Тар Сэвэки тэдэвумнилийн этэечимнилдук няյняла мучучалатын, этэечимнил гумэтчэл: «Виплеемдула сурогэт, ичэнэгэт, экун таду оча, тар эва Бэгин митту гунэн». [16] Хэлинчэденэл, тартыки эмэксэл, Мариява Осипнун бакачал, авдува улиувунду балдымактава куңаканма ичэчэл. [17] Ичэксэл, эр куңакандули тэдэвумнил мэтэвнэвэтын улгучэнчэтын. [18] Этэечимнил улгучэннэвэтын долдычал бэел упкат сохичатын. [19] Мария-ка мэтэвнэвэтын аямат иргэлэви тыпкэнчэ, мевандулави ивчэ. [20] Этэечимнил-кэ долдыналивар, ичэнэлившэр-дэ, Сэвэкивэ кэнеденэл, амаски мучучатын. Упкат Сэвэки тэдэвумнин гуннэгэчинин бичэн.

Исусту минэври итыва одяра тадук гэрбидерэ

[21] Кунакан балдыдяктукин дяпки инэйин јэнэчэлэн, Нуяндун минэври итыва очатын, Иисус, гуннэ, гэрбичэтын, эр гэрбивэ Нуяндун Сэвэки тэдэвумнин Мария эделин ургэхирэ бучэ бичэ.

[Исуспа Бэгинду ичэвкэндерэ](#)

[22] Тэхиврил инэñил илтэнчэлэтын Моисей итыдун дукувчагачинин, нуñартын балдымаакта хутэвэр Бэгин дюлэдун ичэвкэндэвэр Иерусалимдула эмувчэл. [23] Бэгин итыдун гунмувчэ: «Элэкэсипты балдывча куñакан, омолгичан бихикин, Бэгин юи. [24] Тадук нуñартын хулганидавар дэгаткэрвэ: дюр горлицалва-гу, дюр диргивкиткарва-гу эмувнэтын», — тыкэн Бэгин итыдун дукувча.

[Сэмэн Бэгинмэ Исустули кэнедерэн](#)

[25] Тарлаха Иерусалимду Сэмэн гэрбичи бэе бидечэ, юунэт бинит индери, нуñан, Сэвэкивэ одёдёно, Израильва Айñат бэевэ алатчачан. Сэвэки Эринин нуñаннун бичэн. [26] Сэвэки эринин Сэмэнду мэтэвчэ, нуñан Киристоспа Сэвэки уñнэвэн, Айñат бэевэ, эделиви ичэрэ этэн будэ. [27] Сэвэки Эринин нуñанман Сэвэки дюлан эмувчэн. Иисус амтылин балдымаактавар хутэвэр итыду дукувчаван одавар тала эмувчэтын. [28] Сэмэн, куñаканма юалалдуви гакса, Сэвэкивэ кэнексэ, гунчэ: [29] — Эхилэ Си, Бэгин, бунэви турэнми дялувунни, тарит би, синюи боканни, аят дялитпи будэрив-дэ элэкин. [30] Би эхалдиви Айñат бэевэ упкат тэгэл дюлэдүтын иливнавас ичэм. [31] Си нуñанман упкат тэгэлвэ айдан уñчэс. [32] Нуñан юэри тэдевэ евреилдук хуñту бэелду ичэвкэндери, тарит Израиль тэгэн кэневденжэн. [33] Иисус аминин, энинин-дэ Сэмэн нуñандулин улгучэндеридукин сохидачатын. [34] Сэмэн нуñарватын хиругэчэ, куñакан эниндун-кэ Марияду гунчэ: [35] — Эр куñакан кэтэ Израиль бэелвэн тыкивдэви-дэ, угирдэви-дэ илиувчя. Нуñан Сэвэки самалкин одяñан. Нуñан дэптыкин кэтэ бэел илдяñатын, иликсал, мэрñилвэр дэрэлвэр, дялилвар ичэвкэндеñетын, тадук меванин гидалавчагачин энулденжэн.

[Анна Иисуспа ичэдерэн](#)

[36] Иерусалимду Сэвэки турэнмэн ихиври ахи Анна бидечэн. Нуñан

Пануил гэрбичи бэе Асера тэгэдүкин тэкэчи хунадин бичэн. Нујан со сагды бичэ, эдынунми надан анјанива бичэлэн, эдын ачин очан. [37] Навун окса, нујан дяпкундяр дыгин анјанива инчэн. Нујан Сэвэки Дюдукин энэ юрэ, уңкероденэ, девгэвэ-дэ кэтэрэ энэ илэчэрэ Сэвэкинун инэñивэ-дэ, долбонива-да улгучэмэчинжин. [38] Тадук нујан балдымактали куңакандули Иерусалимма Айјат бэевэ алатчарилду упкаттуын улгучэнивки оча.

[Насареттула мучун. Иисус кууакады анјанилини](#)

[39] Бэгин итыван упкатван дялуувуксал, Осип Мариянун Галилеяла мэнјилэвэр бикиттулэвэр Насареттула мучучатын. [40] Куңакан ихэвдечэ, дялирбудяча. Нујанман Сэвэки аявдечэ.

[Дян дючи Иисус Сэвэки Дюдун](#)

[41] Анјанитыкин Пасха инэñидун Иисус амтылин Иерусалимтыки суруңкитын. [42] Иисус дян дючи биñэхин, нујартын нонооптыгачин Иерусалимдула Пасха инэñилэн эмэчэтын. [43] Тар инэñил илтэнчэлэтын, Иисус амтылин, хутэтын Иерусалимду эмэнмунэвэн энэл сара, дюлавар мучудячал. [44] Амтылин хутэвэр гил мучудярил бэелнун јэнэдерэн биденжэн гунчэчэл. Умун инэñилги хоктовор јэнэксэл, дялвар тадук сарил бэеñилвэр сигдышлэдүтийн Нујанман гэлэктэлчэл. [45] Эксэл бакара, Иерусалимтыки мучуксал, таду Нујанман гэлэктэлчэл. [46] Или инэñиду Нујанман Сэвэки Дюдун бакачатын. Нујан, Моисей итын алагувумнилнуунин тэгэтчэнэ, долчатчачан, алагувумнилдук-та ханнуктадячан. [47] Упкачил Нујанман долчатчарил дяличит гундеридукин сохидачал, амтылин, Нујанман ичэксэл, таду бихидукин сот [48] сохичатын. Энинин Нујандун гунчэ: — Хутэ, эда си муннун тыкэн онни? Эр аминни, би-кэт Синэ гэлэктэденэл, хивинчанал, муннанав. [49] Нујан таду гунчэ: — Эда су Минэ гэлэктэдечэхун? Су Би Аминми Дюдун биñэтвэв эчэхун-ђу сара? [50] Амтылин-ка, экунма хутэтын тар турэрди гундеривэн эчэл тыллэ. [51] Нујан амтылнууми сурулдычэ,

Насареттула эмэксэ, амтылви аят долчатна, бидечэ. Энинин-кэ упкатва мевандулави ивдечэ.

Исус омолгиды анџанилиин

[52] Иисус ихэвдечэн, дялин-ка дялитмар одячан, Сэвэки, бэел-дэ Нуџанман аявдечатын.

Иоан-эимни Бэгин хоктовон осчаран

[3:1-2] Тибериус дян тунџи анџанин римской хэгдытку тэгэмэрин бинүэхин, Сахария омолгин Иоан, бэел экичтын бирэ дуннэду биденэ, Сэвэки турэнмэн долдычан. Тарџахи Понтиус Пилат Иудеяду бэгин бичэн, Галилеяду Ирод тэгэмэр бичэн, Итуреяду тадук Тараконитидаду нуџан акинин Пилип, Абilenаду Лисаниус тэгэмэр бичэн. Тэли Анна тадук Кайафа хэгдыгумэл хиурил бичэтын. [3] Иоан Сэвэки дялилван дялуувунак Иордан-бира хулилин бихил дуннэлдули гиркуктадячан. Нуџан бэел эруувэ онадуквар хуэттэтын, Сэвэки нујартыкитын дялдуви эрүүэ эдэн дявлчара, муду эивдэтын гунчэн. [4] Тыкэн Сэвэки турэнмэн ихиври бэе Исаия мэнжидуви кинигадуви дукунан дялуувчан: «Бэел экичтын бирэ дуннэду дылган долдывдяран: „Бэгин хоктовон оскаллу, Нуџан хоктолвон юунуркэллу: [5] чопкотыкирва тукалат дялуувкаллу, гугдал, нектэл урэтыкирвэ дуннэгэчин нэптэкэллу, хоктол токчикалватын юунуркэллу, мукэгичи дуннэвэ наптама хоктогочин окаллу”, — [6] тэли упкат иницир Сэвэки аириван ичэденүэтын». [7] Со кэтэ бэел Иоандула муду нујарватын эидэн эмэдерэктын, нуџан гунивки бичэ: — Кулиригдал! Ёи сунду юэлумухивэ оналивар эденэхун тамара, гуннэ, дялва бурэн? [8] Хуյту бинит билнэвэр ичэвкэкэллу! Де экэллу-кэт гунчэрэ: Аврамдук тэкэчи бинэл, аивдяяхун! Сунду гундем: Сэвэки эр дёлолдук Аврам хутэлэн одяжан-кат. [9] Мол хэрэдүүтийн чинивун сүкэ нэвчэ: экуды-да аява эвки балдывра мова чинидяжатын тадук тогоду иладяжатын. [10] — Экунма бу ојатывун? — бэел ханнувкил

бичэтын. [11] — Дюр догу урбакичи бэетыкин, — гунчэ Иоан, — урбакия ачин бэеду геви бугин. Девгэчи бэетыкин девгэе ачин бэеду нян тыкэн-ты боричигин. [12] Муду булкувдавар Иоандула эмэчэл бэелдук налогилва тавумнил нян бичэтын. Нуңартын Нуңандукин ханјучатын: — Алагумни, бу эва оңатывун? [13] — Гэлэвдеридуку хулэкэвэ бэелдук экэллу тытэрэ, — гунчэ нуңартыкитын Иоан. [14] — Бу-кэ эңатывун? — таманду хавалдярил кухимнил ханјучал. — Экэллу бэелдук, улокитнэ, тыссэмэттэ-кэт, тытэрэ-кэт, хаваливар таманма гаксал, дёккаллу. Тытэнэл карчия экэллу гара, улокитнэл-дэ гадавар экэллу эеттэ. [15] Упкат бэел Киристоспа алатчачатын, додувар Киристос-ку Иоан-жу биргун гунчэденэл. [16] Иоан-ка нуңардутын упкаттутын гунчэ: — Би сунэ мут булкувдям. Миндук энэхитмэр эмэдеңэн. Би Нуңан унталин суксэлвэн-кэт эңэтыв турэрэ. Нуңан сунэвэ Сэвэки Эриндин тадук тогот булкудяңан. [17] Нуңан бурдук чэмэвэн тэхидеңэн, тадук ая тэгэуври чэмэвэ нэкуду умивдяңан, чэмэн оёвон-ко эхи сиврэ тогоду дегдыдеңэн. [18] Эргэчин-дэ, хуյтул-дэ турэрди Иоан бэелду Сэвэки алагунман алагудяча. [19] Иоан тэгэмэр Иродва акинми ахиван Иродиадава, тытэксэ, ахиланалин тадук хуյту эрулвэ оналин буруидачан, [20] Ирод-ка умун эрувэ тартики хавчан: нуңан Иоанма кайиду тэгэвкэнчэн.

[Иоан Иисуспа эидерэн](#)

[21] Упкат бэел Иордану булкучалатын, Иисус нян булкуча. Тадук Нуңан уңкербдерэкин, няңня нивчэ, тар нивнэдун [22] Нуңантыкин Сэвэки Эринин — диргивки ичэдэчи дэгчэн — тадук няңнядук дылган долдывча: «Си — Минџи аяврив Омолгив, Си Минџи урунми».

[Иисус тэкэний дуннэду](#)

[23] Иисус алагулдалави иландярви дялупјат бичэн. Бэел Иисус Осип омолгин гунчэнжитын. Осип-ка Илия хутэн бичэн. [24] Илия —

Маттат омолгин, Маттат — Леви омолгин, Леви — Малки омолгин, Малки — Яннаи омолгин, Яннаи Осип омолгин, [25] Осип — Маттатия омолгин, Маттатия — Амос омолгин, Амос — Наум омолгин, Наум — Хесли омолгин, Хесли — Наггаи омолгин, [26] Наггаи — Махат омолгин, Махат — Маттатия омолгин, Маттатия — Шимьи омолгин, Шимьи — Иосэх омолгин, Иосэх — Иода омолгин, [27] Иода — Иоханан омолгин, Иоханан — Рэса омолгин, Рэса — Серуббабель омолгин, Серуббабель — Шеальтиэль омолгин, Шеальтиэль — Нэри омолгин, [28] Нэри — Малки омолгин, Малки — Адди омолгин, Адди — Косам омолгин, Косам — Эльмадам омолгин, Эльмадам — Эр омолгин, [29] Эр — омолгин Иисус, Иисус — Элиесер омолгин, Элиесер — Иорим омолгин, Иорим — Маттат омолгин, Маттат — Леви омолгин, [30] Леви — Шимон омолгин, Шимон — Иуда омолгин, Иуда — Осип омолгин, Осип — Ионам омолгин, Ионам — Эльяким омолгин, [31] Эльяким — Мелья омолгин, Мелья — Менна омолгин, Менна — Маттата омолгин, Маттата — Натан омолгин, Натан — омолгин Давид, [32] Давид — Исаи омолгин, Исаи — Иобэд омолгин, Иобэд — Боас омолгин, Боас Шела омолгин, Шела — омолгин Нахшон, [33] Нахшон — Амминадав омолгин, Амминадав — Админ омолгин, Админ — Арни омолгин, Арни — Хэсрон омолгин, Хэсрон — Перес омолгин, Перес омолгин Иуда, [34] Иуда — Иаков омолгин, Иаков — Исаак омолгин, Исаак — Аврам омолгин, Аврам — Терах омолгин, Терах — Нахор омолгин, [35] Нахор — омолгин Серук, Серук — Рэгу омолгин, Рэгу — Пелек омолгин, Пелек — Эбер омолгин, Эбер — Сала омолгин, [36] Сала — Кеинан омолгин, Кеинан — Арпакшад омолгин, Арпакшад — Сим омолгин, Сим — Нои омолгин, Нои — Ламек омолгин, [37] Ламек — омолгин Метушелах, Метушелах — Хэнох омолгин, Хэнох — Иаред омолгин, Иаред — Махалалэль омолгин, Махалалэль — Кеинан омолгин, [38] Кеинан — Энос омолгин, Энос — Шэт омолгин, Шэт — Адам омолгин, Адам — Сэвэки омолгин.

[Харги Иисус үэлумухие одан эетчэрэн](#)

[4:1] Иисус, Сэвэки Эриндин дялувукса, Иордан бирадук үэнэчэ. Сэвэки Эринин Нујанман дыгиндяр инэñилэ бэел экичитын бирэ дуннэлэ сурувчэн. [2] Таду харги Нујан эрувэ одан эетчэчэн. Иисус, эр дыгиндяр инэñилвэ экунма-кат энэ дептэ, мудандун сот демулчэн. [3] Харги Иусту гунчэ: — Си, Сэвэки омолгин бими, эр дёлоду колобо одан ипкэкл. [4] Таду Иисус гунчэ: — Бэе колободук-нюн иникин эвки бирэ, — Сэвэки Дукувундун гунмuvчэ. [5] Тар амардукин харги, упкат бугал баянматын дуннэ оёмолон эмувуксэ, умнэт ичэвкэнчэн. [6] — Би эр бугалва упкат эñэхитэй, баянтай Синду буденэв, — гунчэ Нујандун харги. — Эр упкачин минду бувчэ бичэн, би-кэ үиду эеттыдуви эрэ будэв элэкин. [7] Си, би дюлэдүв уñкерорэкис, эр ичэнэс упкачин синжи одяñан. [8] — Сэвэки Дукувундун гунмuvчэ, — гунчэ нујандун Иисус, — Бэгинду, мэнñидуви Сэвэкидуви-нюн, уñкерокэл, Нујанман-нюн одёкал. [9] Тадук харги Нујанман Иерусалимдула эмэвчэ, Сэвэки Дюн оёmodун иливукса, гунчэ: — Си, Сэвэки Омолгин бими, эдук хэргискэки хэтэкэкл. [10] Дукувун гунивки-вет: Сэвэки мэнñилдуви тэдэвумнилдуви Синэ дыхуттэтын ипкэдеñэн, [11] Синжи халгарри дёлодук эдэтын тагавра, нујартын Синэвэ үалалдивар эксэдеñэтын. [12] Иисус мэтэвчэ: — Си эетчэриви Бэгинмэ-Сэвэкивэ эñэтыс овкана, — тыкэн дукувча. [13] Харги-ка, Иисус үэлумухивэ одан упкатван туркэвуксэ, Нујанман эрдэлэ-тардала эмэнчэ.

[Иисус Насаретту](#)

[14] Иисус, Сэвэки Эриндин дялувукса, Галилеяла мучуча. Галилея дагалин бихи дуннэтэнзду Нујан дярин улгучэндеñкитын. [15] Нујан евреил уñкеровун дюлдүтын алагудявки оча, упкат Нујанман кэнедечэтын. [16] Иисус ихэвчэ дуннэлэви Насареттула эмэчэ. Нујан субботаду, евреил дэрумкин инэткиттуын, ноноптыгачин евреил уñкеровун дюлатын ичэн. Нујан Дукувунма таñдави илча. [17] Тара

гурэксэл, Нујандун Сэвэки турэнмэн ихиври бээ Исаия дукунаван бүчэтын. Иисус тыкэн дукувчава бакача: « [18] Би оёлив Бэгин Эринин бихин. Нујан Минэвэ булчэн. Нујан Минэ дёгорилду урунипчувэ тэдэвунмэ улгучэндэв уүчэн, каивчадярил бээл юувүэтвэтын, балил бээл ичэри ојатватын, тырэувдерилвэ тынүэтвэтын улгучэндэв уүчэн. [19] Бэгин бэелвэ муланари инэүнин дагамадяран, гуннэ, улгучэндэв Минэ элэ уүчэн». [20] Дукувчава чакиликса, Иисус хавамниду бүчэ тадук тэгэчэ. Тар дюду упкат бээл Нујанман-нюн ичэтчэчэл. [21] Иисус турэчилчэ: — Инэүмэн Исаия дукунан дялувувран, тара су долдырас. [22] Упкат бээл Нујанман кэнедечэтын, Нујан гуннэдүкин сохидачатын. Нујартын дялдачатын, Сэвэки-нюн эрил турэрвэ буүэтын. «Нујан Осип омолгин эчэ бирэ-гу?» — гуннэл, ханјудячал нујартын. [23] Иисус нујардутын гунчэ: — Су Минду эхиткэн эргэчин гунмувкэвэ гундеңэхун-вет: «Бэгэдэмни, мэнми бэгэдэкэл. Бу-кэ Капернаумду экунма онавас долдычавун. Тар онави эду ихэвчэ бугадуви нян окал». [24] — Тэдемэ сунду гундем, — гундечэ часки Иисус, — Сэвэки турэнмэн ихиври бээ бугадун нујанман эвкил тэдерэ. [25] Эдук-дэ хэгдьтмэрвэ гунми: Исаильду Илья Сэвэки турэнмэн ихиври бээ биңэхин, таду илан анҗани тадук анҗани калтакадун эчэн тыгдэрэ, тэли дуннэду упкаттун со дему очан, таду кэтэ навун-ахал бичэтын. [26] Илья умун-нюн Сидон дагадун Сарептаду бидери навундула унивчэ бичэн. [27] Исаильду Елисеи Сэвэки турэнмэн ихиври бээ биңэхин, кэтэ хуемчэл бээл бичэл, нујардуктын юи-кэт эчэ бэгэдэврэ бичэ, умун-нюн Сириядук эмэчэ Наман гэрбичи бээ бэгэдэвчэ бичэн. [28] Тыкэн гундерэкин, ункеровун дюдутын упкат бихил бээл сот тыкулчал. [29] Иустыки хэтэкэнисэл, Нујанман лаңгаличал, Насареттук часки ирихинчал. Насарет урэ оёдун илитчаран. Тар урэ хүкэлкилэн ириксал, тадук угеник Нујанман анамнакил. [30] Нујан-ка бээл сигдүлэлтийн суручэн.

Капернаум ункеровун дюдун

[31] Иисус Галилея городтулан Капернаумдула эмэчэ. Субботаду Нујан бээлвэ алагулча. [32] Нујан гундеридукин бэл сохичатын, Сэвэки энэхивэн Нујан турэрдун тагчатын. [33] Уңкеровун дюдун умун бэе, додуви огөнчи, бичэн, тар бэе сот игдыт тэпкэхинчэ: [34] — Э, эва Си минду одави эмэнни, Иисус Насареттук тэкэчи? Си мунду эрувэ-гу одави эмэнни? Би Си юи бихивэс сам. Си — Сэвэкини бихинни. [35] Иисус-кэ ипкэчэ: — Симулакал, нујандукин юкэл. Огөнja, тар бэевэ евреил уңкеровун дютын дулмадун тыкивуксэ, эма-да эруе энэ ора, ючэ. [36] Упкат ёэлэлиknэвэр сохичал. — Эр-кэ экун? Нујан турэрин со хэгды энэхичил, огөнjal-кат ипкэрэкин, ювкил, — гумэтчэчэл бэел. [37] Тадук Нујандулин Капернаум мурэлин улгучэндевкил очал.

[Иисус кэтэ бээлвэ бэгэдэдерэн](#)

[38] Уңкеровун дюдукин нујан Симон дюлан сурчэ. Симон ахин энинин бумуктукви сот хэкунэдечэн, нујандун бэлэдэн Нујандукин гэлэнчэл. [39] Ахитки эмэксэ, Иисус бумук ахидук юдэн ипкэчэн, бумук ахидук ючэ. Ахи тар-ты таду илча, девгэлвэ остолду нэтычэ, нујарватын туочэ. [40] Упкат бэел дылача тыкчэрэкин, дага дялвар бэеñилвэр хуյтуно бумукилди бумудериливэ Иустыки эмувчэл. Нујан, бумудери бэетыкинду юалалви нэденэ, бэгэдэдечэ. [41] Кэтэ бэелдук огөнjal, юксэл, тэпкэвкил бичэл: «Си Сэвэки Омолгин бихинни!» Иисус-кэ нујарватын симуладатын ипкэчэн. Огөнjal Иисус Киристос бихивэн саңкитын.

[Иисус Иудеяду алагудяран](#)

[42] Инэjni очалан Нујан городтук сурчэ, юи-кэт экичин бирэ дуннэлэ эмэчэн. Со кэтэ бэел Нујанман гэлэктэнэчэл. Бакаксал, Нујан нујардуктын эдэн суурэ гэлэчэтын. [43] Нујан-ка гунчэ: «Би хуյтул городылду Сэвэки омакта тэгэмэрви иливдяриван улгучэнjэтыв. Тара гундэви Би элэ уjивчэв». [44] Тыкэн Иудеяду бихил евреил уңкеровун дюдугын Нујан алагуктадяча.

Исус алагувумничи ддяран

[5:1] Умнэй Иисус Генинсарет гэрбичи амут хулидун илитчачан. Со кэтэ бэел Нуянман мурэли, тыптырат илитчанал, Сэвэки турэнмэн долчатчачатын. [2] Амут хулидун Иисус дюр дявилва ичэчэн. Олломимнил, дявилдувар юксэл, адылилвар тэхидечэтын. [3] Иисус умун дявдтуын тэгэчэн. Тар Симон дявин бичэн. Симонма амут хулидукин дагакана эехиндэн гэлэчэн. Иисус дявду тэгэтчэнэ, бэелвэ алагудячан. [4] Тара этэксэкэн, Симонду гунчэн: — Кэ, сунта мулэ эхикэл, таду адылилвар тулэкэллу. [5] Симон таду гунчэ: — Алагумни! Бу, долбонива олломиксал, экуна-кат эчэлвун дявара. «Тулэкэллу» гунэри бихикис, тулэденүэв. [6] Тыкэн очалатын, адылилтын тэкэмдэлэтын, адылдтуын со кэтэ олло тагавчан. [7] Симон ге дявдук гиркилви нуярдтуын бэлэдэтын эричэн. Таријилин, дагамаксал, дявилтын чэпэлтэк одалатын оллот дявилвар дялувра. [8] Тара ичэксэ, Симон-Ботур, Иисус дюлэдун тыкиксэ, гунчэ: — Алагумни! Миндук сурукэл, би юэлумухичи бэе бихим! [9-10] Симон гиркилин Якип Иоаннуун, Севедei омолгилиин, тадук гил олломимнил, тарбан оллово ичэксэл, нян сохичатын. Иисус-ка Симонду гунчэ: — Экэл юэлэрэ, эдук дюлэски си оллово бэелду эмувденүэдук — си бэелвэ Сэвэкилэ эмувденүэс. [11] Олломимнил дявилвар амут хулилэн акивуксал, упкатва таду эмэниксэл, Иисусва бодочотын.

Иисус хуемчэ бэевэ бэгэдэдерэн

[12] Умнэй умун городту Иисус бидерэкин, Нуянтыкин упкат иллэн хуемчэ бэе эмэчэн. Иисуспа ичэксэ, дэрэтпи дуннэлэ тыкчэ, Нуяндукин гэлэнденэ: — Бэгин, минэ бэгэдэдэви эетты бими, си минэвэ бэгэдэдеүэс. [13] Иисус юлави угирчэ, нуяман эркучэ, гунчэ: — Бэгэдэдэви эетчэм, тэхивкэл. Тармалду бэе хуен ачин оча. [14] Иисус тара юиду-кэт эдэн улгучэнэ гунчэ. Нуян гунчэ: — Сурукэл, Сэвэки хиуридун ичэвкэл, тадук бэгэдэвнэливи

Сэвэкиду Моисей гуннэгэчинин хулгакал, бээл си авгаравас ичэдэтын. [15] Исустули улгур гороло долдывдячан. Со кэтэ бээл Нујандулан эмэдечэтын: долчаттавар тадук бумукилдуkvэр авгарадавар. [16] Нујан-ка, юи-кэт экичин бирэ дуннэлэ суруксэ, уңкеродевки бичэ.

Исус элчэ хаватара бэевэ бэгэдэдерэн

[17] Умнэ, Иисус алагудяракин, Галилея тадук Иудея упкат бикичилдуктын, Иерусалимдук-та эмэчэл фарисейл тадук итыва алагумнил долчатчарил бэелнүн умунду тэгэтчэчэтын. Нујандун Сэвэкидук энэхи бэевэ аиттан бувчэ бичэн, Сэвэки энэхин бэевэ аидан бувчэ бичэн. [18] Ады-да бээл, элчэ хаватара бэевэ сэктэвунду нэксэл, эмувчэл, дюла ивуксэл, Иисус дюлэдун нэдэвэр некэчэл. [19] Бээл кэтэдуктын дюла эчэл он-кат ирэ, тарит дю оёлон туктывуксэл, дю оён дахивунман ничэл, бумудери бэеңмэр сэктэвунтэй дю дулмалан Иисус халгарин дюлэмэлэн нэчэл. [20] Иисус, нујартын тэдедеривэтын ичэксэ, тар бэеду гунчэ: — Си юэлумухивэ онавас лукчам. [21] Итыва алагумнил тадук фарисейл додувар гунчэчэл: «Юи-кэ эр? Нујан Сэвэкивэ уски одяран. Сэвэки-нюон юэлумухивэ лукивки». [22] Иисус, нујартын додувар гунчэдеривэтын сачадяна, нујартыкитын гунчэ: — Эда су тыкэн гунчэдерэс? [23] Он гунми эимкутмэр: «Си юэлумухивэ онас лукивран», гунми-гу, «Илкал-да гиркукал» гунми-гу? [24] Эхиткэн су ичэдерэс: Бээ Омолгин дуннэду юэлумухивэ лукиври энэхичи. Би синду гундем, — гунчэ Нујан элчэ хаватара бэетки, — илкал, сэктэвунми гакал-да дюлави сурукэл. [25] Тармалду бээ упкат ичэтчэрэктын илча, хуглэвун сэктэвунми гача-да, Сэвэкивэ кэнеденэ, дюлави суручэ. [26] Бээл упкат сот сохичатын. Нујартын, Сэвэкивэ кэнеденэл, ичэнэдуккэр юэлэликсэл, гундечэл: — Бу инэнмэн тыкиндэлэн бээ энэвэн ичэрэ ичэрэв!

Исус Левийва эридерэн

[27] Тар амардукин Иисус суручэ. Нујан налогилва тавумнива

Левийвэ ичэчэн. Левий налогилва тамакит дю додун тэгэтчэчэн. Исус нујантыкин гунчэн: — Минэ бодокол. [28] Таријин, упкатва эмэниксэ, илча-да Нујанман бодочо. [29] Левий Исус дярин дюдуви хэгды туовунмэ оча. Тар ирэмэдэлдук кэтэ налогилва тавумнил тадук хујтул-дэ бэл бичэтын. Исус нујарнунтын умунду туовунмэ девдечэн. [30] фарисейл тадук итыва алагумнил тыкулчадянал, Нујан алагувумнилтыкин гунчэтын: — Эда су налогилва тавумнилнуун тадук-кат хујтул эрэхивчэ бэелнуун умунду девдерэс, умдярас? [31] Исус мэнийн таду дявча: — Бумудерилду аичимни нада, авгаралду надая ачин. [32] Би юүнэт бидерил бэелтыки эчэв эмэрэ, јэлумухилвэ очалва Сэвэкилэ мучувкандави эмэм. [33] Таду нујартын гунчэл Нујандун: — Иоан алагувумнилиин кэтэрэ девгэвэ энэл илэчэрэ, уңкеродевкил, фарисейл алагувумнилтын нян тыкэн овкил, Синжил-кэ девдевкил-кэт, умдявкил-кат! [34] Исус бими, гунчэ нујартыкитын: — Куримду девгэт маталва этэнни-гу туюрэ, ахиладяри бэе нујарнунтын тэтэтчэрэкин. [35] Гил-кэ инэңилду ахиладяри бэевэ нујардуктын тытэденյетын, тэли тар инэнилду эхилэ нујартын девгэвэ этэрэ илэчэрэ. [36] Исус нујардутын хујту гунмuvкэвэ улгучэнчэ: — Горопты тэтывэ саңанадавар, омакта тэтыдук саңанаптынавар эвкил гирихина, гирихинмил, омакта тэтывэр сукчавкил, горопты-ка тэтыду тар омакта тэты гириштылан этэн-кэт дёкта. [37] Омакта аракива гороптыл икэвъелду эвкил уңкурэ, уңкурэктын, омакта араки икэвъельвэ тэкэлиденյэн, тэли араки-да уңкулбudenйэн, икэвъел-дэ тэкэливденётын. [38] Омакта аракива омактал икэвъелду уңкувкэ! [39] Ҥи-кэт горопты аракива умми, омакта аракива умдэви этэн эеттэ, нујан гунивки: «Горопты аятмар».

Исус субботаду-да Бэгин

[1] Умнэ Исус субботаду, евреил инэткиттуын — дэрумкин инэңиду, бурдук балдыярин дуннэлин јэнэдечэн. Нујан алагувумнилиин, бурдук бокотолвон тонюолидянал, ханҗалдувар

хургуденэл, девдечэл. [2] фарисейлдук хадылтын ханյучатын: — Сү эва одярас? Субботаду тыкэн эдеңэ ора! [3] — Сү эчэхун-џу тајна Давид, демуликсэ, дага-да бэеңилин демуллэктын эва онаван? — нуҗартыкитын Иисус дявчан. [4] — Нујан, Сэвэки Дюлан иксэ, хулгакит колобово гакса, мэнинкэт девчэ, бэеңилдуви-кэт бучэ, тар-ка колобово хибурилдук хуҗту бэе үи-кэт энэтын дептэ. [5] Иисус часки гундечэ: — Бэе Омолгин — субботаду-да Бэгин.

[Иисус субботаду бэгэдэдерэн](#)

[6] Ге субботаду Иисус, евреил уңкеровун дюлатын эмэксэ, алагудяча. Таду умун бэе анжу үалан олгочо бичэ. [7] Итыва алагумнил тадук фарисейл Иисус тар субботаду бэевэ бэгэдэрэкин буруйдадавар Нујанман сипкитчачатын. [8] Иисус-ка эва нуҗартын дялдадяриватын сачадяна, олгочо үалачи бэетки гунчэ: — Эр дю дупмадун илкал, эмэкэл. [9] Би сундук ханյудям, — гунчэ нуҗартыкитын Иисус, — субботаду экун овјатын: ая-гу, эру-гу? Бэелвэ аими-гу, вами-гу? [10] Тадук, упкатватын эрэли ичэхиниксэ, бэетки гунчэ: — Үалави угиркэл. Таријин угирчэ — үалан ая оча. [11] Фарисейл-кэ, сот тыкуликсал, Иисуспа он оривар улгучэмэчилчэл.

[Дяндюр синмавчал алагувумнил](#)

[12] Умнэ тар инэңидду Иисус уңкеродэви урэлэ туктычэ, таду долбонива Сэвэкиду уңкербдечэ. [13] Инэни очалан, Нујан мэндулэви алахувумнилви эричэ, тарилдук дяндюрвэ бэелдулэ уңдэви синмача, нуҗарватын синмавчад, гуннэ, гэрбичэ. Тарил гэрбилтын: [14] Симон тадук нујан нэкунин Андрей, Симонма Иисус Ботур гуннэ гэрбичэ, Якип, Иоан, Пилип, Варполомей, [15] Матпей, Пома, Алпей омолгин Якип, Симон Селот гэрбичи, [16] Якип омолгин Иуда тадук Искариот Иуда амаргут Иисуспа униечэ.

[Иисус алагудяран бэгэдэдерэн-дэ](#)

[17] Иисус нуярнуунтын урэдүк нэптэкэлэ эвчэн. Таду со кэтэ Нуяан хадылин алагувумнилиин тадук бэел Иудея упкаттукин, Иерусалимдук, ламу хулидун бихил городылдук Тир тадук Сидон гунмурилдук бэел умунупчэл бичэтын. [18] Тар бэел Нуяанман долчаттавар тадук бумукилвэр бэгэдэвкэндэвэр эмэчэл. Додувар огөнчил нян бэгэдэвчэл. [19] Упкат бэел Нуяанман эркухиндэвэр некэчэтын, нуяандукин энэхи юденкин, тадук упкат бэел бэгэдэвуңкитын.

Ни урундеуэн, ни этэн урунэ

[20] Иисус, алагувумнилтыкиви ичэтчэнэ, гунилчэ: — Дёгордёрил урундекэллу — Сэвэки нуярдутын тэгэмэр биденэн, тарит нуярдутын ая биденэн! [21] Эхиткэн демудерил урундекэллу — Сэвэки сунэ аивдалахун улиденэн! Эхиткэн союдёрил урундекэллу — Су инеденэхун! [22] Урундекэллу, бэел сунэ ичэмэйндерэктын-кэт, сунэ эрэсчэрэктын-кэт, дяртадярактын-кат, гэрбильвэхун такадярактын-кат — тар упкачин Бэе Омолгин дярин бивки. [23] Урундекэллу тар инэниду, хэтэкэскэллу! Няյняду сунэ со хэгды анивун алатчаран! Эр бэел амтылтын Сэвэки турэнмэн ихиврил бэелнун тыкэн-ты оңкитын. [24] Сунду-кэ, баяхал, биргэ — су эрдэлэн мэн кутувар ичэчэхун. [25] Эхиткэн аювчал бэелду биргэ — су, демуденэл, биденэн. Эхиткэн инедерилду биргэ — су, горидянал, союдёнохун. [26] Упкат бэел, сунэ кэндерэктын, биргэ: Сэвэки турэнин оннудун улокво ихивдярилва бэелвэ амтылтын тыкэн-ты кэненкитын.

Булэсэгилвэр аявкаллу

[27] — Сунду-кэ, Минэ долтатчарилду, Би гундем: мэнжилвэр булэсэгилвэр аявкаллу, сунэ ичэмэйндерил бэелду аяа одякаллу, [28] сунэ нижидерилвэ су хиругэдекэллу, сунэ дяргадярил дяритын су уңкерокэллу. [29] Синэ умун анчандулис иктэчэду геви анчанми иктэвкэкэл. Синдук кунгувэс тытэчэду, урбакави-да букэл. [30]

Синдук гэлэдеритыкинду бүкэл. Синдук экуна-вал тытэрэктын, таријми экэл амаски гэлэрэ. [31] Эва бэел сунду одатын эетчэрэс, тара бэелду мэррун одякаллу. [32] Сунэ аявдярилва су аяври бихиксун, тали кэневувденэхун-њу? Тыкэн-дэ овкил Сэвэки эетчэривэн эхил ора бэел эчэ. [33] Сунду аява очал бэелду, тарилду нян аява ораксун, тали кэневунэ Сэвэкидук алатчарас-ку? Тыкэн-дэ овкил эчэ Сэвэки эетчэривэн эхил ора бэел. [34] Су мучувџат бэелду коталавкил бихиксун, тали кэневуденэхун-њу? Сэвэки эетчэривэн эхил ора бэел нян таргачирду коталавкил, котавар амаски алатчанал. [35] Су-кэ булэсэгилвэр аявкаллу, аяя окааллу, котая будекэллу, амаски энэл алатта. Тэли сунэ со хэгды анивун алатчаан: су Угутмэр хутэлин одяаахун: аява оналван омжочол бэелвэ-дэ, эрүвэ-дэ очалва аяувки эчэ! [36] Аминнун дую мевачигачинин су нян дую мевачил бикэллу.

[Бэелвэ экэллу буруйдара](#)

[37] — Йивэ-кэт экэллу буруйдара, тэли мэррун этэрэс буруйдавра. Йивэ-кэт экэллу турэттэ — сунэ нян эденётын турэттэ. Йивэ-кэт экэллу эрут турэттэ — сунэ нян этэрэ дяргара. Эрүвэ онаватын дялдувар экэллу дявлчара — сунтыки нян тыкэн одяјатын. [38] Кэтэе бурэксун, кэтэе сунду буденётын. Будекэллу, Нујан сущгу нян буденёэн, бунэдуксун-кэт кэтэтмэрвэ буденёэн. Элэкинэ бурэксун, элэкинэ сунду-дэ буденёэн. [39] Иисус нујардутын эргэчин гунмувкэвэ улгучэнчэ: — Бали бэе балиду элгэктэмни бинётын-њу? Нујартын дюктэ чопколо тыкчэнётын эчэ? [40] Алагувумни алагумнидукви кэтэтмэрвэ эхин сара, алагувумни алагумни бунэвэн упкатван салми, тэли алагумнигачинми одяјан. [41] Си гиркиви эхадун токтакан инэвэн эда ичэтчэнни, мэнни эхадус голо инэвэн эхинни ичэрэ? Он-ка си гиркидуви гундејэс: «Гирки, эхадукис токтаканма лувухинкта», мэнјидуви эхадуви голово эвки ичэрэ бинэ. [42] Эрүвэ гунчэденэ, аякатчари! Ноон мэнјидукви эхадукви голово лувухикал, тэли си аят ичэлдејэс, тадук гиркиви эхадукин

токтаканма лувухиндяңас.

Тэвүктэмкурэ тадук тэвүктэ

[43] — Ая тэвүктэмкурэ эру тэвүктэвэ эвки балдывра, эру тэвүктэмкурэ ая тэвүктэвэ эвки балдывра. [44] Тэвүктэмкурэ эрун-аян тэвүктэлдин савувки: супирэдук инжирва эвкил тэвлэрэ, утумуктудук виноградва нян этэнни тэвлэрэ. [45] Ая мевачи бэе аява юувки, эру бэе мевандукин — эру ювки, бэе мевандуви экунма дявучавки, тара турэрди юувки.

Дяличи тадук дялъя ачин дюва омнил

[46] Эда су Минэ «Бэгин, Бэгин» гундејнэрэс, Би-кэ сунду ипкэнэвэв эүнэрэс ора? [47] Су сарас, юивэ урэчэ Миндулэ эмэдери, Минни турэрвэв долчатчари, гуннэлвэв дялувдяри бэе? Би сунду гундем. [48] Таргачин бэе дюва одалави, нонон дуннэвэ суњтат, дёлово исталави улэвки, тадук дёлолво дю маннит илиттан умивукса, тар оёдун дюви иливувки, тара урэчэ. Бира, мудэксэ, хулилдукви юрэкин, дютки белкихинакин, эргэчин дю этэн сукчавра. Эр дю аямамат овча. [49] Турэрвэв долчатчана, гуннэвэв эвки дялувра бэе, дюви хэргидэлин экунма-кат энэ нэрэ дуннэмэду иливча бэевэ урэвки. Таргачин дю бира мудэрэкин, тармалду капургавки. Таргачин дюдук экун-кат эхин эмэнмурэ.

Исус римской офицер боканман бэгэдэдерэн

[7:1] Бэел Иисус упкатван гундеривэн долчатчтын, тара этэксэ, Нуџан Капернаумдула јэнэчэн. [2] Умун римской офицер сомат аяври бокачи бичэ. Тар боканин, бумуликсэ, эр-ты буџэт оча. [3] Римской офицер Иустули долдыкса, евреил хэгдигулвэтын Нуџандулан унчэ, Иисус эмэксэ, боканман бэгэдэдэн. [4] Евреил хэгдигултын, Иустыки эмэксэл, сот Нуџанман гэлэннилчэтын. — Тар бэеду аяя оми, элэкин биденэн, — гундечэл нуџартын. — [5]

Нујан мунэ упкатвавун аяувки, эр нујан мунду уңкорбвун дюявун очан. [6] Иисус нујарнунтын сурулдычэ. Нујан, офицер дюлан дагамадяракин, офицер Нујанман арчаптыки гиркилви уңчэн, таријилин гундэтын: — Бэгинми минји, экэл-дэ хивинара. Минјилэ дюлав Си идэс, би эру бэе бихим. [7] Тадук би мэнми Синтыки эчэв эмэрэ — мэнми эру бэе бихим, гунчэнэ. Си турэхикэл-нюн — тэли минји боканми авгарадяјан. [8] Би оёлив хэгдигул нян бихи, би мэнми нян кухимнилду хэгдигу бихим. Умунду гунијнэм: «Сурукэл» — нујан суurviki; геду: «Элэ эмэкэл» — гунэкив, нујан эмэвки; бокантыкиви гунијнэм: «Эрэ окал» — тара нујан овки. [9] Иисус, бэе гуннэвэн долдыкса, сохича тадук, бододёри бэелтыкэки этэхиниксэ, гунчэ: — Сунду гундем, эргэчин сот тэдедеривэ Би Исраильду эчэв бакалдыра. [10] Иустыки ујнэн бэенилин, мучуна эмэксэл, бокан авгараван ичэчэл.

[Наинду навун омолгин, бусэ, аран](#)

[11] Дагаканма биксэ, Иисус Наин гунмури городтула суручэ. Нујанман алгуумнилин тадук со кэтэ бэел бододёчол. [12] Тар город иври уркэлэн Нујан дагамадяракин, городтук умун бучэ бэевэ ювдечэл, тар бэе умун навун-ахи умукомо омолгин бичэн. Тар ахинун городтук со кэтэ бэел јэнэлдьидечэтын. [13] Бэгин, тар ахива ичэксэ, сот муланча. — Экэл сојоро, — гунчэ Нујан. [14] Тадук, дагамакса, бучэ бэе хуглэдерин јаливунман эркучэ. Јаливунма эксэдерил бэел илчал. Иисус гунчэ: — Омолги, синду гундем, илкал! [15] Бучэ омолги тэгэчэ тадук турэчилчэ. Тыкэн Иисус нујанман эниндулэн мучувканча. [16] Упкат бэел сот јэлэлчэл, Сэвэкивэ кэнелчэл. — Хэгдыхэкун Сэвэки турэнмэн ихиври бэе мундулэ эмэрэн, — гундечэл нујартын. — Сэвэки мэнјидуви тэгэдуви бэлэттэви эмэчэ. [17] Иудеали-дэ, Иудея дагалин бихи дуннэлдули-дэ Нујандулин улгучэндевкил очал.

[Иоан-эимни ханнуний](#)

[18] Иоан алагувумнилин нуңандун Иисус эва одяриван упкатван улгучэнчэл. Иоан, дюр алагувумнилви эриксэ, [19] Бэгинтыки уүчэн ханјудатын: — Си-гу тар элэ эмэүэт бихинни, хуутувэ-гу бу алатјатывун? [20] Бэел, Иустыки эмэксэл, гунчэл: — Иоан-эимни мунэ Синтыки ханјудавун уүнэн: — Си-гу мундулэ эмэүэт бихинни, хуутувэ-гу бу алатјатывун? [21] Тар инэүилду Иоан алагувумнилин Иисус со кэтэ бумудерилвэ, авадытыкир бумукилдук айдяриван, биргэвэ ичэдерилдук огејалва ювдеривэн, балил ичэрил одяриватын ичэчтэйн. [22] Иисус Иоан алагувумнилтыкин гунчэн: — Сурукэллу тадук Иоанду экунма ичэнэвэр, долдынавар упкатван улгучэкэллу: балил бэел ичэвкил ора, доколокил бэел гиркукталла, хуемчэл бэел хуее ачир ора, куйкил бэел долдывкил ора, бучэл ардяра, дёгордёрил бэел Сэвэки турэнмэн долдыдяра. [23] Ҥи, үэлэликсэ, миндук этэн адагара, тар бэе кутучи одяjan.

[Иисус тадук Иоан-эимни](#)

[24] Иоан уүнэлин бэеџилин суручэлтэйн, Иисус бэелду Иоандули улгученилчэ: — Су экунма ńи-кэт экичин бирэ дуннэду ичэдэвэр үэнэктэчэхун? Чукава эдындук эдынмувдеривэ ичэдэвэр-гу? [25] Тыкэн эчэ бихикин, экунма су ичэдэвэр некэчэхун? Аякаун тэтычи бэевэ ичэдеџэвун гунчэчэхун-жу? Аякаун тэтычил баяхал бэел хэгдьикур гудейкэкур дюлду бидевкил. [26] Экунма су ичэдэвэр үэнэктэчэхун? Сэвэки турэнмэн ихиври бэевэ-гу? Тыкэн-ты, су Сэвэки турэнмэн ихиври бэевэ ичэчэхун, сунду гундем, нуңан Сэвэки турэнмэн ихиври бэедук-кэт хэгдитмэр. [27] Нуңандулин Дукувунду тыкэн гунчэл: «Эр Би Мэнјиви тэдэвумниви Си дюлэлис уүдем, тар Си дюлэдус Синду хоктоёс одяjan». [28] Сунду гундем, упкат балдычал бэелдук ńи-кэт Иоандук угитмэр ачин, тар-да бичэлин хулукуткумэ бэе, Сэвэкивэ тэгэмэр гуннэ, мевандулави ивувчэ, нуңандукин угутмэр. [29] Упкат бэел, налогилва тавумнил-да, Иисус турэрвэн долдыксал, Сэвэкивэ кэнедечтэйн, тадук Иоан нуңарватын муду эичэн. [30] фарисейл тадук итыва

алагумнил Сэвэки нуңардуктын эетчэривэн эчэл мевардулавар иврэ, тарит Иоандула муду эивдэвэр эчэл юэнэмурэ. [31] Иисус ултучэндериви часки улгучэндечэн: — Эхиткэн бидерил бэелвэ юинун Би урэмкэдем? Нивэ нуңартын урэчэл? [32] Нуңартын тэгэтчэрил мэмэрилнуунмэр улгучэмэтчэрилвэ куңакарва урэчэл: бу флейтаду сунду сэвдепчулвэ икэрвэ эвидечэвун, су-кэ эчэхун хэгэрэ. Бу сунду мэргэпчул икэнмэ икэчэвун, су-кэ эчэхун союро. Су-дэ тыкэн одярас. [33] Иоан-эимни, эмэксэ, дептэ-кэт эүкин, аракива-кат эүкин умна — су-кэ гундерэс: «Нуңан дылитви вевалча!» [34] Бэе Омолгин, эмэксэ, девувки-кэт, умивки-кат — су-кэ гундерэс: «Ичэткэллу, эр бэе доя ачин, девдемэ, сокторувки-кат, нуңан налогил тавумнилийн тадук хуңтул эрул бэел гиркитын». [35] Сэвэки дялин-тэден Нуңан тэдедерили хутэлийн бинидутын ичэвувки.

[Ахи Иисуспа маннит аявриви ичэвкэндерэн](#)

[36] Умун фарисей Иисуспа инэүилги девгэвэ девулдыдэн дюлави эричэн. Иисус нуңан дюлан эмэксэ, остолтыки тэгэчэ. [37] Тар городту умун ахи-бэемэн бичэн, тара упкат бэел саңкитын. Ахи, Иисус фарисей дюлан эмэривэн сакса, тамура дёлодук оувуча тыгэду ая унјучи имурэнмэ гакса, тала эмэчэн. [38] Тадук, Иисус халгарин дагадутын илитчана, сонодечб. Инамукталийн Иисус халгардулан чургидячтын, ахи Нуңан халгарван, нюканидяна, ая унјучи имурэнди имудечэн. [39] Иисуспа эричэ фарисей, тара ичэксэ, гунчэчэ: «Эр бэе Сэвэки турэнмэн ихиври бэе бими, Нуңанман юэлумухичи ахи эркудеривэн самча». [40] Иисус-ка нуңандун гунчэ: — Симон, Би синду эва-ка гундэви эетчэм. — Гукэл, алагумни, — гунчэ тариин. [41] — Умун котава бүмни бэе дюр бэеду коталача: умун бэеду тунја няма динарийва бүчэ, геду — тунјадярва. [42] Тар бэел котава он-кат энэт мучувра бичэтын, тэли коталача бэе дюридутын коталватын эдэтын бурэ дёйчан. Тар дюр бэелдук авгутын-ка котамнива сотмарит аявдяյан? [43] — Кэтэтмэрэвэ коталача бэе гунчэйнэм, — гунчэ Симон. — Си тэдевэ гунинни, —

гунчэ Иисус. [44] Тадук ахитки этэхиниксэ, Симонду гунчэ: — Эр ахива ичэнни? Би синџи дюлас эмэнэдув си минду халгарви авдав мүе-кэт эчэс бурэ. Нујан-ка инамукталдиви халгарвав булкуран тадук нюриктэлдиви буллэн. [45] Си минэ, нюканина, эчэс бакалдыра. Нујан-ка элэ эмэнэдукив Минџи халгарвав энэ этэрэ нюканидяран. [46] Си имурэнди Би дылвав эчэс имурэ, нујан-ка Минџи халгарвав ая унјучит, тамурат имурэнди имурэн. [47] Би синду гундем: нујан кэтэрэ юэлумухивэ онан лукивра, нујан, маннит аявдяна, тара ичэвкэнэн. [48] Ахакан юэлумухивэн лукми, тар ахаканди аявувки. Иисус ахитки гунчэ: — Юэлумухилвэ онас лукивра. [49] Хадыл ирэмэдел гумэтчэчтын: «Нујан юи-кэ биргун, юэлумухилвэ-кэт лукчари?» [50] Иисус-кэ ахитки гунчэ: — Синэ тэдедерис айран. Аят гиркудякал.

Иисуспа бодоктодерил ахал

[8:1] Тар амардукин, дагаканма биксэ, Сэвэки тэгэмэрви иливдяриван мэтэвденэ, Иисус, городылдули, бикичилдули урунипчу долдынма улгучэнденэ, гиркуктадяча. Нујаннуунин дяндюр алагувумнилин [2] тадук адыкан огеңалдук-та, бумукилдук-тэ бэгэдэвчэл ахал: Мария-Магдалина, Иисус нујандукин надан огеңава ювчэн, [3] Ирод-тэгэмэр хавамнин Хусы ахин Иоана, Сусанна тадук тарилдук-да хуңтул кэтэ ахал. Нујартын мэнүдилдивэр баяндивар Иусту тадук алагувумниддун бэлэчинжитын.

Путэдерили бэели гунмувкэ

[4] Кэтэ бэел Иустыки эдук-тадук умунупчэтын. Нујан умун гунмувкэвэ улгученилчэ бичэ: [5] умун бэе бурдук чэмэлвэн нэптэкэлэ путэдэви эмэчэн. Тар путэдерэкин, чэмэл хадылтын хоктоду тыкчэл, тарилва гиркудярил хэкичэл, чипичал-кат, чоңкина, депчэл. [6] Хадыл чэмэл дёлолду тыкчэл, тарил, чукакарва ювуксэл, му ачиндукин олгочол. [7] Хадал чэмэл супирэл хэргидэлэтын тыкчэл. Супирэл, тыптырат балдыксал, чэмэл чукакарватын энэл

балдывкана бокчал. [8] Хадыл чэмэл, ая дуннэлэ тыкиксэл, нямадук хулэкэлвэ умун чэмэлдүк балдывчал. Тыкэн улгучэнниксэ, Иисус игдит гунчэ: — Сечил бимил, сердулавар силдыкаллу!

Иисус экундули эр гунмувкэду улгучэндерэн

[9] Алагувумнилин Нуңандукин ханјучал: — Экунма эр гунмувкэ гундерэн? [10] Нуңан гунчэ: — Сунду Сэвэки тэгэмэрви упкат бэелдүк дяючадяриви ничэн, хадылду-ка бэелду би гунмувкэт улгучэним. Нуңартын ичэтчэнэл — эвкил ичэрэ, долчатчанал — долавар эвкил иврэ, эвкил тыллэ. [11] Эр гунмувкэ тыкэн гундерэн: чэмэ — тар Сэвэки турэнин. [12] Хоктоду тыкчэл чэмэл — тар турэнмэ долчатчарил бэел, амаргут-ка, нуңардулатын харги эмэми, Сэвэки турэнмэн, нуңартын мевардуктын дёромоно, гавки, нуңартын эдэтын тэделлэ, эдэтын аивра. [13] Дёлочи дуннэду тыкчэл чэмэл — тар долдынавар турэнмэ, урунденэл, тэдевкил бэел, тар-да бичэлин, юнжэе ачир биксэл, харги нуңарватын уркуллакин, энэл тэрэрэ, эливкил тэдерэ. [14] Супирэл хэргидэлэтын тыкчэл чэмэл — тар бэел, Сэвэки турэнмэн долчатчанал-да мэнжитвэр бинитвэр бидерил. Нуңартын тэдеритын кихалгаду, баянду тырэувки. Таргачир бэел диктэңми эхивэ ириврэ супирэгвэ урэчэл. [15] Ая дуннэлэ тыкчэл чэмэл — тар бэел долдынавар турэнмэ аяма, дуюмэ мевандувар, одёдёнол, дявлчавкил. Тарил экунду-да тэрэвкил, диктэлвэ балдывча диктэмкурэвэ урэчэл, — гунчэ Иисус.

Нэриундули гунмувкэ

[16] Ний-кэт, юэриунмэ нуликса, икэчэнди этэн тара кумтэрэ, бе-кат хэргидэдун этэн иливра. Эчэ, юэридери тогово угилэ илиувукил, идерил бэел юэринмэ ичэдэтын! [17] Дяючавдяри савулдяңан, дахивчадяри ичэвулденյэн. Уп-кат тулиски юденյэн. [18] Мэрвэр аямат самкакаллу, он долчатчаривар. Бихичи бэеду, хавнал, буденжэтын, экуна-кат ачин бэелдүк, ахакан-да бихивэн, тытэдэнжэтын.

Ни Иисус дялин?

[19] Умнэктэн Нуңандулан энинин нэкнилнуунин эмэчэл, бээл кэтэдүктын Нуңантыкин эчэл он-кат дагамара. [20] Тара Иусту мэтэвчэл: — Энинни тадук нэкиилли тулилэ илитчара, Синэ ичэдэвэр эетчэрэ. [21] Нуңан-ка гунчэ нуңардутын: — Би энинми тадук нэкнилви — Сэвэки турэнмэн долчатчарил тадук тар турэнмэ дялувдярил илэл.

Иисус эдынмэ этэвкэнэн

[22] Умнэ Иисус алагувумнилнуунми дявду тэгэчэ тадук нуңартыктын гунчэ: — Кэ, амутпа баргиски хэдэгэт. Нуңартын баргиски эхинчэл. [23] Эендерэктын, Иисус ахинча. Умнэктэн амутту со энэхи эдын эдынилчэ, дявдулатын му белкихинча, нуңартын чэпэлтэк очал. [24] Алагувумнилиин, Иустыки дагамаксал, Нуңанман сэрувчэтын. — Таткамни, Таткамни, чэпэдерэв! — гунчэл нуңартын. Нуңан, меликса, эдынмэ-дэ, угэлвэ-дэ бэрэвкэнчэ. Эдын, угэл-дэ ачир очал, чэрули очан. [25] — Иду-кэ су тэдерихун? — гунчэ Иисус алагумнилтыкиви. Үэлэлчэл алагувумнилиин, сохилянал, гумэтчэчэл: — Ни-кэ биргун Нуңан, эдынду-дэ, муду-дэ ипкэрэкин, Нуңанман долдывкил?

Иисус огөнчи бэелвэ бэгэдэдерэн

[26] Нуңартын Галилея баргидадун бихи Герасенил дуннэлэтын акчатын. [27] Иисус дявдук ючэлэн, умун горово додуви огөнчи бэе городтук Нуңанман арчадави эмэчэ. Тар бэе дюлакин онан горо оча, бучэл бэелвэ нэвүүнмэ дютадяна, бидевки бичэ. [28] Иисуспа ичэксэ, тэпкэнэе Нуңан халгардулан тыкчэ-дэ игдит тэпкэлчэ:

Додуви огөнчи бэе

— Иисус, Угутмэр Сэвэки Омолгин, Си минэ он одави некэденни?

Сот Синдук гэлэдем, экэл минэ биргэвэ ичэвкэнэ! [29] Иисус огејаду тар бэедук юдэн ипкэчэ. Огеја тар бэевэ кэтэрэ мујнадяча бичэ, бэе юалалван, халгарван сэлэмэ куиргит хэркэксэл, этэечивкил бичэл-дэ, нујан-ка тар сэлэмэ куиргивэтын пэхилинүжин, огеја-ка нујанман бэе экичин бирэ дуннэлэ ўэнэвкэнинүжин. [30] — Гэрбис юи? — нујандукин Иисус ханјуча. — Кэтэкун, — гунчэ таријин, нујан долан кэтэ огејал инэдүктын тыкэн гунчэ бичэ бэе. [31] Огејал Иустук нујарватын урэдук хэргиски эдэн унрэ гэлэнилчэл. [32] Таду кэтэ сунюрир бичэл, тарил урэ оёдун оңкодёчол. Огејал Иустук сунюрир долатын идэвэр гэлэнчэл. Нујан таду дёкчан. [33] Бэедук юксэл, огејал сунюрир долатын ичэтын, сунюрир-кэ урэ оёдукин хэргиски амуттула хэтэксчэл тадук чэпэчэл. [34] Этэечимнил, тара ичэксэл, городтула туксачал, городту-да, город дагалдулин бихил бикичилду-да ичэнэвэр улгучэнчэл. [35] Бэел таду экун онаван ичэнэчэл. Иустула эмэксэл, бэе додукин огеја юнэн бэевэ ичэчэтын. Тар тэтыви тэтыксэ, дяличи окса, Иисус халгарин дагадутын тэгэтчэчэн. Бэел тадук нэлэлчэл. [36] Бэе бэгэдэвнэвэн ичэчэл бэел, тар он онаван улгучэнчэл. [37] городту Герасенду тадук хуյтул бикичилду упкат бидерил бэел, сот ўэлэликсэл, Иустула дуннэдүктын сурудэн гэлэнилчэл. Нујан, дявду тэгэксэ, амаски дяврахинча. [38] Додукин огејалва ювнэн бэејин Нујаннуунин сурулдыдэви эетчэн. [39] Иисус-ка нујанман унчэ, гуниксэ: — Си дюлави мучукал, таду синду Сэвэки эва онаван улгучэхэл. Таријин, суруксэ, городту бидерил бэелду упкаттулын Иисус нујандун эва онаван улгучэнхийтэдечэ.

Бумудери ахи тадук Иаир хунадин бэгэдэврэ

[40] Иисус амаски мучучалан, Нујанман арчаптыки со кэтэ бэел эмэчэтын. Нујанман упкат бэел алатчачатын. [41] Таду умун бэе Иаир гэрбичи эмэчэ — нујан евреил ункеровун дюдүтийн хэгдигутын бичэн. Тар бэе, Иисус халгардулан тыкиксэ, дюлави сот эрилчэн. [42] Нујан умукэмэ хунатканин, дяндюрви дялувдяри,

бумуденэ, бултэк оча. Иисус нуяннуунин сурулдычэ, Нуянман мурэли кэтэ бэл бододёчотын. [43] Умун ахи сэксэн эенилнэн дяндюр анюани оча бичэ. Нуян идэгэлви упкатван бэгэдэмнилду бучэ-дэ, тар-да бичэлийн юи-кэт нуянман эчэ бэгэдэрэ. [44] Тар ахи, Иисус амаргидалан дагамакса, Нуян күнгүн хуливэн юлатви эркучэ, тармалду сэксэн эендеми этэчэ. [45] — Йи Минэ эркурэн? — ханюуча Иисус. Упкат юи-кэт эчэ эркурэ гундечэл. Таду Ботур гунчэ: — Таткамни, бэл Синэ мурэли камнидяра. [46] — Эчэ, Минэ юи-глэ эркурэн, — гунчэ Иисус. — Би Миндук энэхив юнэвэн мэдэм. [47] Таду ахн, энэ савра бэгэдэвдэви эетнэн эхивэн дёкта сакса, юэлэлнэдукви, силгинденэ, юксэ, Иисус дюлэлэн тыкиксэ, бэл упкат долчатчарактын, эда эркунэви тадук тармалду ая онави улгучэнчэ. [48] — Хутэ, тэдерис синэ айран. Сурукэл, аят бидекэл, — гунчэ нуяндун Иисус. [49] Гундериви эделин этэрэ, Иаир дюдукин, евреил ункеровун дютын хэгдигу бэедукин, умун бэе эмэксэ, нуяндун мэтэвчэн: — Хунадис ачин оран, Алагумнива экэл дюлави эрирэ. [50] Иисус-ка, тар гуннэвэн долдыкса, Иаиртыки гунчэ: — Экэл юэлэрэ, тэдедекэл-нюон, тэли хунадис аивдяян. [51] Иисус, дюла иденэ, Ботурва, Иоанма, Якиппа тадук хунаткан амтылван-нюон дюла иврэн, хуятуувэ юивэ-кэт эчэ иврэ. [52] Дюду хунаткан ачин онадукин упкат, тынэрдууливэр иктуденэл, союдёчотын. Иисус-кэ гунчэ: — Экэллу союро. Нуян эчэ будэ, адяран! [53] Нуяртын, энэл тэдерэ, хунаткан бунэвэн садянал, Нуянман иневунтэчтын. [54] Нуян-ка, хунаткан юлаван дявакса, игдит гунчэ: — Хунаткан, илкал! [55] Нуян тармалду арча, илча. Иисус хунатканма улидэтын гунчэ. [56] Хунаткан амтылин сот сохичатын. Иисус-ка эду экун онаван юиду-кэт эдэтын улгучэнэ гунчэн.

Иисус дяндюр алагувумнилийн алагудяра, бэгэдэдерэ-дэ

[9:1] Иисус, дяндюр синмавча алагувумнилви эриксэ, нуярдутын упкат огеналва ахари тадук бумукилвэ бэгэдэдери энэхивэ бучэн. [2] Нуян алагувумнилви Сэвэки Тэгэмэрдуулин мэтэвдэтын тадук

бумудерил бэлвэ бэгэдээтын унчэн. [3] — Хоктодувар экуна-кат экэллу гара: тыевунэ-кэт, хутакана-кат, колобоё-кот, мэнүнэ-кэт, дюпты тэтие-кэт, — гунчэ Нуџан. — [4] Эма дюла сунэвэ эриденэтын, таду сурухиндэлэвэр бидекэллу. [5] Сунэ бэл эхиктын иврэ, городтук юденэл, халгардухун намаача тукалава нујартыкитын гивкэллу. Таргачин самалки энэдүтын иврэ биденээн. [6] Алагувумнилин, суруксэл, бикичилдули хэрэкэлтэ юэнэчэл, Сэвэки алагури турэнмэн улгучэнденэл, мэтэвденэл, илэ-дэ эмэмил, бэлвэ бэгэдэденэл.

Ирод Исустули долдыран

[7] Тар улгучэндеривэтын тэгэмэр Ирод долдыча, юи тар биргун, микэтчэнэ, гунчэчэ: хадил илэл Иоан, арикса, илча гунивкил бичэл, [8] хадыл — Илья дуннэлэ мучуча, хадыл-ка — экууды-гла учэлэпты Сэвэки турэнмэн ихиври бэе арикса, эмэчэ гунивкил бичэл. [9] Ирод бими гунивки бичэ: — Иоан дылван би чикучав. Тэли юи-кэ биргун тар улгучэндеринитын бэе? Нуџан Исуспа ичэдэви эечивки бичэн.

Исус тунџа тыхинча бэевэ улирэн

[10] Унжил алагувумнил, мучуксал, эва онавар Исусту упкатван улгучэнчэтын. Исус алагувумнилнуунми-нюн бидэви Випсаида гунмури город дагалан, нујарватын бодовно, суручэ. [11] Бэл, тара саксал, Нуџанман нян бодочол. Исус нујарватын аят мэндүчэ, нујардутын Сэвэки Тэгэмэрдуulin улгучэндечэ, бумукичи бэлвэ бэгэдэдечэ. [12] Инэни манавдяракин, дяндюр алагувумнилин, Исусты-ки дагамаксал, гунчэл: — Бэлвэ дагаду бихил бикичилдулэ, урикичилдулэ анјадатын, девгэевэр бакадатын ункэл. Эду юи-кэт ачин. [13] — Нујарватын су уликэллу, — гунчэ нујардутын Исус. — Мунду экун-кат ачин, тунџа колобо, дюр олло-нюн бихи, — [1] унчэл нујартын. — Эр бэелду девгэетын бу мэрвун-ну гајатывун? [14] Ахалва, кујакарва эми тајна, бэегдэл тунџа тъгхинчадын бичэтын. — Тунџадяталди бэлвэ хэрэкэлтэт тэгэвкэллу, — гунчэ

Исус. [15] Алагувумнил гүннэгэчинин очатын тадук упкат бээлвэ тэгэвчэтын. [16] Исус, тунџа колоболво, дюр оллово гакса, нянятки ичэтчэнэ, Сэвэкивэ тали кэнечэн тадук колоболво, оллолво этыгэксэ, бэелду бутыдэтын алагувумнилдуви бучэ. [17] Упкат бээл аивдалавар девчэл, тар-да бичэлийн тар оёлин дяндюр икэвъевэ дялум девгэ сулапча бичэн.

[Ботур Исуусту гундерэн: «Си — Киристос»](#). Исус буџэтпи мэтэвдерэн

[18] Умнэ, Исус эмукин уңкеродерэкин, Нуңандулан алагувумнилийн эмэчэл. Исус нуңардуктын ханјуча: — Бээл Минэ юи гунивкил? [19] — Хадал илэл Синэ Иоан-эимни гунивкил, хадыл — Илья гунивкил, хадыл-ка учэлэпты Сэвэки турэнмэн ихиври бэе, арикса, эмэчэ, гунивкил, — мэтэвчэл алагувумнилийн. [20] — Су-кэ юи Би бихим гунчэнжнэрэс? — гүннэ, ханјуча Нуңан. — Си — Сэвэки уңнэн Киристос бихинни, — гунчэ Ботур. [21] Исус-ка, нуңардутын юиду-кэт эдэтын тар гүннэвэн улгучэнэ, гунчэ: [22] — Бэе Омолгин кэтэ биргэвэ ичэденжэн, Нуңанман сагдыгул, хэгдигумэл хиурил тадук итыва алагумнил эрэсчэнэтын, тадук Нуңанман вадяњатын, тар-да бичэлийн Нуңан или инэјиду, арикса, илдяњан.

[Исуспа бододови экунма оуввка](#)

[23] Тар амардукин Исус упкаттуын гунчэн: — Минэ бодоксадёри бэе, мэнми упкатви омнојотын, инэјитыкин мэнјиви тэлэвүнми иниктэнжэтын — тэли-нюон Минэ бододёйон. [24] Мэнјиви биниви дыхутчэри бэе, таријни сэмнидејэн, Би дярив биниви бучэ бэе, мэнјиви биниви айдяњан. [25] Экун аян биденжэн бэеду, бугава упкатван гакса, мэнин будэкин-нуу, мэндуви эрувэ оракин-нуу? [26] Йи Минэвэ, Минжи турэрвэв-дэ халдячаран, таргачин бэевэ Би — Бэе Омолгин Сэвэки юэриндин, Аминми юэриндин, Сэвэки тэдэвумнилийн юэриндитын, гарпавдяна, эмэми, нуңарватын нян халдяччајав. [27] Сунду тэдевэ гундем, эду илитчарилдук хадыллун эделивэр будэ, Сэвэки тэгэмэрвэн ичэденжэтын.

Илан алагувумнил Иисус үэрийн ичэрэ

[28] Тар гуннэдукин дялкун инэүи илтэнчэн. Иисус, Ботурва, Иоанма, Якиппа бодовукса, урэлэ ункеродэви туктычэн. [29] Тар ункеродерэкин, дэрэн хуутуврэн, тэтын-кэ, багдартгакса, гилбэнэлчэ. [30] Умнэт дюр бэел улгучэмэчилчэл. Тарил Моисей Ильянун бичэтын. [31] Нујартын няյня үэридун гилбэнэдечэтын. Нујартын Иисус эр бугадук үэнэдерилийн гунмэтчэчэтын. Тар Иерусалимду овдяңан. [32] Ботур гиркилнүүми ахинчатын, адячал, меликсал, нујартын Иисус няйня үэридун гилбэнэдеривэн тадук Нујаннуунин даран дюр илитчарил бээлвэ ичэчэтын. [33] Дюр бэел Нујандукин сурудэвэр некэдерэктын, Ботур Иусты-ки гунчэ: — Таткамни, эду мунду со аякакун! Эду мит илан утэктэнэ иливгат: умунмэ — Синду, гева — Моисейду, илива — Ильяду. Ботур эва гундериви эвки сара бичэ. [34] Нујан эделин турэтми этэрэ, туксу, идук-кэ эмэксэ, нујарватын ханяндиви куптучэ. Алагувумнил, туксут куптувуксэл, үэлэлчэл. [35] Туксудук-кэ турэн долдывча, тыкэн гундери: «Эр Минжи Омолгив, Би синманав. Нујанман долчаткаллу!» [36] Турэн симургачалан, Иисус нян эмукин оча. Алагувумнилийн тара дяячал, таду ичэнэвэр үиду-кэт тэли эчэтын улгучэнэ.

Иисус омолгидук огејава ювдерэн

[37] Тыминин, урэдук эвдерэктын, Иисуспа со кэтэ бэел бакалдычал. [38] Тар бэелдук умунтын умнэт тэпкэлчэ: — Алагумни, Синдук сот гэлэндем, минжи омолгивав ичэткэл! Нујан минду эмуккэкэн! [39] Нујандулан огеја ивки: нујан умнэт тэпкэливики, огеја-ка, нујанман тыкивкэниксэ, сумулвэн танивчана, хэмурдун тэпуксэвэ ювнэ, курбулившнивки. Нујандукин энэмэ хуенэ, эрэгэр мујнадявки. [40] Би алагувумнилдукис огејава ювдэтын гэлэчэв-дэ, нујартын эчэтын он-кат юврэ. [41] — О, де! Эрул, эхил тэдерэ бэекэкур! Ахунма Би суннун биүэтыв? Ахунма Би сундук тэрэнэтыв? Омолгиви элэ эмувкэл! [42] Омолгичан дагамадяракин, огеја

нуянман дуннэлэ тыкивкэнчэ, танивканилча. Иисус-кэ огеңа одяриван этэвкэнчэн, омолгичанма бэгэдэчэ-дэ аминдун дявавканча. [43] Упкат Сэвэки хэгдүйткум энэхидун сохидачтын.

Иисус буџетти нян-дат гундерэн

Иисус онадукин упкат сохидарактын, Нуян алагувумнилтыкиви гунчэ: [44] — Аят долчаткаллу, дялдувар дявакаллу би эхиткэн сунду гуннэвэв: Бэе Омолгиван бээл юалалдутын дявавкандянутын. [45] Нујартын-ка тар турэрди экунма гундеривэн эчэл тыллэ: тар нујардуктын дяявча бичэн, ханјудавар-ка Нујандукин эва гуннэвэн юэлэчэтын.

Ни хэгдүйткумэ?

[46] Алагувумнил мэр мэрнуумэр юи хэгдүйтмэр бинжэтвэн муссэмэчилчэл. [47] Иисус, экунма додувар гунчэдеривэтын сачадяна, куյаканма гакса, мэннунми даран иливукса, [48] нујардутын гунчэ: — Эр куյаканма Би дярив гадяри, тар Минэ гадяյан, Минэ-кэ гадяри, Минэ унчэвэ нян гадяյан. Сундук хулукутмэр, тар упкаттуксун хэгдүйтмэр. [49] Таду Иоан Иустыки гунчэ: — Таткамни, бу Синжи гэрбидис огеңалва юувиковэ умун бэевэ ичэчэвун, нуян муннун эхидукин умунду гиркуктара, эдэн тара ора гунчэвун. [50] — Экэллу тыгкэн ора, су оривахун уски эхи ора, тар суннун, — гунчэ нујандун Иисус.

Самариячөр Иисуспа бикиттулэвэр эчэл иврэ

[51] Иисус няңяла туктыуврин инэйин дагамадяридукин, Нуян Иерусалимдула ўэнэхинчэ. [52] Нуян мэнүилви бэеүилви дюлэдуви ўнчэн. Тарил Нуян эмэрилэн упкатван итыгадавар Самарияду бихи бикиттулэ эмэчэтын. [53] Таду-ка Иисус Иерусалимдула сурудеривэн саксал, Нуянман эчэл иврэ. [54] Нуян алагувумнилийн Якип Иоаннун, тара ичэксэл, гунчэл: — Бэгин, того, няңядук тыкиксэ,

нуյарватын вадан гундэвүн эечинни? [55] Ихус-кэ, нуяртыкитын этэхиниксэ, халдявканикса, эдэтын тара ора гунчэ. [56] Тэли нуяртын хуяту бикиттулэ суручэтын.

Ни Ихуспа бодоютын

[57] Тар сурудерэктын, хоктодутын бакалдыча бэе Ихусты-ки гунчэ:
— Си илэ-кэт сурурэкис, би окин-да бодоктодёёнов. [58] —
Сулакил авдучил, дэгил умукичил, Бэе Омолгин-ка дылви
дэрумкихиндэн иду-кэт нэрин ачин, — гунчэ нуяандун Ихус. [59]
Геду-ка бэеду Ихус гунчэ: — Минэ бодокол. — Бэгинми, минэ,
нонон дюлави мучукса, аминми имадав тыкэл, — гунчэ таријин.
[60] — Бучэл бэел мэртын бучэнилвэр имактын, си-кэ сурукэл,
Сэвэкли Тэгэмэр ојатван мэтэвдекэл, — гунчэ Ихус. [61] Хуяту бэе
Нуяандун гунчэ: — Бэгинми, би синэ бододёёнов. Нонон-ко би
дюгарви ичэнэктэ, суруриви гундэв минэ тыкэл. [62] Ихус нуяандун
гунчэн: — Хавава оликса, этэхиндери бэе Сэвэкли Тэгэмэрдун эхин
дёкта.

Ихус надандяр дюр алагувумнилви ундерэн

[10:1] Тар амардукин Бэгин надандяр дюр алагувумнилави синмача тадук дютэлди дюлэдуви эмэнэт городылдула, бикичилдулэ унтычэ.
[2] нуярдутын гунчэ: — Кэтэ бурдук чэмэн балдыча, тара хонидярил хавамнил-ка ахакар. Хонивун бэгиндук хавамнила ундэн гукэллу. [3] Сурукэллу! Би сунэ беруткаргачирва иргичил сэхиндулэтын ундем. [4] Хоктодувар хутакачана-да, потая-да, унтай-да экэллу гара, хоктодувар үивэ-дэ мэндудэвэр экэллу илла.
[5] Ни-вэл дюлан эмэксэл, нонон гукэллу: «Эр дюду аялдын-нюн бигин!» [6] Тар дюду бидери су аявахун дёкри бихикин, су аяхун тар дюду эмэнмуденжэн, эхи дёкра бихикин — мэндүлэхун мучудяңан. [7] Тар дюду эмэнмукэллу, экунма нуяртын туюдерэ девкэллу, умкаллу, хавамни хаваливи таманма гајатын. Дюдук дюла экэллу гиркуктара. [8] Эма-вал городтула эмэрэксун, сунэ аят

бакалдырактын, экунма бунэвэтын упкатван девдекэллу, [9] буудерил бэлвэ бэгэдэдекэллу, нујардутын гундекэллу: «Сэвэки Тэгэмэрин дагаду!» [10] Эма-вал городтула эмэчэлэхун, сунэ эхиктын аят арчара, город хоктолдулин гиркуктакаллу, тыкэн гунденэл: [11] «Бу халгардулавун эр городту намаача тукалава гивуксэл, сунду мэрдүхүн эмэндерэв!» Тар-да бичэлин сакаллу: «Сэвэки Тэгэмэрин дагаду!» [12] Сунду гундем, Сэвэки тыкуллин инэңиду эр городту Содомдук-кат ургэтмэр бидеңэн. [13] Биргэ синду, Корасин! Биргэ синду, Випсаида! Сунду ичэвувчэл сохил Тирду-гу, Сидонду-гу ичэвувчэл бихиктын, тарил бэенилтын урье Сэвэкиду бурийчи бихивэр гунимчэл, хунтут бинит билимчэл. [14] Тарит Тирду, Сидонду-да Уңкилдывун инэңин оракин сун-дук эимкутмэр бидеңэн! [15] Си-кэ, Капернаум, синэ няյнямактула угирденэтын гунчэдени-гу? Эчэ, дуннэ домалан синэ тыкивдеңэтын! [16] Сунэ долчатчарил Минэ нян долчатчара, Сунэ эрэсчэрил Минэ нян эрэсчэрэ, Минэ эрэсчэрил-кэ Минэ уүчэвэ нян эрэсчэрэ.

Алагувумнил тадук Иисус урунтын

[17] Надандир дюр алагувумнилин мучучатын, урунденэл, Иусту мэтэвчэтын: — Бэгин, бу Синџи гэрбидис огејалва-да давдычавун. [18] — Би ичэчэв: харги няյядук херкигачин тыкчэн, — гунчэ нујардутын Иисус. — [19] Сакаллу, Би сунду кулирва-кат, скорпионилва-кат дыхутчэри энэхивэ бучэв, булэсэгвэ давдыри энэхивэ нян бучэв, тарит сунду экун-кат эру этэн ора. [20] Тар-да бичэлин, тар огејал, сунэ долдына, юридуктын эжэллу урунэ, су гэрбиллун няйяду дукувнадуктын урункэллу! [21] Тармалду Сэвэки Эринин Иисусва урунди дялувча, Нујан гунчэ: — Ами, няйня-да, дуннэ-дэ Бэгинин! Би Синэвэ кэнедем: дяличил бэелдук тара дяяналис, кујакарду-ка нинэлис. Тэде, Ами, тар аява Си эеттыс! [22] Минџи Аминми Минду упкатва бурэн. Омолгиви аминин-нюн саран, Аминма-ка омолгин-нюн саран тадук гил илэл, юиду омолги

Аминми ниденэн. [23] Тадук алагувумнилтыкиви этэхиниксэ, нуяртыкитын-нюн Иисус гунчэ: — Су ичэривэхун ичэрил эхал, тарил кутучил. [24] Сунду гундем, кэтэ Сэвэки турэнмэн ихиврил бэл-дэ, тэгэмэрил-дэ су ичэривэхун ичэдэвэр эетчэтын-дэ, тар-да бичэлийн эчэтын ичэрэ, су долдыривахун долдыдавар эетчэтын-дэ, тар-да бичэлийн эчэтын долдыра.

Ая мевачи самариячердули гунмувкэ

[25] Умун итыва алагумни бичэ, нујан Иисуспа самкадави илча, тадук гунчэ: — Алагумни! Экуна окса, би энэ будэ бидеденэв. [26] Нујан-ка бэеду гунчэ: — Итыду экун дукувча? Тара он таинјнанни? — Иисус ханјуча. [27] Итыва алагумни мэтэвчэн: — Сэвэкивэ-Бэгинми мевандиви, дотви, эриксэти, упкат энэхитви, иргэтви сот аявкал, тадук дага бэејми мэнјэчинми аявкал. [28] Иисус нујандун гунчэ: — Тэдемэт си гунденни. Тыкэн оми, си энэ будэ бидеденэс. [29] Итыва алагумни, дэрэви эмнэк тыкиврэ, Иустук ханјучан: — Ёи-кэ минји дагајив? [30] Иисус таду умун гунмувкэв гунчэ: — Умун бэе Иерусалимдук Иерихон гунмури городтула юэнэдечэн. Тар юэнэдерэкин, чајитыл нујанман дявачал, тэтылвэн лукчал, дуктэчэл, аран эксэл вара, суручэл. [31] Амаргут тар-ты хоктоли умун хиури, юэнэденэ, буглэдери бэевэ ичэксэ, агилна, илтэнчэн. [32] Умун левит тали юэнэденэ, тыкэн-ты оча: буглэдеривэ, ичэксэ, нян илтэнчэ. [33] Умун Самариячен тар хоктоли юэнэденэ, хуглэдери бэевэ ичэксэ, нујанман муланча. [34] Дагамакса, хуельвэн аракит тэхиксэ, имурэнди имучэ, оноктот хэркэчэ, иниувгдэнду угивукса, анјакит дюла эмувчэ. Таду, нујанман долбонива ичэтчэнэ, анјача. [35] Тыминин, сурухиниксэ, анјакит дю бэгиндун дюр динарийва бучэ, тадук гунчэ: «Нујанман аят ичэткэл, таманми эхикин иста, мучудяна, тамадяњав». [36] Иисус итыва алагумнидук ханјучан: — Он си гунчэденни? Ёи тар илан бэелдук дуктэвувчэ бэелэ дагатмар? [37] Бэе гунчэ: — Нујанман муланча бэе дагатмар. Иисус таду нујандун гунчэ: — Сурукэл, си нян тыкэн-ты ојнакал.

[Мария Марпанун](#)

[38] Хоктодуви Иисус алагувумнилнунми умун бикиттулэ эмэчэ. Таду умун ахи Марпа гэрбичи Нујанман дюлави ивчэн. [39] Тар ахи Мария гэрбичи нэкучи бичэ. Мария, Бэгин халгарин дагадутын тэгэксэ, Нујан улгучэндеривэн долчатчачан. [40] Марпа-ка, туовун девгэвэ она, хаватадяча. Нујан, дагамакса, гунчэ: — Бэгинми, нэкунми минду эхин бэлэттэ, упкат хавава би одям, он Си гунчэденни, тар ая-гу? Нујандун минду бэлэдэн гукэл! [41] — Марпакакун, — гунчэ нујандун Бэгин, — си упкаттули хивинчадянни, [42] тар-да бичэлийн умукэмэвэ-нюон оми элэкин бивки. Эр Мария аяргува мэндуви синмаран, эриүмэн нујандукин юи-кэт этэн тытэрэ.

[Он су уңкеронэтыхун?](#)

[11:1] Умнэ Иисус иду-глэ уңкеродечэ, Нујан уңкероми этэчэлэн умун алагувумнин Нујандукин гэлэчэ: — Бэгин, мунэ уңкеродэвун алагукал. Иоан мэнжилви алагувумнилви алагуча эчэ. [2] Иисус нујардутын гунчэ: — Уңкероденэл, тыкэн гукэллу: Амикакун! Синџи гэрбис кэневдегин! Си Тэгэмэр орис инэји эмэгин! [3] Инэјирипты девгэевун инэյитыкин букэл. [4] Бу јэлумухивэ онававун дялдуви экэл дявучара, бу-дэ мунду эруулвэ очалва нян дялдувар эхив дявучара. Бу јэлумухивэ эдэвун ора бэлэткэл.

[Гэлэдериду Сэвэки бувки](#)

[5] Тадук Иисус нујардутын гунчэ: — Сунду авгудухунвал гиркихун бихикин, тар гиркилэви, долбо дулиндун эмэксэ, гунэкин: «Гирки, минду илан колобоё коталакал. [6] Миндулэ горогит, гиркив эмэрэн, би нујанман улидэв экун-кат ачин». [7] Таријис, дюдуви хуглэденэ, гундеңэн-њу: «Минэ экэл илэчэрэ! Уркэв сомчадяран, хутэлви адяра, би нян хуглэдем. Би, иликса, синду колобоё этэм бурэ?» [8] Сунду гундем, тар гиркис эхикин-дэ илла, эхикин-дэ колобоё бурэ, си

гэлэми-нюн гэлэдерэкис, нујан он-кат бими илдяñан, си гэлэдеривэс будеñэн. [9] Би-кэ сунду гундем: — Гэлэдекэллу — сунду будеñэтын, гэлэктэдекэллу — бакадяñахун, уркэвэ коñкодёколлу — сунду нидеñэтын. [10] Гэлэдеритыкин гэлэнэви гавки, гэлэктэдери бакавки, уркэвэ коñкодёриду нивкил. [11] Амтылдуксун юи омолгидуви колобоё гэлэрэкин, дёлоё будеñэн? [12] Омолгин умуктая гэлэрэкин, скорпионма будеñэн-ну? [13] Су-кэ, эрул-дэ бинэл, хутэлдувэр аяя одярас, он-ка няñняды Аминты нујандукин гэлэдерилду Эринми этэн бурэ.

[Исус тадук Вельсевул](#)

[14] Иисус бэедук огеñава ювдечэ. Тар огеñа бэелвэ турэнэ ачин овканивки бичэ. Огеñа ючэлэн, бэе турэчилчэн. Кэтэ бэел сохичатын. [15] Хадыл-ка бэел гундечэл: — Эр Вельсевул, огеñал хэгдигутын, Нујандун огеñалва юври эñэхивэ бучэ! [16] Хадыл-ка бэел, Нујандун ургэ одан, Нујан няñнядук самалкиви ичэвкэндэн гэлэчэтын. [17] Иисус-ка, нујартын дялдадяриватын сачадяна, гунчэ: — Турэмэтчэрил, кухидерил илэл бугатын ачин овки, муссэмэтчэрил бэел дютын нян нямчургавки. [18] Харги-ка мэннунми эхи дёкта бихикин, он нујан буган аят бидеñэн? Эр су Минэ огеñалва Вельсевул эñэхидин ювдем гундерэс. [19] Би огеñалва Вельсевул эñэхидин юувики бихикив, сунжи-кэ бэеллун юи эñэхидин огеñалва юувкил? Нујартын тэдевэ ювуктын. [20] Би Сэвэки эñэхидин огеñалва ювдем, тар самалки: сундулэ Сэвэки Тэгэмэрин эмэрэн. [21] Бэричи эñэхи бэе дюви дыхучивки бихикин, нујан идэгэлвэн юи-кэт этэн гара. [22] Тар бэедук эñэхитмэр бэе нујандулан эмэрэкин, давдыракин, бэрвэн тытэксэ, идэгэлвэн гадајан, тадук дялдуливи боритчајан. [23] Миннун эхи бирэ бэе, тар Минэ дэптыки бивки. Миннун эхи тавдяра, тар упкатва гарадатыдяран.

[Огеñа мучунин](#)

[24] Огена, бэедук юксэ, мүе ачин дуннэли гиркуктадяна, анјавунави гэлэктэдэнэ, эксэ тара бакара, мэндуви гунив-ки: «Нонопты дюлави мучукта». [25] Мучуна эмэксэ, аямат тэхивчэ, дэрпухивчэ дюва бакавки. [26] Тадук нујан суurviki, мэндукви-кэт эрутмэрилвэ надан огенаалва бакавки, упкат ивкил тар бэелэ нујанман дютадянал, биливкил. Мудандун тар бэе ноноптыдук хэгдьтмэр биргэвэ ичэденэн.

Тэдемэмэ куту

[27] Эрэ Иисус гундерэкин, тар долчатчарил бэелдук умуn ахи игдыт тэпкэхинчэ: — Синэ урдуви эксэктэдечэ, укурдиви Синэ укувнэ, иргичэ ахи кутучи! [28] — Сэвэки турэнмэн долчатчарил, тар турэнмэ дялуувувдярил кутучитмарил! — гунчэ Иисус.

Бээл Иустук самалкия гэлэдерэ

[29] Иустыки со кэтэ бээл умуnупчэтын. Тар умуnупчэл бэелтыки Нујан гунилчэ: — Эхиткэптыл бээл эрул! Самалкия ичэвкэндэв гундерэ, тар-да бичэлин Ибна самалкидукин хујту самалки нујардутын этэн буврэ. [30] Ниневия гунмури город бэелдун Иона самалкива ичэвкэнчэн, тыкэн-ты Бэе Омолгин эхиткэн бидерил бэелду самалки одяjan. [31] Ахи — няма дуннэ тэгэмэрин нујарнунтын умуnду Уњкилдывун инэјидун илитчајан, эхиткэн бидерил бэелвэ бурийдадяjan. Нујан хујту буга мудандукин дяличи Соломон турэрвэн долчattави эмэчэ. Эду-кэ Соломондук-кат хэгдьтмэр! [32] Ниневия бэелин, Уњкилдывун инэјидун эхиткэн бидерил илэлвэ бурийдадяjатын: нујартын, Иона алагунман долдыксал, юунэт бинит билчэл. Эду-кэ Ионадук-кат хэгдьтмэр бихин!

Нэри хактыра-да. Эхали гунмuvкэ

[33] — Ни-кэт, ўэриувунмэ нуликса, бэе эхидун ичэрэ, кумтэвчэ

икэчэн додун эвки нэрэ, эчэ. Идерил бэл юэринмэ ичэдэтын, юэриувунмэ угилэ илиувукил! [34] Си эхас — иллэдус юэриувун. Эхас юэрит ичэтчэрэкин, иллэс-тэ юэривденүэн. Эхас эру бихикин, си хактырат куптувденүэс. [35] Мэдучэкэл, юэрин си додус эдэн хактыралла! [36] Йэринди дялум бихикис, экунни-да хактыраду ачин бихикин, Си упкат юэривденүэс, синэ юэриувун юэривдеригэчинин.

[Исус фарисейлва тадук итыва алагумнилва буруидадяран](#)

[37] Иисус, гундериви этэчэлэн, умун фарисей Нујанман туюдэви дюлави эричэн. Иисус, дюла иксэ, остол дагадун тэгэчэн. [38] фарисей, Иисус јалалви энэвэн авра ичэксэ, сот сохича. [39] Бэгин-кэ нујандун гунчэ: — Эр су, фарисейл, тыгэлвэр тулгувэтын тэхиденэл, додувар-ка упкатва гамудярил-да, эрул-дэ. [40] Иргэе ачир! Тулгувэ оча догува нян Нујан-ты оча. [41] Тыгэл додутын бихивэ, упкатван дёгорилду бутыкэллу, тэли сунду упкат дучама одяjan. [42] Биргэ сунду фарисейл! Су упкат балдыувчал орбктолдуквар, эимкун-кэт тамачилдук, дяги ханман Сэвэкиду буривэр эхис омюоро — Сэвэкивэ-кэ аявнажвар, тэденэтвэр-дэ омюорос! Су тара-кат, эрэ-кэт ојатыхун. [43] Биргэ сунду, фарисейл! Евреил уңкеровун дюдутын су малуду тэгэттывэр аявуңнарас, тулилэ-кэ бэл сунэ мэндудедэтын эечиүнэрэс. [44] Биргэ сунду! Су дёлоё ачин гирамкинма урэдерэс, тарилдули бэл, гирамкир бихивэтын энэл сара, гиркуктадявкил. [45] Тадук умун итыва алагумни гунчэн: — Алагумни, Си эр турэрдиви мунэ нян эркуденни! [46] Иисус гунчэ: — Сунду нян биргэ, итыва алагудярил! Су бэелду со ургэ иниувувэ инивдерэс бэе эхивэн дэгдэрэ, мэррун-кэ унякардивар-кат эхис хаватара тар иниувувэ эксэктэдэвэр. [47] Биргэ сунду! Су Сэвэки турэнмэн ихиври бэл гирамкирдутын дёнчавун дёлолво иливдярас, нујарватын-ка сунжил амтыллун вачатын! [48] Тыкэн одянал, су амтыллун онаватын элэксидеривэр ичэвкэндерэс. [49] Сэвэки дялин гунчэ бичэ: «Би нујартыкитын турэнмэв ихиврилва, Би эетчэривэв мэтэвдерил бэелвэ ундеңэв.

Хадылватын нуңартын вадяңатын, хадылватын вамнакил ахактадяңатын». [50] Би-кэ упкат турэнмэв буга овчадукин ихиври бэенилви сэксэлтын үүкулбунэлитын тамавкандяյав. [51] Авель сэксэдукин Сахария сэксэлэн, хулгакит тадук Сэвэки Дюн сигдынэдун вавчава, тамана гэлэденэв. Сунду гундем: Эхиткэн индерил илэл тали упкаттули тамадяңатын! [52] Биргэ сунду, итыва алагудярил! Су, алагурдивар илэлвэ тэдевэ бакадатын эхис тынэ. Су мэррун Сэвэки Тэгэмэрдулэн эчэллун ирэ, бэелвэ-кэ, тала иксэдерилвэ, эхис тынэ. [53] Иисус суручэлэн, итыва алагумнил фарисейл-да, Нуңандукин энэмэл хуенэ, эрэ-тара ханјуктадячал, [54] Нуңан нуңардутын гунденэ, эя-вал ураракин, дявадавар.

фарисейлгэ chir экэллу бирэ!

[12:1] Тар инэүилду со кэтэ бэел, умунуписэл, мэмэрилвэр анутчачал. Иисус нонон мэнжилтыкиви алагувумнилтыкиви гунилчэн: — фарисейл улок бинидуктын сээрэнчэклүү, тарињихун идарилча тестэгэчин угиривденээн. [2] Дяючавдяри, савулдяյан, дахивчадяри ичэвулденээн, энэт савра экун-да ачин. [3] Су хактыраду гуннэвэхун инэји юэриндун долдыдяңатын, юи-кэт ачиндун, сивутана, улгучэмэтнэвэхун, дюл оёлдуктын тэпкэденээн. [4] Сунду гундем, гиркилви, су иллэвэхун вајат бэелдук экэллу юэлэрэ, тар амардукин эва-да этэрэ ора. [5] Нидук су юэлэнэтвэхун, Би сунду нюңнидеңэв: вадярива, дегдэдери чопколо гарададярива юэлэклүү! Сунду гундем, Нуңанман юэлэклүү! [6] Тунџа чипичакар дюр мэнжукэрду униевувкил эчэ? Сэвэки-кэ тарилдук умуунмэтын-кэт эхин омјоро. [7] Су дынилдухун нюриктэллун-дэ упкат тајивчал. Экэллу юэлэрэ, су упкат чипичалдук тамуратмал бихис! [8] Би сунду гундем: бэел дюлэдүтын Минэ сариви энэ дяяра гунивки бэевэ, тара Бэе Омолгин Сэвэки тэдэвумнилийн дюлэдүтын нян савкандяյан. [9] Бэел дюлэдүтын «Минэвэ эхим сара» гунчэ бэевэ, Би нян Сэвэки тэдэвумнилийн дюлэдүтын тар бэевэ «эхим сара» гунденэв. [10] Бэе Омолгин эрут турэтчэри бэетыкин юэлумухивэн лукчајан, Сэвэки

Эриксэвэн-кэ дяргадяри бэе ўэлумухин этэн лукивра. [11] Евеил ункеровун дюлдулатын, бэгсэлдулэвэр бурийдадавар эмуvrэктын, он дыхучивденэхун, эва гундеңэхун, гуннэ, экэллу хивинчара. [12] Сэвэки Эриксэн таду эва гунжэтвэхун сунду мэтэвденэн.

Бэе бинин баяндук-нюн эвки ая бирэ

[13] Ҥи-глэ бэелдук Иусту гунчэ: — Алагумни! Аминмун мунду эмэннэдүкин баяндукин минду боридан акиндув гукэл. [14] Нујан-ка тар бэеду гунчэ: — Ҥи Минэ баянмахун боривдав иливчан? [15] Тар амардукин упкаттутын гунчэн: — Сэрэнчэкэллу, гадавар-нюн экэллу эетчэрэ, бэе бинин баяндук-нюн эвки ая бирэ.

Иргэе ачин баян бэели гунмуvкэ

[16] Тадук Нујан гунмуvкэвэ улгучэнчэ: — Умун баян бэе дуннэңдун со кэтэ балдывка балдыча. [17] Таду нујан дялдуви гунчэчэ: — Он-ка би онатыв? Балдывналви умивдав колбо ачин. [18] Тадук гунчэ: — Би тыкэн окта: хулукур гороптыл колболво би сукчакта, таду со эмнэе колбоё окта, таријдуви балдывнави бурдукинми бокотолвон, тадук-та хунту баянми умивдяњав. [19] Тар амардукин мэндуви гундеңэв: «Меванми! Кэтэ баян синду бихин, кэтэ анјаниду таријис исчајан: дэрумкикэл, девдекэл, умдякал-да, урунчэденэ, бидекэл». [20] Сэвэки бими нујандун гунчэ: — Иргэе ачин! Долбонмон си буденэс, умивнавас љи-кэ гадяњан? [21] Тыкэн бэел дюлэдүтын баянми умивдяри, Сэвэки-кэ дюлэдун — дёгордёри бэетыкинду одяњан.

Экэллу хивинчара

[22] Алагувумнилтыкиви-ка Иисус гунчэ: — Тарит Би сунду гундем: иникин бидэвэр девгэе-дэ, иллэдуvэр тэтые-дэ экэллу хивинчара. [23] Бини девгэдук тамуратмар эчэ, иллэ-кэ тэтыдук нян хулэктмэр. [24] Олилва ичэткэллу: нујартын бурдуква эвкил балдывра-кат,

хојнира-кат, тарилду колболтын-да, бурдуква нэвунтын-дэ ачин, Сэвэки-кэ тарилва улиdevki. Су-кэ дэгилдүк тамуратмарил бихис эчэ! [25] Ҥи-кэ сундук мэнјиви биниви мунэкэн-дэ, хивинчадяна, юнумурмудяан?! [26] Су тарканма-кат энэтыл ора бинэл, эда хуутувэ омудярас? [27] Ичэткэллу, он гудейкэр чукал муду балдыдяра: тарил эвкил хавалла-кат, торгава-кат эвкил ора. Сунду гундем, тэгэмэр Соломон-да мэнин со баян-да бичэливи, тар чука ичэдэгэчинин тэтывэ энжин тэттэ. [28] Тар инэнжэн дуннэду балдыдяри, тыми-ка тогоду дегдэнэт чукава Сэвэки тыкэн гудеит тэтывдевки бими, сунэ-кэ тадук гудеитмэрит тэтывденжэн, эвкил аят тэдерэ! [29] Эва девденжхун, эва умдянахун-да экэллу гэлэктэрэ, тара су экэллу хивинчара. [30] Эр дуннэду бидерил евреилдүк хуутул бэел тара-нюн хивинчавкил. Тар упкачин сунду бинэтвэн сунжи Нянняды Аминнун сачадяран. [31] Нономо су Сэвэки Тэгэмэрвэн гэлэктэкллу, тэли Сэвэки экун сунду надаван упкатван буденжэн. [32] Экэл юэлэрэ, хулукун сэхин! Аминнун сунду Тэгэмэрви анидяран. [33] Идэгэлвэр униексэл, мэнунмэр дёгорилду букеэллу, тыкэн су окин-кат энэт тэкэргэрэ хутаканавар мэндувэр одярас, эхи манавра баяна умивдякаллу нянняду, тала дёромин-да этэн иста, куюр-да этэн дептэ. [34] Баянихун бихидун, таду-ты меваннун нян биденжэн.

Окин-да итыгавкаллу

[35] — Су, окин-да итыгавуксал, бидекэллу: тэтычэнэл бидекэллу, юэривуррун-кэ нуличактын. [36] Бэгин, куримдук эмэксэ, коңкодёкенин, уркэвэ тар-дат нидэвэр, алатчарил бэелгэчир бикэллу. [37] Бэгинтын мучуридун, энэл ара, алатчарил бокар кутучил. Сунду тэдемэвэ гундем: бэгинтын мэнин нујартын тэтылвэтын, тэтытын ухилвэтын уйденжэн, девгэлвэ остолду нэтыксэ, нујарватын туюденжэн. [38] Бэгинтын окин-да эмэридун, долбони дулиндун-да, юэрилдерэкин-дэ эмэрэкин, меликир бихиктын, бокар кутучил биденжтын. [39] Сакаллу, дю бэгинин дёромин окин эмэривэн савки бими, нујанман дюлави эмчэ ивкэнэ. [40] Су-дэ нян, мэдучэнэл,

бикэллу — Бэе Омолгин су Нуңанман эхидухун алатта инэñиду мучудяñан.

Ая одкан тадук эру бокан

[41] — Бэгин, Си эр гунмувкэвэ мунду-гу, упкат бэелду-гу улгучэнденни? — гуннэ, ханјуча Нуңандукин Ботур. [42] Таду Бэгин гунчэ: — Он садяñан ая-гу бокан? Дю бэгинин бокар оёлитын хэгдигувэ иливдяñан, нуñан бокарду бээл депñэттуын девгээ бутыдэн. [43] Бэгин мучуридун бокан хавалдяри бихикин, тар бокан кутучи бивки. [44] Тэдемэт сунду гундем, таргачин боканду бэгинин баянми упкатван дявавкандяñан. [45] Тар бокан, додуви тыкэн гунчэксэ: «Бэгинми дагали этэн мучура», гуннэ, — упкат бокарва дуктэллэкин, девденэ, умдяна, сокторуллакин, [46] бэгинин нуñан эхидун алатта инэñиду, эхидун сара-кат инэñиду мучудяñан. Бокан со эрул инэñилвэ ичэденжэн, эхил тэдерэ бэелгэчир муñнандяñан.

Кэтэе бувчэ бэедук — кэтэе нуñандукин гэлэвкил

[47] — Бэгин гуннэвэн эвки дялувра бокан, бэгин эмэридун эхи итыгавра, таргачин бокан дуктэвъетчэñэн. [48] Бэгин гуннэвэн эхи сара бокан, эрувэ одяри, тар эñэни этэн дуктэврэ. Кэтэе бувчэ бэедук — кэтэе нуñандукин гэлэвкил, кэтэтмэрье бувчэ бэедук — кэтэтмэрье гэлэвкил.

Исус бээлвэ хуечивкэндерэн

[49] — Би дуннэлэ тогово эмувдэви эмэчэв, тар тогоñив дегдэлдэн Би сомат ээтчэм! [50] Би эивунду эивñэтыв, тардалан би муñнандяñав. [51] Би дуннэлэ аяралдынма будэви эмэм гунчэдерэс-ку? Эчэ! — гундем Би, — хуечилдынмэ будэви эмэм! [52] Эдук дюлэски дюду тунñани бидеми, нуñартын хэрэкэлтэ одянатын: илантын дюрвэ дэптыки, дюртын-кэ иланма дэптыки одянатын. [53] Ами омолгиви дэптыкин, омолги аминми дэптыкин,

эни хунатви дэпты-кин, хунат бими энинми дэптыкин, омолги энинин кукинми дэптыкин, кукин нян эдыви энинмэн дэптыкин одяյатын.

Самалкилва салми

[54] Бэелду-кэ Иисус гунчэн: — Дылача тыккиттун туксул ичэврэктын, су гунијнэрэс: «Тыгдэ тыгдэдеүэн», тар тыкэн-ты овки. [55] Инэjni дулиннидадун эдын эдыниллэкин, су гунијнэрэс: «Хэку одяjan», гуннэхун тыкэн-ты овки. [56] Эрувэ гунчэденэл, аякатчарил! Дуннэвэ, нянява ичэтчэнэл, буга он ојатван сајнарас, эма-ка инэjилду бидеривэр эүнэрэс такта? [57] Эда-ка экун Сэвэки дюлэдун тэде бихивэн мэррун эхис сара? [58] Дялдакаллу, уjкилдыдери бэенун уjкилдыкиттулэ юэнэлдыденэ, эми-да хоктодуvi аяралдымкаал, эхикис аяралдыра, нујан синэ уjкилдын ичэмнилэн эксэденеүэн. Тар бэе кайи хавамнидун синэ дявавкандяjan, тар синэ кайиду тэгэвкэндеүэн. [59] Синду гундем: тадук си котави упкатмаван эделиви тамара этэнни юрэ.

Эмнэкил будэ хуутут бинит билкэллу

[13:1] Таду Иустыки эмэчэл бэел, он Галилея бэелвэн Пилат вавкавчан, тадук тарил сэксэлвэтын хулгамниядивун сэксэлдитын солнаван, улгучэнчэтын. [2] Иисус, тара долдыкса, гунчэ: — Тар вавчал галилеячерь хуутул галилеячерьдук кэтэтмэр юэлумухивэ онадуквар тыкэн мујнана гунчэүнэрэс-ку су? [3] Эчэ, гундем сунду! Эдук дюлэски хуутут эмил биллэ, тарил бэелгэчир упкат вавдяяхун! [4] Силоамду гугдакун дю, тыкиксэ, дян дяпкун бэелвэ, тырэксэ, вачан. Он тали гунчэдерэс? Тарил Иерусалим упкат бэелдукин юэлумухивэ кэтэтмэр ит очатын гунчэдерэс-ку? [5] Эчэ, гундем сунду! Су эдук дюлэс-ки хуутут бинит эмил биллэ, нујаргачир упкат будеүхун!

Эхи балдывра смоковницали гунмуvкэ

[6] Иисус эргэчин гунмувкэвэ улгучэнчэ: — Умун бэе дюви дагадун смоковница гунмуври мова, тэвуктэвэ балдывдярива тэгэвчэн. Умнэктэн тар бэе тэвуктэе бакадави ичэнэксэ, эчэ-дэ бакара. [7] Эксэ бакара, тэвуктэчи молва ичэчимнитки гунчэ: «Эр мо тэвуктэн балдылнаван ичэдэви эмэктэлнэв илан анјани оран-да тэвуктэн ачин. Эр мова чинжал! Энэ тэвуктэлвэ балдывра эда дуннэүдув илитчаран?» [8] Бэеџин-кэ таду гунчэ: — Бэгин, умун анјанива алаткал, экэл чинивкана. Би эр мова аят ичэтчэнэв: юнгтэн дагаван аямат улэксэ, тэкэндун хукурил амунматын нэдеңэв. [9] Тэли гочин тэвуктэе балдындяңан-кия? Эхикин тэвуктэе балдывра, эхилэ чинидави.

[Ахи субботаду бэгэдэврин](#)

[10] Субботаду евреил ункеровун дюдүтын Иисус алагудячан. [11] Таду умун нёкчоргочо ахи бичэн, нујан он-кат эвки юунэрэ оча: нујан додун дян дяпкун анјанива бумувкэндери огеја бичэ. [12] Ахива ичэксэ, Иисус нујанман дагамадан эричэ тадук гунчэ: — Ахи! Си бумукас ачин оран. [13] Иисус нујандун юалалви нэчэ, ахи тармалду юунэрэ оча тадук Сэвэкивэ кэнелчэ. [14] Евреил ункеровун дюдүтын хэгдигу хавамнин, Иисус ахива дэрумкиkit инэңиду бэгэдэнэдукин сот тыкуликса, бэелду гунчэ: — Нюун-нюон инэңивэ хавалми элэкин. Тар-нрюн инэңилду бэгэдэвдэвэр эмэкэллу, субботаду экэллу эмэрэ. [15] Бэгин-кэ нујандун гунчэ: — Эрүү гунчэденэл, аякатчарил! Су-кэ, хукурвэ-дэ, осёльва-да ухтглдуктын гурэксэл, субботаду-да муе умдатын элгэйтэс эчэ? [16] Нујан-ка, ереймнүү, огејаду дян дяпкун анјанива уйчэдеридуки, суббота-да бичэлийн, энэтын-ну тынмуврэ? [17] Тар Нујан гуннэн турэрдукин булэсэгилийн халдячал, упкат-ка бэел, Иисус сохива одяриван ичэнэл-ичэнэл, урундечэтын.

[Хулукун чэмэ тадук идаридвавун](#)

[18] Иисус гунчэ: — Сэвэки Тэгэмэрин эва урэвки? Би тара экуннун

урэмкэтчэм? [19] Ичэткэллу: эр хулукун чэмэкэн, эрэ бэе тэгэврэн. Таријин гугда мо оча, тар гаралдун чипичал умукилавар очал. [20] Иисус гүннэдуви, хавна, гундечэ: — Сэвэки Тэгэмэрвэн Би экуннун урэмкэтчэм? [21] Ичэткэллу: эр умун ахуракта идаривкавун, ахи, тара гакса, илан пуд бурдукту уркудядяан, колобо тестэн идаривулдан.

Силимкун уркэ

[22] Иисус, городылдули, бикичилдули юэнэденэ, бээлвэ алагудяча. Нујан Иерусалимтыки юэнэдечэн. [23] Умун экуды-гла бэе ханџуча: — Бэгин, адыкан-жу бэел аивдяњатын? Иисус нујаңандун гунчэ: [24] — Силимкун уркэли имкэкэллу — тэдекэллу, кэтэ бэел тали имкэденյетын-дэ, эдеңетын ирэ. [25] Дю бэгинин, иликса, уркэвэ сомнакин-ка, су, тулилэ эмэнмуксэл, уркэвэ којкодёнол, гундеденյэхун: «Бэгинмун, мунду уркэви никэл!» Нујан-ка сунду гундебен: «Би сунэ эхим сара, идук эмэнэвэхун нян эхим сара». [26] Тэли су гунилдеңэхун: «Бу синнун умунду девдечэвун, умдячавун. Си мунэ городылду тулилэ алагудячас». [27] Нујан-ка сунду нян-дат гундебен: «Би сунэ эхим сара, идук эмэнэвэхун нян эхим сара. Миндук часки сурукэллу, упкат эрүвэ-нюн одярил!» [28] Су Аврамма, Исакка, Якиппа-да, Сэвэки турэнмэн ихиврил бэел упкатватын Сэвэки Тэгэмэр бихидун ичэденйэхун, эрэхивуксэл, тулилэ эмэнмунэдуквэр, сојолдёюхун-да, иктэлдивэр-дэ чикиналдяњахун. [29] Илэл эдук-тадук эмэденётын, Сэвэки Тэгэмэр бихидун туловун остолду тэгэдэңётын. [30] Тэли эхиткэн амаргидаду бидерил, дюлэгүл одяњатын, дюлэду-кэ бихил — амаргидал одяњатын.

Иисус он-да бичэлин хавави одяуан

[31] Эрэ гундерэкин, тала адыкан фарисейл эмэчэл, тадук гунчэл: — Си эдук сурукэл, Ирод Синэ ваксадяран. [32] Иисус нујардутын дявча: — Сурукэллу, гукэллу тар сулахицу: — Би инэүмэн, тыми-да

огеңалва ювдеденәв, бэлвэ бэгэдэдеденәв, или-ка инәниду одяриви упкатван этэденәв. [33] Тар-да бичэлин инәнимэн-дэ, тыми-да, тыми-да чагуду Би үнэригэчинми үнэнүэтыв — Сэвэки турэнмэн ихиври бэе Иерусалимдук хуҗту дуннэду энэтын вавра.

Исус Иерусалимдули союонин:

[34] — Иерусалим! Иерусалим, Сэвэки турэнмэн ихиври бэлвэ вадяри, Сэвэки синдулэ унэлвэн дёлолди гарагугчари! Адыра-да Би упкат бэеильвэс Мэнми мурэли, дэги хутэлви дэктэннэлви хэрэлэн умивригачинин, умивдави эттыв-дэ, су тара эчэхун эттэ! [35] Эхиткэн сунжи дюхун эмэнмуvrэн! Сунду гундем, су эделивэр гунэ: «Бэгинди Унивчэ, эмэдери миттулэ хиругэвчэ!» Минэ эденэхун ичэрэ.

Субботаду фарисей дюдун

[14:1] Умнэ Иисус субботаду умун хэгдигу фарисей дюлан эринэдун девдэви ирэмэчэн. Таду Нуянман, сипкитчанал, ичэтчэчтын. [2] Иисуспа дэптыки бэе, упкат иллэн мудук кэпэвчэ, тэгэтчэчэн. [3] Иисус итыва алагумнилдук тадук фарисейлдук ханнуча: — Субботаду бэгэдэми элэкинну, эчэ-гу? [4] Таринилин эва-кат эчэл гунэ. Иисус, буудери бэевэ үалатви эркунэ, бэгэдэчэ тадук дюлан унчэ. [5] Бэлтыки-кэ гунчэ: — Сунжи үнүивэл омолгихун-жу, хукурихун-жу мулэкиттулэхун тыктэкин, суббота-да бичэлин этэрэс-ку тармалду лувмалчара? [6] Тарил эва-кат тар ханюдариудун энэтын гунэ бичэтын.

Он ирэмэде онатын

[7] Иисус, ирэмэчэл бэел, аяргу тэгэкилвэ синмадянал, тэгэдеривэтын ичэксэ, эргэчин гунмувкэвэ улгучэнчэ: [8] — Синэ ирэмэдэс эрирэктын, энэкэл аяргу тэгэкту тэгэрэ — синдук бэгитмэр бэе эривчэ биденэн. [9] Тэли синэ нуянман эричэ дю бэгинин, синтыки

дагамакса, гундеңэн: «Эр тэгэкту нујан тэгэдөнэн». [10] Синэ эрирэктын-кэ, си эрутмэр тэгэкту тэгэүнэкэл, тэли синэ эричэ бэе, синтыки гундеңэн: «Гирки, элэ дюлэски тэгэкэл!» Тэли си ирэмэдел дюлэдүтын хэгдьтмэр биденэс. [11] Бэетыкин, мэнми угиrnэ, сбкатчари хэргиски тыкчэнэн, мэнми хэргурдери-кэ бэе угириувденэн.

Экунма дю бэгинин ојатын

[12] Иcус дю бэгинмэн эричэ, гунчэ: — Си туюдэви гиркилви-дэ, акнилвинэкнилви-дэ, дялви-да, баяхал нимэкилви-дэ эүнэкэл эрирэ — нујартын тар амардукин синэ нян эридеңэтын, тэли су тэрэн тамалдыдянахун. [13] Туюун девгэвэ оми, си дёгорилва, юалаяхалгара ачиরва, доколокилва, балилва эрикэл. [14] Тэли си кутучи одянас: нујартын эва-кат синду этэрэ бурэ. Си, юунэт бинит бидечэл бэел арактын, анивуна гадянас.

Хэгдьтку туюундули гунмуvкэ

[15] Тар гуннэвэн долдыкса, ирэмэделдук умунтын Иcус-тыки гунчэ: — Сэвэки Тэгэмэр бихидун туювдери бэе кутучи! [16] Иcус-ка нујандун гунчэ: — Умун бэе, хэгды туюунмэ окса, со кэтэ бэелвэ эричэ. [17] Упкатпа бэлэннэксэл, нујан боканми ирэмэделтьгки уյчэ гундэн: «Эмэкэллу, туюун алатчаран». [18] Тар гуннэдун упкат ирэмэдел он-кат эхиткэн энэтвэр ирэмэрэ гунилчэл. Умун бэе гунчэ: «Би дуннэвэ гам, би эми-кат таријми ичэнэнэтыв. Экэл минтыки тыкулла». [19] Ге бэе гунчэ: «Би дян актавчал сиру хукурилвэ гам, таријилви аял-гу хаваду, гуннэ, ичэнэнэтыв. Экэл минтыки тыкулла». [20] Или бэе гунчэ: «Би ахилам, тарит эденэв эмэрэ». [21] Бокан, эмэксэ, бэгиндуви тара улгучэнчэ. Бэгинин, тыкуликса, бокантыкиви ипкэчэ: «Химат городтула сурукэл, таду хоктолдули гиркутадярил дёгорилва, юалаяхалгара ачирува, балилва, доколокилва элэ эмуvкэл». [22] Боканин таду гунчэ: «Бэгинми, си гуннэс дялуувран, тар-да оёлин тэгэкил бихи». [23] Таду бэгинин

бокандуви гунчэ: «Тулирдули, курелдули сурукэл, ичэнэви бээлвэ упкатватын эрикэл. Минји дюв дялум бигин! [24] Сунду гундем, юи-кэт би нонон эринэдукив бээлдук минји остолдув этэрэ тэгэрэ!»

Исус алагувумнин экуды бинэтын

[25] Иисуснун умунду со кэтэ бээл юэнэлдыдечэл. Нујартыкитын этэхиниксэ, Нујан гунчэ: [26] — Миндулэ эмэри, Минэ аминдукви, эниндукви, ахидукви, хутэлдукви, акнилдукви, нэкнилдукви-дэ хэгдьтмэрит эвки аявра, мэнјиви бинидукви хэгдьтмэрит Минэ эхи аявра, тар Минји алагувумнив этэн ора. [27] Мэнјиви тэлэвунми эвки инидерэ, Минэ эхи бододёро, тар Минји алагувумнив этэн ора. [28] Сундук юи-вэл дюва одави эетчэри бими, нујан, тэгэксэ, ады мэнјунмэ тамаџатпи, нонон этэн-ју таңна. [29] Тыкэн эхикин ора, дю хэрэвэн нэксэ, хадыван этэн этэрэ. Тара упкат ичэчэл бээл Нујанман иневунтэденэл, [30] гундејэтын: «Эр дюва бэе олчан-да, оми эчэн этэрэ!» [31] Тэгэмэр-дэ, хуյту тэгэмэрнун кухидэви некэденэ, тэгэксэ, нонон дялдамкајатын, дюрдяр тыхинча кухимничи тэгэмэрнун мэнјилдиви дян тыхинча кухимнилдиви кухиндулэ ирин элэкин-ју, эхин-ју? [32] Эхи давдыра бими, нујан бэеңилви тар тэгэмэртыки эделин дагамара, уүденжэн, экунма оми аяралдын ојатван, ханјудатын. [33] Су нян таргачир: бэетыкин упкатви будэви эхи эеттэ, Минји алагувумнив этэн ора. [34] Турукэ — ая идэгэ. Тар-ка идарихин ачин оракин, он турукэ амтанман мучувдяյас. [35] Таргачин турукэ экунду-кат эвки дёкта, тар турукэт дуннэвэ-дэ этэнни улирэ. Тара гарадавкил-нюн. Сечил бимил, тара сердулавар силдыктын!

Сэмјивчэ тадук бакавча беру

[15:1] Умнэ Иисуга долдыдавар кэтэ налогилва тавумнил тадук бээлдук эрэхивчэл эмэчэл. [2] Фарисейл тадук итыва алагумнил, тыкунчадянал, гундечэл: — Эр Бэе юэлумухичи бэелнун улгучэмэчивки, тар оёлин нујарнунтын умунду девувки! [3] Тэли

Исус гунмувкэвэ улгучэнчэн: [4] — Эма бэе, няма берулдукви умунмэтын сэмниксэ, егиндяр егин берулви оյкокитту эмэнниксэ, сэмжинэви бакадалави этэн гэлэктэрэ? [5] Баками-ка, урунденэ, инихиниксэ, [6] дюлави эмувдеңэн тадук гиркилви, нимэкилви эриксэ, гунденүэн: — Миннун урунчэкэллу: «Би сэмживчэ беруви бакам». [7] Сунду гундем: — Умун юэлумухичи бэе, егиндяр егин бэелдук юэлумухие эчирдук ора, Сэвэкилэ эмэрэкин, таргачинду нянняду хэгдьтмэрит урунденэтын. Егиндяр егин бинивэр хуутувдэтын надая ачин.

Сэмжипчэ мэнжундули гунмувкэ

[8] — Дялдамкакаллу, умун ахи дян мэнумэ карчијичи таријилдукви умунмэ сэмжичэ. Нујан юэривуунмэ нуликса, сэмжинэви бакадалави дюви аямат этэн-жу дэрпуулэ? [9] Баками-ка гиркилви, нимэкилви эриксэ, гунденүэн: «Урункэллу миннун: би сэмжинэви мэнжунми бакам». [10] Сунду гундем, Минэ тэдекэллу, Сэвэки тэдэвумнилин умун юэлумухичи бэе юујнэ бинит биллэкин, нян тыкэн-ты урунденэтын.

Сэмживчэ тадук бакавча омолги

[11] Исус часки гундечэн: — Умун бэе дюр омолггчи бичэ. [12] Тарилдук нэкургу аминдуви гунчэ: — Ами! Баяндуки хадыван, би энэвэв, минду букэл. Таду аминтын баянми, омолгилдуливи калтана, бутычэ. [13] Адыллакан инэни илтэнчэлэн нэкургу, баянми гакса, горо бугала суручэ. Таду энэ хавалла, ахалнун умдяна, девденэ бидексэ, ганави баянми манача. [14] Нујан баянми маначалан, тар бугаду со демукин очан. Таду нујан, дёгориликсэ, [15] умун бэедук, тар бугаду бидериidук, хаваяви гэлэчэ. Тар бэе нујанман мэнжилви сунюрирви ичэттэн унчэ. [16] Демукин бэе сунюрир-дэ девгэдитын урви дялувми урунимчэ-дэ, тара-кат юи-дэ эвки бурэ бичэ. [17] Умнэжчэн дяличи окса, нујан гунчэчэ: — Аминми хавамнилин аювчалатын-да, девгэ эмэнмув-ки, би-кэ, омикин окса, будем! [18]

Иликта, аминдулави суруктэ, нуңашгун гуниктэ: — Ами! Би Сэвэки тадук си дюлэдус јэлумухивэ ом, [19] тарит си омолгис бихим, гуннэ, эյэтыв гэрбиврэ, минэ хавамнит-кат гакал, хаваливкаал. [20] Иликса, нуңан аминдулави мучучан. Аминин дюдукви, нуңанман горогит ичэчэн, муланикса, арчаптьгки туксачан, никимнядукин кумнэксэ, нюканичан. [21] Омолгин бими, нуңандун гунчэ: — Ами! Би, Сэвэки си-дэ дюлэдус јэлумухивэ ом, тарит си минэвэ «омолгив гуннэ», экэл гэрбирэ. [22] Аминин-ка хавамнилдуви гунчэ: — Тэтыл аяргуватын химат эмувкэллу, тэтывкэллу нуңанман, унякандин унякаптуна, халгардун унтала тэтывкэллу. [23] Бургучэ хукуриткэнмэ дяваксал, вакаллу: урунденэл, девулденёт. [24] Эр омолгив, бучэгэчин биксэ, аран, сэмјивуксэ, бакавран. Тадук сэвденихит девулчэл. [25] Акиргу омолгин, дуннэндуви хавалдякса, мучудяча, дюлави дагамакса, хэгэнмэ, икэнмэ долдыча. [26] Умун боканма эриксэ, ханјуча: — Эр экун оран? [27] Бокан нуңандун гунчэ: — Нэкунни эмэрэн, эмэнэдун, аминни бургучэ хукуриткэнмэ варан, нэкунни авгара мучунадукин уруниксэ. [28] Акинин, тыкуликса, дюла эдэви ирэ некэчэ. Аминин бими, юксэ, нуңанман, алтатна, эричэ. [29] Таду нуңан аминдуви гунчэ: — Эр, би синду горо анјанилва бэлэтчэм, си гуннэвэс упкатван дялувдям. Си-кэ би гиркилнуунми, урунденэ, девдэв, минду умун-кэт беруказма эчэс бурэ. [30] Тар-ка синји омолгис, ахиман, ахалнун баянми манакса, эмэчэлэн, си нуңандун бургу хукуриткэнмэ ванни. [31] Аминин нуңандун гунчэ: — Хутэв! Си эрэгэр миннун бихинни, тарит минји баянми упкат синји бивки. [32] Тар нэкунни, бучэгэчин биксэ, арнадукин, сэмјивуксэ, бакавнадукин, таду мит урунјэтыт, сэвденјэтыт-кэт.

Дю хавамнин — дёромин

[16:1] Мэнжилдуви алагувумнилдуви Иисус гунчэ: — Умун баян бэеду дю хэгдигү хавамнин бичэ, таријин бэгинми, улокитнэ, идэгэлвэн элэтала бутыдечэ. Тара бэгиндун улгучэнчэл. [2] Бэгинин,

нууцанман эриксэ, гунчэ: «Би синдули эрувэ долдым? Минду он хавалдяриви улгучэкэл, эдук дюлэски си минду этэнни хавалла». [3] Тыкэн гуннэдун тар хавамнин гунчэчэ: «Эва-ка одям? Бэгинми минэ хавадукив эрэсчэрэн. Би дуннэвэ эннэм улэрэ, бэелдук девгэе гэлэдэви халдятчам. [4] Э, би сам эва ориви! Эр бэгинми минэ хавадукив эрэстэкин, үи-вэл минэ дюлави гадяңан». [5] Тар дю хавамнин бэгиндун котачи бэтыкинмэ умутэлди эричэ. Нонон эмэчэ бэедук нууцан ханјуча: — Минџи бэгиндув си ахун котачи бихинни? [6] — Няма бочка олива гунмури мо имурэнмэн, — гунчэ таријин. — Эр котава таманалис дукувун, — гунчэ хавамни, — тэгэкэл-дэ хујтут дукумалчакал: «Тунјадярва». [7] Тадук ге бэедук ханјуча: — Си-кэ адыва бэгиндув тамаңатыс? — Няма хутакан бурдук бокотовон, — гунчэ таријин. Хавамни гунчэ: — Эр котави таманалис дукувун. Дуккал: «Дяпкундяр». [8] Бэгинин тар дёромин хавамниви «аят онни», гуннэ, кэнечэ. Тэдемэ-ты, эр буга бэелин юэрин бэелдүкин дяличитмар эрэ-тара овкил.

[Сэвэкивэ-гу, баянма-гу аявденни?](#)

[9] Би-кэ сунду гундем: — Эма-да илэ баянин улокит юодяран, су-кэ баяндивар, бэелду бэлэденэл, гиркилэвэр бакакаллу, тэли баяннун манавракин, Сэвэки сунэ бэел эхил будэ бугалатын ивденжэн. [10] Хулукунмэ, энэ улокиттэ, дявлучари, тар хэгдынжэвэ-дэ нян аят дявлучадяңан. Хулукунмэ улокичивки, тар хэгдыду нян улокитчэжэн. [11] Сунду дуннэ упкат баянман эхиктын бурэ, үи сунду няңяды баянма буденжэн? [12] Хујту илэл баянматын, дёромина, дявлучараксун, он Сэвэки сунду мэнживэхун буденжэн. [13] Умун-кэт бокан дюр бэгинду урэт этэн хавалла: умунмэ ичэмэидеңэн, гева аявдяңан; умунду аят хавалдяңан, геду эрут хавалдяңан. Су нян этэрэс дюривэтын аявра: Сэвэкивэ-дэ, баянма-да! Фарисеил Иисуспа иневунтэдерэ [14] Фарисеил, мэнунмэ аявдерил, тар гуннэвэн долчатчаксал, Иисуспа иневунтэчэтын. [15] Нууцан-ка нууартыкитын гунчэ: — Бэел эхалдутын су юуңэ бэелгэчир ичэвдэвэр эечиүнэрэс,

Сэвэки-кэ эва су додувар гунчэригэхун саран. Экун бэл эхалдутын ая, тар Сэвэки эхадун — эру, ичэмэихи.

Иты тадук Сэвэки эеттын

[16] Иоан эделин эмэрэ иты тадук Сэвэки турэнмэн ихиврил бэл инэйилтын бичэтын. Тариптыдук Сэвэки Тэгэмэрдулин улгучэндевкил, бэетыкин тала идэви элэмэтви эечивки. [17] Итыдук ахаканма-да халгавјаттукин, няңя, дуннэ-дэ нонон ачир одянутын. [18] Ахидукви хуечиксэ, хуңту ахива ахилача бэе юэлумухивэ одяран. Хуенивчэ ахива ахилача бэе нян юэлумухивэ одяран.

Баян бэе тадук дёгордёри Ласарь

[19] — Окин-ка умун баян бэе бичэ, нуңан тэгэмэргэчин ая тэтывэ тэтчэңкин, урувсипчу бинит биденкин тар бэе. [20] Таду умун дегордери бэе Ласарь гэрбичи бичэ. Нуңан иллэн хуемчэ бичэ. Нуңан баян бэе курен уркэн дагадун хуглэденкин. [21] Нуңан дагалан гараданаватын, девдэви эетчэнэ, хуглэдевки бичэ. Нинакир, эмэнэл-эмэнэл, нуңан хуелвэн чивдяңкитын. [22] Тар дёгордёри бэе бучэлэн, Сэвэки тэдэвумнилийн нуңанман няңяла суurvчэл, няңя малудун Аврамнун даран нэчэл. Баян бэе нян бучэ, нуңанман имачал. [23] Чопкоду, юэлумухичил бучэл бэел омилтын умивундутын, со биргэвэ ичэденэ, угискэки ичэхиниксэ, тар баян бэе гороёло Аврамнун даран Ласарьва ичэчэн. [24] Баян бэе тэпкэлчэ: — Аврам, Аминми! Минэ муланкал, Ласарьва минтыки уңкэл, нуңан, уняканми дугэкэнмэн муду эихиниксэ, инјивэв улахинигин. Би эр дегдэдери тогоду со биргэвэ ичэдем! [25] Аврам-ка гунчэ: — Хутэ, дёнкал, иниkin бинэхиви си аява упкатван гачас, Ласарь-ка упкатва эрүвэ-нюн ичэчэн. Эхиткэн нуңан эду аява ичэдерэн, си-кэ биргэвэ ичэденни. [26] Тар оёлин, мит сигдүлэдүт со сунта чопко бихин: юи-вэл эдук сундулэ истави-кат эеттэкин-дэ, энэтын иста. Сундук-кэт мундулэ юи-кэт энэтын эмэрэ. [27] Баян бэе гунчэ: — Ами, би синдук гэлэдем, Ласарьва Аминми дюлан уңкэл. [28] Би таду тунја нэкучи

бихим. Нујардутын Ласарь мэтэвугин, эр биргэчи бугала эдэтын эмэрэ. [29] Аврам гунчэ: — Нујардутын Моисей итын тадук Сэвэки турэнмэн ихиврил бэел дукунатын бихин. Нујарватын долчачиктын! [30] — Эчэ, Аминми Аврам, — гунчэ баян бэе, — бучэлдук юи-вэл нујардулатын эмэрэкин, тэли нујартын хуягтут бинит билимчэл. [31] Аврам-ка нујандун гунчэ: — Нујартын Моисейва итыван тадук, Сэвэки турэнмэн ихиврил бэел дукунаватын эвкил дялувра бимил, бучэ бэе аракин-да, этэрэ тэдерэ.

Биргэ јэлумухивэ овкандяри бэеду

[17:1] Мэнүилдуви алатувумнилдуви Иисус гунчэ: — Окин-да кэтэ экунмал јэлумухивэ овкандярил бивкил. Биргэ тара овкандяри бэеду! [2] Нујан умунмэл эрил ичэмэидерилдук бэелдук јэлумухилэ ихивракин, нујандун аятмар бимчэ ургэ дёлово никимнядун уиксэл, ламула гарадарактын.

Бэе эрувэ онаван дялдуви экэл дявучара

[3] — Мэдучэнэл бикэллу! Си гиркис эрувэ оракин, турэктэл, эрувэ онави сана, «эрувэ онавав давдуви экэл дявучара» гунэкин, нујан турэнмэн далувкал. [4] Умун инэјиду надара синду эрувэ окса, надара синтыки эмэнэ, эрувэ онави сана, тыкэн гунэкин: «Би синду эрувэ ом», — си эрувэ онавав дялдуви экэл давучара.

Бу тэдедеривэвун хавкал

[5] — Бу тэдедеривэвун хавкал! — гунчэл Бэгинду ујивчэл алагувумнилийн. [6] Су тэдерихун горчица чэмэкэндүйн-дэ бихикин, — гунчэ Бэгин, — эр мотки, шелковица гунмуврилэ, гунэксун: «Нийтэй дуннэдук чуптургакса, ламуду мэнми тэгэвкэл!» — тармо су гуннэгэчиннун одяжан.

Бу ојатвар-нюн одярав

[7] — Сунду юиду-вэл бокан-жу, дуннэвэ улэдевки-гу, берулва этээтчэвки-гу бихикин, нујан хавадукви эмэрэкин, си гундеңэс-ку: «Химат остолду тэгэкэл, девкэл!» [8] Тыкэн этэн бихи, си гундеңэс: «Девгэев ирикэл, остолду нэкэл, би аивдалав минэ улидекэл, умивдякал. Би амардукив си мэнни девдэви, умдави». [9] Тар бокан упкатва оналин си этэнни нујанман кэнеллэ эчэ? [10] Тыкэн-ты суннун биденэн: су ојатвар омил, гунијнэкллу: «Бу бокар-нюн бихив, бу ојатвар-нюн одярав».

Хуемчэл бэел бэгэдэврityн

[11] Умнэклэн Иисус, Иерусалимтыки юэнэденэ, умун бикиттулэ, Самария тадук Галилея дуннэл сигдынэдүтийн бихилэ, хэркулчэн. [12] Тала дагамадаракин, арчаптыки дян бэел бакалдыгчтын! Тар бэел хуемчэл бичэтын. Нујартын, гороконду илитчанал, [13] тэпкэлчэтын: — Иисус, Таткамни! Мунэ муланкал! [14] Иисус-ка, нујарватын ичэксэ, гунчэн: — Йэнэкллу, хибурилду ичэвкэкллу. Иисус гуннэдин тарил суручэтын. Суруденэл, хоктодувар хуелэ ачир очатын, авгараачатын. [15] Умунтын тара ичэксэ, мучучан, игдых Сэвэкивэ кэнеденэ, [16] Нујан халгардулан тыкчэн. Тар бэе Самариядук бичэн. [17] Иисус нујандукин ханјучан: — Су, дян бинэл, упкат эчэллун-жу авгаара? Иду гил егин бэел? [18] Он умун-кэт нујардуктын эчэ мучура, Сэвэкивэ кэнемнэ? Сигдэ умун, хујту бугадук бинэ, мучуча бихинни? [19] Илкал, гиркудякал, синэ Минэвэ тэдерис айран, — Иисус гунчэ.

Сэвэки Тэгэмэрин эмэдерэн

[20] Фарисеил, окин Сэвэки Тэгэмэрин эмэденэн, гуннэл, Иустук ханјучатын, Иисус дявчан: — Сэвэки Тэгэмэрин эмэривэн этэхун ичэрэ, — гунчэ Нујан. — [21] Сунду этэрэ гунэ: «Ичэткэл! Эду бихин. Тар таду бихин». Тыкэн эчэ бихи, Сэвэки Тэгэмэрин су додухун бихин. [22] Мэнјилдуви-кэ алагувумнилдуви Иисус гунчэ: — Бэе Омолгин Тэгэмэр инэњилдукин умун инэњивэн ичэдэвэр

ээтчэнэхун, тар-да бичэлин, тар сунду эчэ буврэ. [23] Сунду гундеңэтын: «Тала ичэткэл!» тадук «Элэ ичэткэл!» Су тармалду экэллу хэтэкэнэ, экэллу эртыкитартыки тарил бэелнун туксара. [24] Херкин няյнява умун мудандукин ге мудандулан юэриувдеригэчинин, таргачин Бэе Омолгин мучури инэүидуви бидеңэн. [25] Тар-ка дюлэдун Нуџан кэтэ биргэвэ ичэдэңэн, эхиткэн бидерил бэел Нуџанман эрэсчэнэтын. [26] Ной инэүютдун бичэгэчинин, таргачин-ты Бэе Омолгин инэүилдун одяңан: [27] бэел девдечэтын, умдячатын, ахиладячатын, эдылэдечэтын. Тыкэн Ной хэгдымэмэ корабльдула идэлэн бичэн. Тар амардукин хэгды мудэ очалан, упкат чэпэчэтын. [28] Лот бихи инэүилдун тыкэн-ты очан: девдечэл, умдячал, униедечэл, униемэтчэчэл, бурдук бокотолвон путэдечэл, дюлва одячал, [29] Лот Содомдук суручэ инэүидун-кэ няйядук тала сера-да, того-до ункулбучэл — тадук упкат бучэл. [30] Бэе Омолгин мучури инэүидун нян тыкэн-ты бидеңэн! [31] Тар инэүиду дю оёдун бидери бэе, дюдукви идэгэлви гадави эгин-кэт хэргиски эвмурэ! Дуннэду хавалдяри — эгин-кэт дюлави мучумкара! [32] Лот ахиван дёнкаллу! [33] Мэнјиви биниви айдави эетчэри, тар биниви сэмјиденжэн, биниви-кэ сэмјичэ, тар биниви айдяңан. [34] Сунду гундем, тар долбониду дюр бинэл умунду адярактын — тарилдук умунмэ гадяңатын, гева-ка эмэнденэтын. [35] Дюр ахал умунду мельницаду хавалдярактын, тарилдук умунмэ гадяңатын, гева-ка эмэнденэтын. [36] Дюри дуннэду бидеңэтын, тарилдук умунмэ гадяңатын, гева-ка эмэнденэтын. [37] Таду алагувумнилин Нуџандукин ханјучал: — Тар иду одяңан, Бэгин? — Бучэ хуглэдерилэн кирап умунупчэнэтын, — гунчэ Иисус.

Навун ахили тадук ункулдымнили гунмувкэ

[18:1] Иисус нујартын окин-да ункеродедэтын, ункеродэвэр эдэтын-дэ дэррэ, гунмувкэвэ улгучэнчэ: [2] — Умун городту ункулдымни бичэ, нујан Сэвэкидук-тэ эвки юэлэрэ бичэ, бэелдук-тэ эвки халдяра бичэ. [3] Тар городту умун навунахи, тар бэетки

эмэктэденэ, гундевки бичэ: «Минэвэ булэсэгдукив дь_хуткэл». [4] Нуџан со горово тара эчэн омурат, додуви гунчэчэ: «Би Сэвэкидук-кэт эвки юэлэрэ бихим, бэелдук-кэт эв-ки халдяра бихим, [5] эр-кэ навун — ахи миндук хуендэн, нуџандун бэлэчиктэ, тэли нуџан, гиркуктадяна, минэвэ этэн мујнара». [6] — Су долдырас, эр дэрэе ачин уүкилдывунмэ ичэмни эва гундеривэн? — ханюча Бэгин. — [7] Инэңилвэ, долбонилва Нуџандукин бэлэдэн гэлэдериливэ, Мэнжилви синманалви Сэвэки этэн-нуу дыхуттэ? Нуџан удадяңан-нуу нујарватын дыхуттэви? [8] Сунду гундем, Нуџан тэдемэт-тэ, химат-та одяңан. Тар-да бичэлин, Бэе Омолгин, дуннэлэ мучукса, таргачин тэдевэ бакадяңан-нуу, эдеңэн-нуу?

Фарисейдули тадук налогилва тавумнили гунмувкэ

[9] Мэрвэр юуңэт бидерэв гунчэдерилду, хуյтул бээлвэ упкатватын ичэмэиндерилду бэеджу Иисус эргэчин гунмувкэвэ улгучэнчэн: [10] — Дюр бээл Сэвэки Дюлан уүкербдэвэр эмэчэтын. Умун фарисей бичэн, ге-ка бэе налбигилва тавумни. [11] Фарисей, илитчана, додуви тыкэн гуннэ, уүкеродечэ: «Сэвэкикэун, би дёромирва бээлвэ, дэрэе ачирва, ахимарва, эдымэрвэ, эр-дэ налогилва тавумнива энэливи урэрэ, би синэ кэнедем. [12] Би надалладук дюр инэңивэ девгэвэ эхим илэчэрэ, баканадукви дяги хаван бујнэм». [13] Налогилва тавумни-ка, горокбнду илитчана, няյнятки ичэхиндэви-кэт юэлэденэ, тынүэнми иктуденэ, гундечэ: «Сэвэкикэун, би юэлумухичи бихим, минэ муланкал!» [14] Сунду гундем, Сэвэки эр бэе юэлумухивэн луктан, тар дюлави суурээн, фарисейду-ка Сэвэки тыкэн эчэ ора. Мэнми хэгдигурдери хэргиски тыкиувки, мэнми эру бэе бихим гунчэдери, угиски утириувки.

Иисус куңакарва хиругэдерэн

[15] Исустыки хулукур куңакарва Нуџан нујарватын эркудэн эмувчэтын. Тара ичэксэл, алагувумнилиин куңакарва эрэхилчэл. [16] Иисус, куңакарва мэнтыкиви эриксэ, гунчэ: — Куңакар миндулэ

эмэктын, экэллу эрэстэ. Сэвэки Тэгэмэрин нуяргачирду бихин. [17] Сунду тэдемэвэ гундем, Сэвэки Тэгэмэрвэн куяканյачин мевандулави эвки иврэ, окин-да Сэвэкини этэн ора.

Баян тадук мудана ачин бини

[18] Умун саври бэе Иустук ханюучан: — Мевачи Алагумни, мудана ачин бинит бидэви би эва одям? [19] — Си эда Минэ мевачи, гуннэ гэрбиденни? — ханюча Иус. — Ҥи-кэт Сэвэкидук хүнту мевачи ачин. [20] Нујан итылван си санни: экэл вара, экэл дёромира, улокво ујкилдыкитту экэл улокиттэ, аминми-да, энинми-дэ одёдёкол. [21] — Би куякандукви тара упкатван дялувдям, — гунчэ тар бэе. [22] Иус, тара долдыкса, гунчэ: — Синду умун-нюон эхнн иста. Си упкат бихиви идэгэви униекэл тадук дёгорилду бутыкэл. Тэли си баяна няյняду гадяңас. Тар амардукни эмэкэл, Минэ бодокол. [23] Таријин, гуннэвэн долдыкса, сот мэргэлчэ: нујан со баян бичэ. [24] Иус, нујан мэргэлнэвэн ичэксэ, гунчэ: — Баяхал бэел Сэвэки Тэгэмэрдерилэн иритын со ургэ! [25] Баян бэе Сэвэки Тэгэмэрвэн мевандулави ивдэн, со ургэ — тэмэгэн сендулин инмэ эимкутмэрит идеңэн. [26] — Ҥи-кэ тэли аивдяңан? — гуннэ, долчатчарил Иустук ханюучал. [27] — Бэе эхивэн ора, Сэвэки овки, — гунчэ Иус.

Исуспа бододёрил экунма гадяңатын

[28] — Эр-кэ бу, упкат бихивэр эмэниксэл, Синэ бодоров, — гунчэ таду Ботур. [29] — Тэдемэвэ сунду гундем, — гунчэ Иус, — Сэвэки Тэгэмэрин дярин дюви, ахиви, акнилви, нэкнилви, амтылви, хутэлви-дэ эмэнчэ, [30] эр биниду сот кэтэтмэрвэ гадяңан, тар эмэдери-кэ биниду амаргуг мудана ачин бинит билдеңэн.

Исус иларакан гундерэн, он ңујан, мујнандяна, будеңэн тадук ардяңан

[31] Дяндюр алагувумнилви дариски эриксэ, Иисус нујардутын гунчэ: — Эр мит Иерусалимдула юэнэдерэп, таду Сэвэки турэнмэн ихиври бэел Бэе Омолгилин эва дукунатын упкачин дялувдяңан.

[32] Нујанман евреилдук хүнтул бэел юалалдутын дявавкандяңатын, Нујанман мујнадяңатын, дяргадяңатын, Нујантыкин тумнидяңатын, [33] дуктэдэңэтын тадук вадяңатын. Или-ка инэјиду Нујан, арикса, илдяңан. [34] Алагувумнилин тар гуннэвэн эчэл тыллэ. Нујан эр турэрди экуна гундерин нујардуктын дахивча бичэн, тарит эвки тыливрэ бичэн, Иисус гундеривэн нујартын эчэтын тыллэ.

Бали бэе Иерихонду бэгэдэврин

[35] Иисус Иерихонтыки дагамадяракин, хокто хулидун умун бали бэе, эя-вал будэтын гэлэденэ, тэгэтчэчэ. [36] Дагалин бэел юэнэдеривэтын долдыкса, нујан экун одяриван ханјуча. [37] Нујандун Иисус Насорей эмэдеривэн мэтэвчэл. [38] Нујан тэпкэлчэ: — Иисус, Давидтук тэкэчи, минэ муланкал! [39] Иисус дюлэдун юэнэдерил бэел симургадан нувчамкачал-да, нујан-ка игдымэрэйт тэпкэдечэ: — Давидтук тэкэчи, минэ муланкал! [40] Иисус, иликса, балива Нујандулан дагамавдатын ипкэчэ. Бали дагамачалан, Иисус нујандукни ханјуча: [41] — Синду эва одям? Си эва одав эетчэнни? — Бэгин, нян ичэри одави эетчэм! — гунчэ таријин. [42] — Си ичэри одянни! Минэвэ тэдерис синэ аиран, — гунчэ нујандун Иисус. [43] Бали бэе тармалду ичэри оча, Иисусва бодохинча, Сэвэкивэ кэнеденэ. Тара ичэчэл упкат бэел Сэвэкивэ сот кэнечэтын.

Налогилва тавумни Саккей гуннэн

[19:1] Иисус, Иерихондула эмэксэ, городтули гиркудячан. [2] Таду умун баян бэе, налогилва тавумнил бэгинтын, Саккей гэрбичи, [3] Иисуспа Нујан юивэн самнак ичэдэви некэчэн. Гирамнатви нектэ биксэ, бэел амардуктын Саккеи Иисуспа энэт ичэрэ бичэн. [4] Тарит бэел дюлэлэтын туксакса, тар мо дагалин Нујан юэнэдерэкин

ичэмнэк, мола туктыгчэн. [5] Иисус, тар мова илтэнденэ, угиски ичэхиниксэ, гунчэ: — Саккей! Химат модук эвкэл, би инэүмэн дюлас ирэмэднэв. [6] Бэе, модук эвмэлчэксэ, урунденэ, Нуџанман дюлави эричэ. [7] Тара ичэчэл бэел Иисус ориван упкат эчэтын элэксирэ. — Нэлумухивэ одяри бэелэ он Нуџан ирэмэдерэн, — гуннэл, турэтчэчэл. [8] Саккей, Иисус дюлэдун иликса, гунчэ: — Бэгин! Баянми калтакаван би дёгорил бэелду анидяњав, юидук-вэл улокитнэ, кэтэтмэрвэ ганадукви, дыгрэкэн кэтэтмэрит буденэв. [9] Иисус нуџандун гунчэ бичэ: — Инэүмэн эр дюла аичин эмэрэн. Эр бэе нян Аврамдук тэкэчи. [10] Тарит Бэе Омолгин мичэвэ бакадави тадук айдави эмэчэн.

[Дян бокандули гунмувкэ](#)

[11] Тара долдычал бэелду Иисус умун гунмувкэвэ нян улгучэнчэн. Нуџан-ка Иерусалимтыки дагамача бичэн, тарит илэл Сэвэки Тэгэмэр орин инэјин эр-ты эмэдеңэн гунчэчэл. [12] Иисус гунчэ: — Умун саври бэе со горо бугала тэгэмэр омнак суручэн, амаргут-ка дуннэлэви мучујат бичэн. [13] Нуџан, дян боканми эриксэ, умутэл мэнүунмэ бучэ тадук гунчэ: «Би ачиндув, мучудалав, эр мэнурвэ, хавалдянал, хавкаллу». [14] Буган тэгэлин тар бэевэ эвкил аявра бичэл, ичэмэиндечтын, суручэлэн нуџанман ахаптыки бэелвэ унчэл, тала ихиксал, гундэтын: «Бу нуџан мунду тэгэмэр одан энээрэв эттэ». [15] Тэгэмэр окса, тар бэе мучучан, тадук мэнурви бунэлви бокарви эривкэнчэн, нуџан ачиндун хавалдянал, ахун мэнурвэ ганаватын гундэтын. [16] Элэксипты боканин, эмэксэ, гунчэ: — Бэгинми, си бунэс мэнүунни минду дян мэнүунмэ эмуvrэн. [17] — Ая, си ая бокан бихинни, — гунчэ нуџандун тэгэмэр. — Си ахакан-да хавава аят оналис, синду дян городылва будем, таду хэгдыгу биденэс. [18] Ге бокан, эмэксэ, гунчэ: — Си бунэс мэнүунни минду тунја мэнүунмэ эмуvrэн. [19] — Си-дэ тунја городыл хэгдыгутын одяjas, — гунчэ нуџандун тэгэмэр. [20] Или-ка бокан, эмэксэ, гунчэ: — Бэгинми, эр си бунэс мэнүунни. Би, эрэ пулатканду чакиликса,

нэкчэдечэв, [21] синдук юэлэденэ. Си манни бэе бихинни: си энэви нэрэ гајнанни, энэви тэгэврэ хојнијнанни. [22] Тэгэмэр нујандун гунчэ: — Си турэрдиви мэнни буруйдадянни, боками! Си би манни бэе бихивэв, энэви нэрэ гаривав, энэви тэгэврэ хојнириавав сајкис. [23] Эда-ка си би бунэв мэյунмэв хавувдан илэ-вэл эчэс нэрэ?

Мучукса, би тар хавувнадукин гамчав! [24] Тадук бэлэчимнилдуви ипкэчэ: — Эр бокандук умун мэйунмэ гакаллу тадук дян мэйучиду букэллу. [25] — Бэгин, нујандун-ка дян мэнун бихи эчэ! — гунчэл бэеџилин. [26] — Би-кэ гундем: кэтэ мэйучи бэетыкинду хавувкил, экуна-да ачин бэелдук бихикэнмэн-дэ тытэвкил. [27] Минјилвэ-кэ булэсэгилвэв, би тэгэмэр оривав эхилвэ эеттэ, элэ эмувкэллу тадук би ичэтчэрэкив вакаллу.

Исус Иерусалимдула эмэдерэн

[28] Эр гунмувкэвэ улгучэниксэ, Иисус Иерусалимтыки часки суручэ. [29] Нујартын Випагияла тадук Випанияла дагамачалатын, Масличнай гунмури урэ дагадукин Иисус дюр алагудумнилви унчэ, [30] нујардутын гуниксэ: — Тар дюлэду ичэвдери бикиттулэ юэнэкэллу. Бикиттулэ иденэл, юи-кэт энэн угра илмакта осёл уючэдеривэн ичэденэхун. Тара уилгэксэл, элэ эмувкэллу. [31] Сундук ханјурактын-ка: «Эда уилгэдерэс?» — тыкэн гукэллу: «Осёл Бэгинду надачи». [32] Бэгин уннэн алагувумнилиин суручэл, упкат Нујан гуннэгэчинин бичэн. [33] Тар осёлва уилгэдерэктын, осёл хунјилин ханјучал: «Су эда осёлва уилгэдерэс?» [34] Тарил-ка гунчэл: «Осёл Бэгинду надачи». [35] Нујартын осёлва Исустыки эмувчэл, күнгульвэр осёлду нэксэл, Иисусва угивчал. [36] Нујан, угучадяна, юэнэдечэ, упкат бэел-кэ тэтылвэр Нујан хоктодун гиркэдечэл. [37] Масличнай урэ эврилэн Нујан дагамачалан, упкат алагувумнилиин Нујан сохирива одянован ичэнэлившэргэдэг. Сэвэкивэ кэнелчэл, сот урунденэл тадук игдыштэй [38] тыкэн гунденэл: — Бэгин гэрбидин эмэдери Тэгэмэрвэ хиругэдерэв! Аяралдын бигин няյняду, уги няйнялду-да нян кэневун бигин! [39] Фарисеил халтын,

хуңтул бэелнун илитчанал, Нуңандун гунчэл: — Алагумни, алагувумнилви нувчакал! [40] — Би сунду гундем: «Нуңартын симургарактын, дёлол тэпкэлденүэтын».

Исус Иерусалим дярин союодёрон

[41] Исус, городтула дагамакса, тар городтули союолчо [42] тадук гунчэ: — О, Би эетчэм, Иерусалим, эр инэүи экун синду аяралдынма эмувривэн садас! Эхиткэн-кэ си эхалдус тар этэн ичэврэ. [43] Эргэчир инэүил эмэдеңэтын: Синэ булэсэгил гугда кухивун дюлди, курелди мурукэдэнеңтийн, синэ хакудяңатын, эргиттаргит синэ камнидяңатын, [44] Синэвэ, Иерусалим, синду бидерил-дэ бэеңилвэс-дэ манадяңатын, упкат суксавувча бидеңэн, — тар упкачин Сэвэки синдулэ эмэри инэживэн си энэдукис сара, одяjan.

Исус Сэвэки Дюдун

[45] Сэвэки Дюлан иксэ, Исус униемнилвэ эрэхшгчэ, [46] нуңартыкитын тыкэн гунденэ: — Дукувунду гунмувчэ: «Минжи Дюв уңкеровун дю одяjan», су-кэ тара чајитыл умунупkit дюятын очал бихис! [47] Исус инэүитыкин Сэвэки Дюдун алагудяча. Хэгдигумэ хибурил, итыва алагумнил, тадук гил бэел бэгсэлтын Исуспа эхил аявра, Нуңанман вадавар эечивкил бичэл. [48] Тар-да бичэлин, он тара ојатвар эңкитын сара. Упкат бэел Нуңандукин эңкитын хуенэ, Нуңан турэрвэн долчачинкитын.

Ни Исусту эңэхиен бучэн?

[20:1] Эхилэ умун инэүиду Сэвэки Дюдун Исус бэелвэ алагудяракин, Урунисивчу мэдэвкэвэ мэтэвдерэкин, Нуңандулан хэгдагумэл хибурил, итыва алагумнил тадук евреил хэгдигултын, дагамаксал, [2] ханјучал: — Мунду гукэл, Си юи эңэхидин одянни? Ни Синду эңэхиес бучэн? [3] — Би нян сундук ханјудяњав, — гунчэ Исус, — су-кэ Минду гукэллу. [4] Иоан мут булкурин юидук бичэн?

Няңядук-ку, бэлдук-ку? [5] Нујартын-ка мэр мэрнуунмэр улгучэмэчилчэл, гунэkit «Няңядук», Нујан ханյудяңан: «Эда су нујанман эчхун тэдерэ?», [6] гунэkit «Бэлдук», упкат бэл мунэ дёлолди дуктэдеңтын, бэл Иоанма Сэвэки турэнмэн ихиври бэе гунчэдерэ эчэ. [7] Нујартын гунчэтын: — Бу эхив сара. [8] — Тэли Би нян үи энэхидин одяриви сунду этэм гунэ, — гунчэ Иисус.

Виноградва ичэтчэрил бэлдули гунмуvкэ

[9] Тар амардукин Иисус бэлду эргэчин гунмуvкэвэ улгучэнилчэ: — Умун бэе виноградва балдыvри дуннэjми бэлду ичэттэтын бучэн, мэнин-кэ горо дуннэлдулэ суручэн. [10] Виноградван таври инэjи очалан, виноградва балдыvри дуннэvэ ичэтчэрил бэелтыки мэнниви ханми гадави бо-канми унчэн. Бэлкэ боканман дуктэчэл, эва-кат энэл бурэ, унчэл. [11] Тар бэе ге боканми унчэн. Тара нин, дуктэксэл, дяргаксал, эва-кат энэл бурэ, ахачал. [12] Нујан тадук иливи боканми унчэ. Таријман сэксэлдэлэн дуктэксэл, тулиски гарадачал. [13] Тэли виноградва балдыvри дуннэчи бэе гунчэ: — Он-ка одям? Аяври омолгиви униктэ, нујандукин халдяяжтын-вал. [14] Виноградва балдыvри дуннэvэ ичэтчэрил бэел-кэ, нујанман ичэксэл, гумэчилчэл: — Эр бэгин омолгин, аминин баянин — нујанни. Нујанман вагат, тэли бэе баянин митни одяјан! [15] Омолгива, виноградва балдыvри дуннэ чагидалан ювуксэл, вачал. Аминин-ка, тар вачал бэелвэ он одяјан? [16] Нујан, мучукса, тар бэелвэ ватыдяјан, виноградва балдыvри дуннэjми хуутул бэлду буденэн. — Сэвэки эгин таргачиндула ихивра! — гунчэл долчатчарил бэел. [17] Иисус, нујартыкитын ичэчиксэ, ханјуча: — Дукувунду эргэчин дукувчал турэр эва гундерэ: «Дюва омнил дёлово гараданатын, дю хэрэдун маниргу дёло очан?» [18] Тар дёлодук халгандиви тагача бэетыкин тыкнэдукви буденэн, тар дёло бэелэ тыктэкин, бэе няпчурагар тырэвденэн. [19] Итылва алагумнил тадук хэгдигумэл хибурил тар улгучэннэн гунмуvкэн нујардулитьн бичэвэн тылчэл, тарит Иисуспа тар-дат дягадавар эетчэл-дэ бэлдук јэлэчэл.

[Римской тэгэмэрду налогива тамакаллу](#)

[20] Тарит нуңартын Иисуспа сипкичилчатын, Нуңантыкин ады-кат тэдедерилгэчирвэ бэелвэ учэтын, Иисус, алагудяна, эва-вал ураакин, дяваксал, Иерусалимdu бидери Рим нюөниувундун Нуңанман дявавкандавар. [21] Тар бэл Иустук ханјучал: — Таткамни, Синџи турэрри-дэ, алагунни-да тэдевэтын бу сарав. Си ю-дэ дюлэдун дэрэви энэ тыкиврэ, юңнэт Сэвэки гүннэгэчинин бидэвүн алагудянни. [22] Гукэл, Римской тэгэмэрду бу налогива тамаңатывун-њу, эյэтывун-њу? [23] Иисус, нуңартын, эрувэ дялданал, тыкэн ханјудяриватын тыликсэ, нуңардутын гүнчэ: [24] — Минду динарийва ичэвкэкэллу. Тар динарийду юи онёвчо, юи гэрбин дукувча? — Рим тэгэмэрин, — гүнчэл нуңартын. [25] — Тыкэн бихикин, тэгэмэрживэ тэгэмэрду букэллу, Сэвэкиживэ-кэ Сэвэкиду букэллу, — гүнчэ нуңардутын Иисус. [26] Тар бэл Иуступа бэл эхалдутын турэндиви урариван он-кат эчэл долдыра. Гүннэдүкин сохиксал, нуңартын юэмургэрэ.

[Бучэл бэл ардярилтийн гүнмувкэ](#)

[27] Нуңантыкин адыкан садңукеил дагамачал. Нуңартын бучэ бэе арриван эвкил тэдерэ бичэл, дагамаксал, Нуңандукин ханјучал: [28] — Алагумни, Моисей итыду тыкэн гүннэ дукуча: юи-вэл хутээ ачин акинин бурэкин, тар бэе акинин ахиван ахилагин тадук бучэ акиндуви хутэлэн балдывугин. [29] Эхилэ, надан акиначэр, бичэтын. Сагдыгутын, ахилакса, хутэе [30] ачин бинэ бучэ. Ге-да, [31] или-да ахиван ахиладячал-да хутэтын ачин бичэ, тыкэн-ты хадыл нэкнил ахиладячал. Упкат бучэл, хутэе энэл эмэнэ. [32] Тадук ахи бучэ. [33] Эхилэ тар ахи арми, юи-кэ ахин одяյан? Нуңанман надан акнил ахилачал бичэтын эчэ! [34] — Эр инэңилду бидерил бэл ахилавкил-да, эдьлэвкил-дэ, — гүнчэ Иисус. — [35] Сэвэки бэелвэ, «юңнэт бинит бидерил» гүннэ, гэрбирэкин, тарил ардяңатын, эмэри биниду эденэтын ахилара-кат, эдьлэрэ-кэт. [36] Нуңартын эденэтын

будэ-кэт, Сэвэки тэдэвумнивэн урэлдеңэтын-кэт. Сэвэки нујарватын аривчан, тарит нујартын Сэвэки хутэлин. [37] Бэл арритын тэде бихивэн Моисей мэнин суптылэчи моли улгурдуви ичэвкэнчэн, Бэгинмэ Аврам Сэвэкин, Исаак Сэвэкин, Якип Сэвэкин гэрбиденэ. [38] Сэвэки-кэ иниkir бэл Сэвэкинитын, бучэлни эчэ бирэ. Нујандун упкат иниkir. [39] Таду итынва алагумнил гунчэл: — Аят гунинни, Алагумни. [40] Тар амардукин юи-кэт эва-да Нујандукин ханjuридуки хэрэнчэ.

Киристос юидук тэкэчи?

[41] Ихус-ка нујардутын гунчэ: — Он-ка бэл гундерэ Киристос — Давидтук тэкэчи гуннэл? [42] Давид-ка мэнин Сэвэкивэ кэневун книгаду гунивки: — Бэгин Бэгиндув гунчэ: [43] «Би Синжил булэсэгилвэс халгардулас тыкивдэлэв, Минји анжу юалаткив тэгэтчэкэл». [44] Ичэдерэс, Давид Нујанман, Бэгин гуннэ, гэрбивки. Он-ка тэли Нујан Давидтук тэкэчи биденэн?

Итыва алагумнилдук сэрэнчэкэллу!

[45] Упкат бэл Нујанман долчатчаактын, Ихус алагувумнилтыкиви гунчэ: [46] — Итыва алагумнилдук, сэрэнчэнэ, гиркукаллу! Нујартын юнимил тэтылвэ тэтгэвэр аяувкил, тулилэ нујарватын, бэл кэнеденэл, мэндудеривэтын аяувкил; евреил ункеровун дюлдүти нујартын бэл дюлэмэдүти тэгэтчэвкил, туловунду-дэ бэгсэл тэгэктутын тэгэтчэвкил. [47] Нујартын навунахал идэгэлвэтын тытэвкил, бэл ичэтчэрэктын, улокмовэ, горово ункеродевкил! Нујарватын со ургэ биргэ алатчаран!

Дёгор навун-ахи анивуний

[21:1] Ихус мэнүнмэ нэвунду анивурвар баян бэл нэдеривэтын ичэчэн. [2] Нујан таду дёгор навун-ахива дюр хулукур алтамал мэнүрвэ нэдеривэн нян ичэчэн. [3] Таду Нујан гунчэн: — Сунду

тэдэвэ гундем, эр дёгордёри навун-ахи упкаттуксун кэтэтмэрвэ нэрэн. [4] Упкат баяхал баяндукувар нэчэтын, ахи-ка, со дёгор бинэ, экун бихикэнми упкатван нэрэн.

Сэвэки Дюн сукчавдяңан

[5] Таду бичэл бэел Сэвэки Дюн со гудеил дёлолдук овнаван, со тамурал анивурди онёвновон улгучэмэчилчэлэтын, Иисус гунчэн: [6] — Тар ичэтчэрихун, сукчавдяңан. Эду умун-кэт дёло дёлодун этэн эмэнмурэ, таргачир инэñил змэденүэтын.

Эр буга манавдалан экун одяңан?

[7] — Алагумни, тар окин одяңан? Тара бу экуды самалkit садянаувун? [8] — Мэдүчэкллу, сунэ эдэтын улокиттэ, — гунчэ Иисус. — Кэтэл, Би гэрбивэв гэрбитэнэл, эмэденүэтын, гундеңэтын: «Эр Би!», «Гунивчэ инэñи оран!» Тарилва экэллу бодоро! [9] Кухин оракин, бэел кухидэвэр эмэдеривэтын долдымил, экэллу юэлэллэ. Нонон таргачин-ты ојатын, муданин-ка тармалду этэн ора. [10] Тар амардукин Иисус нујартыкитын гунчэ: — Тэгэл тэгэлнуун, тэгэмэрил тэгэмэрилнуун кухилденүэтын, [11] дуннэ эду-таду сот силгинилденүэн, дуннэтэнэду демукин, кэтэ бэел умнэкэчэн хориврил бумукилдук булденүэтын. Со юэлэвсихи одяңан, няյнядук хэгдэл самалкил ичэвденүэтын.

Иисус алагумнилван тырэденүэтын

[12] — Тар упкачин эделин-кэ ора, сунэ дявадяңатын, сунэ ахактадяңатын, евреил ункеровун дюдутын сунэ буруйдадяңатын, кайилду тэгэвдеңэтын, тэгэмэрилдулэ, бэгсэлдулэ сунэ эмэвлденүэтын. Минэвэ аявдяридуксун тыкэн суннун одяңатын. [13] Эр тэли су инэñиллун одяңатын, нујартын дюлэдутын Миндули улгучэндэхун. [14] Аямат дёнчакаллу: он дыхучивнэтвэр нономодук экэллу дялдувар дявучара. [15] Би сунду со дялура турэрвэ

мэтэвден ёв, су манни турэрвэ дявлчадавар, тарил турэрдук су булэсэлдуксун ёи-кэт эва-кат дэптыки гундэви этэн бакара. [16] Амтыллун-да, нэкниллун-дэ, дяллун-да, гирклун-дэ сунэ булэсэгилду дявлкандяютын, сундук хадылвахун вадяютын. [17] Сунэ упкат бэел Миндук ичэмэинилден ётын. [18] Тар-да бичэлийн, су дынилдуксун умун-кэт нюриктэ этэн тыктэ. [19] Тара су тэрэмил, мэрнүилвэр омилвар айдяюахун.

Иерусалим биргэвэ ичэдэн ёв

[20] — Иерусалимма мурэли кухимнилвэ ичэмил, сакаллу: дагали город суксавдяюан. [21] Тэли Иудеяду бидерил бэел урэлдулэ туксаниктын; Иерусалимду бидерил химат тадук сурумэлчэктын; Иерусалим дагадун бихил бэел городтула эктын мучура. [22] Тарил инэжилду эду бидерил бэел Сэвэки дюлэдун котавар тамадяютын, Дукувурду дукувча дялувдяюан. [23] Тар инэжилду ургэхил тадук хутэлвэр укувдерили ахал биргэвэ ичэдэн ётын! Со хэгдүй биргээр дуннэвэ алатчаран, эр тэгэлэ Сэвэки тыкулнан тыкчэн ён: [24] хадыгтын, гидат гидалавнал, буден ётын, хадылватын упкачи дуннэлдүүлэ сурувден ётын. Иерусалимма-ка евреилдук хуятул тэгэл, нуяартын инэжилтын илтэндэлэтын, хэкидеден ётын. [25] Дылачаду, бегаду, охикталду-да бэе юэлэрин самалкил ичэвден ётын, дуннэду-кэ тэгэл ламу угэлин агдыгачин гээндеридуктын силгинден ётын. [26] Таргачир юэливисипчул инэжил дуннэлэ эмэнэдуктын, бэел юэлэлнэдуквэр бучэгэчир тыкилден ётын. Тыкэн няня энэхилин силгинден ётын. [27] Тэли ичэдэн ётын: со энэхичи, юэричи Бэе Омолгин туксudu эмэдеривэн. [28] Эрэ ичэмил, кэнтырэлвэр юунуркэллу, дылилвар угиркэллу — су тынмувдерихун инэжиллун дагамадяра. [29] Исус нуярдутын эргэчин гунмувкэвэ улгучэнчэн: — Ичэткэллу мова, смоковница гунмутивэ, хуятул-дэ молва. [30] Тар мол авданналтын чуриргаллактын, су тара ичэтчэнэл, дюгани дагамадяриван мэррун садярас. [31] Эду нян тыкэн-ты: Би гуннэгэчинми одяриван ичэмил, сакаллу, Сэвэки Тэгэмэрин

дагамадяран. [32] Сунду тэдевэ гундем, эхиткэн бидерил бэел эделитын будэ, тар упкачин одяџан. [33] Няңня-кат, дуннэ-кэт ачир одяжатын, Би-кэ турэрви окин-да бидеңтын.

Меликир бикэллу!

[34] — Мэрвэр энэл дявучара, сокторудяридуксун, инэյирипты кихалгаду тырэвдеридуксун, су меваррун маџал эдэтын ора, сэрэнчэкэллу. Тар инэји сундулэ умнэкэчэн, су эхиксун алтта, эмэридукин, сэрэнчэкэллу. [35] Тар инэји дуннэду бидерил бэел упкаттутын хуркагачин бидеңэн. [36] Окин-да меликир бикэллу, эүэхихун бидэн, дагамадяри биргэ сунэвэ илтэндэн уңкеродекэллу, Бэе Омолгин дюлэдун энэл халдяра, илдавар.

Исус Сэвэки Дюдун

[37] Инэј Иисус Сэвэки Дюдун алагудячан, дынача тыкиллэкин, Масличной гунмури урэлэ суруксэ, таду долбонива бинкин. [38] Упкат бэл-кэ, инэдерэкин тэгэксэл, Сэвэки Дюлан Нуңанман долдыдавар эмэктэдеңкитын.

Иуда хирурилнуун гулдымэттэн

[22:1] Тупача Колобо ту涓унийн дагамадячан, тар праздник Пасха гунмувки. [2] Хэгдигумэ хирурил тадук итылва алагумнил Иисуспа делум вадавар эечинкитын-дэ, бэлдук юэлэвкил бичэл. [3] Эхилэ харги Иудала Искариот гэрбичилэ ичэ, Иуда Иисус дяндюр алагувумнилдукин умунтын бичэ. [4] Тар Иуда, хэгдигумэ хирурилтыки тадук Сэвэки Дюван этээтчэрил бэгсэлтыкитын эмэксэ, он Иисуспа дявадатын мэтэвнээ очан. [5] Таријилин урунчэл, Иудаду мэнурвэ буџэт очал. [6] Иуда тара дёкча тадук бэел эхидитын сара Иисуспа дявавканниви дялдалча. [7] Тупача Колобо элэксипты инэүин оча, тар инэүиду ту涓унды берукаанма хулгајат бичэл. [8] Иисус Ботурва Иоанунма уңчэ, гуниксэ: — Сурукэллу,

Пасха туюунмэн митту окаллу. [9] — Тара бу иду одавун Си эетчэнни? — гүннэ, ханյучал таријилин. [10] — Городтула ирэксун, сунэ арчаптыки мулэнкиду мувэ эксэдери умун бэевэ бакалдыяахун, — гүнчэ Иисус. — Тар бэевэ дюлави исталан бодоколлу. [11] Тар дю бэгиндукин ханјудавар: — Алагумни синдук ханјудяран: «Эма комнатаду Би алагувумнилнууми Пасха туюунмэн девдеңэв?» [12] Тэли тар бэе сунду угилэ бихи хэгды комнатава ичэвкэндеңэн. Таду экун нада упкачин итыгавча биденжэн. Таду-ты окаллу. [13] Алагульумнилин суручэл, Нујан гүннэгэчинин бэевэ бакалдычал, нюүнинэдун комнатаду Пасха туюунмэн очал.

Омакта гүнмэчин

[14] Туюунмэ девулнёт очалан, дяндюр унивчэл алагувумнил Иисуснун остолду тэгэчэл. [15] — Эр Пасха девгэвэн Би суннун биргэвэ эделиви ичэрэ девдэви сомат эеттыв! — гүнчэ Иисус. — [16] Сунду гундем, эр Пасха туюунин Сэвэки Тэгэмэрдун эделин ора, Би эр девгэвэ этэм дептэ. [17] Умивун тыгэвэ гакса, кэневун ункеровунмэ гуниксэ, Нујан гүнчэ: — Эрэ гакаллу, мэрдуливэр бориткаллу. [18] Сунду гундем, эдук дюлэски хуларин аракива — виноград диктэдүкин овчава, — Сэвэки Тэгэмэрин эделин эмэрэ Би этэм умна. [19] Колобово гакса, кэневун ункеровунмэ гуниксэ, Нујан колобово, юлатви этыгэнэ, алагувумнилдуви бутычэ, гунденэ: — Эр Минџи иллэв, таријив су дярихун бувдерэн. Минэ дёнчадядавар эрэ окаллу. [20] Ахилтанар девгэ амардүкин Нујан тыкэн-ты умивун тыгэвэ хуларин аракива бучэ, гунденэ: — Эр тыгэду — Минџи сэксэв. Тар Сэвэки бэелнун Омакта гүнмэчинмэн самалкидялан. Сэксэв су дярихун ункулбuderэн. [21] Ичэткэллу! Минэ униедери бэе эр остолду миннун умунду бихин! [22] Тэде, Бэе Омолгин мэнџиви ичэривчэ хоктови эми-кат јэнэңэтын. Биргэ-кэ Нујанман униедери бэеду! [23] Алагувумнил юи нујардуктын тара одави дялдадяриван мэр мэрдуквэр ханјулчал.

[Ни алагувумнилдук хэгдыгутмэр?](#)

[24] Тадук алагувумнил юи нујардуктын хэгдыгутмэр бихивэн муссэмэчилчэл. [25] Иисус-ка нујартыкитын гунчэ: — Тэгэл тэгэмэрилтын мэнјилвэр тэгэлвэр тырэдерэ, мэрвэр-кэ, аява одярилди бэелди гэрбивкил. [26] Су-кэ тыкэн экэллу ора! Сагдагухун сунду нэкургугэчин бигин, хэгдыгухун-кэ боканјачин бигин. [27] Ни-кэ хэгдыгутмэр? Остолду тэгэтчэри-гу, нујандун девгэвэ эмувдери бокан? Остолду, девденэ, тэгэтчэри хэгдыгу?! Эр-кэ Би сундук боканјачин бихим! [28] Су Миннун, ургэвэ-кэт, эрувэ-кэт ичэнэ, юэнэлдүрэс. [29] Тарит Би Минду Минји Аминми Тэгэмэрви аниаван сунду анидям. [30] Би Тэгэмэрдув су Миннун умунду девдеденэхун-дэ, умдядянахун-да, тэгэмэрил тэгэкилдүтын тэгэтчэнэл, Исраиль дяндюр тэгэлдун хэгдыгул нюоннимнил одянахун.

[Иисус Ботур Нујандукин хуендеривэн гундерэн](#)

[31] — Симон, Симон, кэ! Харги су ахунма тэрэривэхун самкадяңан, багдарин бурдук чэмэлвэн токталдукин хэрэкэлтэ нэдеңэн. [32] Би-кэ си тэдериви эдэс сэмјирэ си дярис ункерочэв. Тадук-ка си, Минтыки мучукса, гиркилви харгидук тэдедувэр манил одатын бэлэттэви. [33] — Бэгин! — Ботур Иустыки гунчэ. — Би Синэ кайила-да, будэрилэ-дэ бододёнов! [34] — Синду гундем, Ботур, — тыкэн гуннэдун гунчэ Иисус, — инэүмэн петух эделин икэллэ, си Минэ эхиви сара иларакан гундеңэс. [35] Би сунэ хутакана-да, мэнүнэ-дэ, унтая-да ачин уннэкив, сунду экун-мал дёгор бичэн-ну? — гуннэ, нујардуктын Иисус ханјуча. — Мунду экун-кат дёгор эчэн бирэ, — гунчэл алагувумнилийн. [36] — Эхиткэн-кэ, — гунчэ нујартыкитын Иисус, — юи мэнучи — мэнүнми гагин, хутаканми нян гагин, юиду-кэ таријилийн ачир, тэтыви униексэ, гидая гагин. [37] Дукувунду гунмучэ: «Нујанман эрувэ очал бэелнун даран иливчал». Сунду гундем: тар Миндули дялуувувдяңан. Миндули гунмувчэ

упкачин дагали дялувувнатаин. [38] — Бэгин, эду дюр гидал бихи! — гунчэл нуңартын. — Элэкин! — гунчэ Нуңан.

Исус амаргума долбонин

[39] Городтук юксэ, Нуңан ноноптыгачинми Масличнай гунмури урэлэ сурухинчэ. Алагувумнилийн Нуңанман бодочол. [40] Тала ихикса, Нуңан гунчэ: — Биргэлвэ хэдэдэвэр уңкерокэллу! [41] Мэнин-кэ, дёлово гарадари горолон нуңардуктын адагакса, хэнүэрдуви илитчана, уңкеродечэ: [42] «Ами, Синдук гэлэндем, Минэ эр тыгэвэ, дялум биргэчивэ илтэнмувкэл! Тар-да бичэлин, Би гэлэдерив эгин ора, Си дялданас дялувугин!» [43] Няннядук Сэвэки тэдэвумнин, Нуңандулан эмэксэ, эңэхиен хавча. [44] Тыкэн сот мэргэденэ, Нуңан Сэвэкидук энэ этэрэ, нексэн сэкеэмэгэчин дуннэлэ чургиликнан гэлэдечэн. [45] Уңкероми этэксэ, алагувумнилтыкиви эмэчэ, таријилийн мэргэндуквэр ахинчал. [46] — Су эда адярас? — гунчэ нуңартыкитын Иисус. — Илкаллу, эмэдери биргэвэ тэрэдэвэр уңкерокэллу!

Исуспа дявадяра. Ботур Иустук хуэтчэрэн

[47] Эрэ гундерэкин, кэтэ бэел эмэдечэл, дюлэдүтын дяндюрдук умунтын Иуда гэрбичи нёрадячан. Нуңан Иустук нюкандави Нуңандулан дагамачан. [48] _ Иуда, — гунчэ нуңандун Иисус, — Бэе Омолгиван си нюкандиви униеденни? [49] Таду Нуңанман мурэли илитчачал алагувумнилийн, эхиткэн экун ојатван тыликсэл, гунчэл: — Бэгин, гидалдивар-гу гидаладяп? [50] Тарилдук умунтын хэгдыгү хибури боканман иктэчэ, анжу сенман чагдылича. [51] — Этэкэллу, экэллу тыкэн ора! — гунчэ нуңардутын Иисус. Тадук, бокан сенман эркуксэ, бэгэдэчэ. [52] Нуңанман, бодоно эмэчэл хэгдыгү хибурилду, Сэвэки Дюван этэечимнил бэгсэлдүтын, евреил хэгдыгүлдүтын-дэ гунчэ: — Би чаңит-ку бихим, су Миндулэ гидачил-да, мочил-да эмэдэхүн? [53] Би сунду Сэвэки Дюдун инэңжитыкин бинжив, су-кэ Минэ эңкихун илэчэрэ. Эхиткэн-кэ сунжи инэңинихун оран, хактыра

энэхин оран! [54] Нуңартын Исуспа дявачал-да, сурувчэл. Нуңанман хэгдьгу хиури дюлан эмэвчэл. Ботур горочира бододёчон. [55] Дю тулгидэн дулмадун тогово илаачал, бэл гулувунма мурэли тэгэтчэчтын, Ботур нян нуңарнуунтын тэгэлдьичэн. [56] Умун бокан-ахи, нуңанман гулувун дагадун ичэксэ, аямат нуңанман ичэчихсэ, гунчэн: — Эр бэе нян Нуңаннуунин бичэн! [57] Ботур-ка, тара энэ элэксирэ, гунчэ: — Ахи, би Нуңанман эхим сара. [58] Дагаканди умун бэе, Ботурва ичэксэ, нян гунчэ: — Си нян нуңардуктын бихинни. — Эчэ, гирки, — гунчэн Ботур. [59] Умун часкачин илтэнчэлэн, ге бэе нян тэдемэтви гунчэ: — Тэдемэ-ты эр бэе нян Нуңаннуунин бичэн, Нуңан нян Галилеядук. [60] — Гирки, си эва гундеривэс би эхим сара, — гунчэ таду Ботур. Эрэ гундерэкин, петух тэпкэчэ. [61] Бэгин, этэхиниксэ, Ботуртыки ичэхинчэн, Ботур-ка Бэгин гүннэлвэн турэрвэн дёнча: «Инэүмэн петух эделин тэпкэрэ, си Миндук иларакан хуэтчэнэс». [62] Ботур илчан, тадук юнэчэн, сот мэргэденэ, сојолчон.

[Кухимнил Исуспа иневунтэдерэ, дуктэдерэ-дэ](#)

[63] Исуспа этэетчэрил бэл Нуңанман муңнадячал, дуктэдечэл-дэ. [64] Нуңан эхалван уйиксэл, ханյувкил бичэл: — Сэвэки турэнмэн ихиври бэе, юи Синэ иктэнэвэн гукэл? [65] Тадук хүнтул-дэ дяргари турэрди Нуңанман дяргадячтын.

[Евреил Исуспа буруйдадяра](#)

[66] Инэүи очалан, бэл хэгдьгуултын, хэгдьгумэл хиурил, итыва алагумнил-да умунупчэтын. Исуспа евреил Сугландумтын дюлэдүүтийн иливччтын. [67] — Гукэл, Си Киристос бихинни-гу? — гүннэ, нуңартын ханյучал. [68] — Би гунэкив, су этэхун тэдерэ, Би-кэ мэнми сундук ханнуракив, су этэхун гүнэ, — гунчэ Исус. — [69] Эдук-кэ дюлэски Бэе Омолгин энэхипчу Сэвэки аннидадун тэгэв-ки одяян. [70] — Тарит Си Сэвэки Омолгин бихинни-гу? — гүннэл, упкат ханյучал. — Тара су мэррун Минэ тыкэн гэрбидерэс, — гунчэ

Исус. [71] — Эда бу гил бээлвэ долчатаа явун, — гунчэл таду нуяртын. — Бу мэрвун Нујан мэнин эва гүннэвэн упкатван долдырав!

Исус Пилат дюлэдүн

[23:1] Исустук ханјудячал бээл Нујанман Пилаттыки јэнэвчэл. [2] Нујартын, Иисупа турэнэл, гунчэтын: — Эр Бэе бээлвэвун эру хоктоло ивувдерэн, тэгэмэрду налогилва эдэтын тамара гундерэн, мэнми-кэ Киристос бихим, тэгэмэр бихим гундерэн. [3] — Си евреил тэгэмэритын-ју бихинни? — гүннэ, Нујандукин Пилат ханјуча. — Си мэнни тыкэн гунденни, — гунчэ нуяндун Иисус. [4] — Эр бэе экун-да бурийван эчэв бакара, — Пилат хэгдигумэ хибурилтыки, таду бичэл бэелтыки-дэ гунчэ. [5] — Нујан Иудея упкат бээлвэ Мэнжитви алагундиви уркудяран, нонон Галилеяду алагулчан, эхиткэн-кэ элэ эмэрэн, — гундечэл нуяртын.

Исус Ирод дюлэдүн

[6] — Эр Галилея бэен-ју? — гүннэвэтын долдыкса, Пилат ханјуча. [7] Тадук, Нујан оёлин Ирод хэгдигу бихивэн сакса, Нујанман Иродтыки уүчэн. Ирод тар инэңилду Иерусалимду бичэн. [8] Ирод, Иисупа ичэксэ, сот урунчэн: нујан Иисупа ичэмулнэн со горо оча бичэ, Нујандулин кэтэвэ долдыкса, Иисус экудая-вал сохия ориван ичэдэви эечивки бичэн. [9] Ирод Нујандукин со кэтэвэ ханјуктача-да, Иисус-ка эва-кат эчэн гунэ. [10] Хэгдигумэл-кэ хибурил, итыва алагумнил-да, таду биденэл, Нујанман сот бурийдадячал. [11] Ирод кухимнилнунми, Иисупа иневунтэксэл, Нујанман кэхэгидечтын, тар амардукин Ирод, Нујандун со тамура, гудей тэтывэ тэтывуксэ, амаски Пилаттыки уүчэн. [12] Тар инэңиду Ирод Пилатнун гиркилдыхэчтын, нонон нуяртын мэмэривэр энкитын аявра.

Дялдара: Иисус буягтын

[13] Пилат, хэгдигүмэл хиурилва, евреил хэгдигулвэтын, кэтэ бээлвэ-дэ эриксэ, нујардутын гунчэ: [14] — Эр бэе бээлвэ эру хоктоло иувдерэн гүннэл, миндулэ эмуvrэс, би-кэ су ичэтчэрэксун Нујандукин ханjуктам-да, су гундеридуksун умун-кэт эрувэ онаван би эчэв бакара. [15] Ирод нян Нујан экуды-да буриван энэ бакара мунтыки уүчэн. Эхилээр бэе экун-кат эрувэ эчин ора, тарит энэтын вавра. [16] Би Нујанман дуктэвкэндејэв, тар амардукин тындејэв. [18] Тыкэн гунчэлэн, упкат умунду тэпкэлчэл: — Нујанман вами! Мундулэ Вараввава тынкэл! [19] Тар бэе городту кухинмэ оналин тадук бэевэ ваналин кайиду каивча бичэн. [20] Пилат-ка Исуспа тындэви нян нујардутын гунчэ. [21] Нујартын-ка тэпкэдечэл: — Тэлэвундулэ Нујанман! Тэлэвундулэ! [22] Пилат нујардутын иливи гунчэ: — Экун эрувэн Нујан оран, Би Нујан ваври буриван, экун-кат эрувэн эчэв ичэрэ. Би Нујанман дуктэвкэндејэв, тадук тындејэв. [23] Нујартын-ка Исуспа тэлэдэтын элэмэтвэр тэпкэдечэтын, тарил тэпкэнтын давдычан. [24] Пилат нујартын гундеригэчинтын очан: [25] кухичэ тадук бэевэ вача кайиду тэгэтчэри бэевэ, гэлэнэвэтын бэевэ, ювчэ, Исуспа-ка евреил гэлэнэгэчинтын, одатын гунчэн.

Тэлэвунтыки хоктон

[26] Исуспа тэлэдэвэр сурувчэтын. Умун бэе, Симон гэрбичи, Киренадук, дуннэду хавалиksа, дюлави мучудячан. Кухимнил нујанман дявачатын, тэлэвун мова инивкэнксэл, Исус амардукин сурулдывкэнчэтын. [27] Исус амардукин со кэтэ бэел бододёчотын, тарилнун бихил ахал, тынэрдуливэр иктуденэл, Исуспа муландянал, союдёчотын. [28] Исус, нујартыкитын этэхиниксэ, гунчэ: — Иерусалим ахалин, минэ муланнал, экэллу союро! Мэрвэр-дэ, хутэлвэр-дэ, муланнал, союколлу! [29] Бэел тыкэн гундеритын инэжил эмэллэ: — Эвкил балдывра, окин-кат эчэл балдывра, укурдивэр эчэл укуврэ кутучил! [30] Тарлаха урэлду гунденэтын: — Бу оёловун тыккэллу! — Урэкэрду-кэ гунденэтын: «Мунэ дяякаллу!»

[31] Дялум чуксэчи, иникин мо тыкэн оувудяракин, бучукин-ка мо он ојатын?

Исуспа тэлэдерэ

[32] Иисусун умунду эрувэ очал дюр бэевэ суурвчэтын, нян тэлэдэвэр. [33] «Дыл гирамнан» гунмури дуннэлэ эмэксэл, таду Иисуспа тэлэчэл, эрувэ очал бэелвэ нян тэлэчэл, умунмэ Нујан анјудун, гева дегинјудун. [34] Иисус гундечэн: — Ами, нујартыкитын экэл тыкулла, эру дялья экэл дявучара, нујартын эва одятивар, энэл сара, одяра! Нујартын сиребий тыкнэдин Иисус тэтылвэн гатычатын. [35] Бэел, илитчанал, тара ичэтчэчэтын. Евреил хэгдигумэлтын, Нујанман иневунтэденэл, гундечэл: — Нујан Киристос бими, Сэвэки синманан тадук уүнэн бими, эхилэ хууту бэелвэ айнагачинми мэнми айгин! [36] Кухимнил Нујанман нян иневунтэдечэл. Нујантыкин дагамаксал, Нујандун идарилча аракива умдан буденэл, [37] гундечэл: — Си евреил тэгэмэрityн бими, мэнми айкал! [38] Нујан оёлин дукувча бичэн: ЭР ЕВРЕИЛ ТЭГЭМЭРИТЫН. [39] Тэлэвунду локучадярил дюр чајитылдук умунтын Иисуспа иневунтэчэ: — Си тэде Киристос бихинни? Тэли мэнми-дэ, мунэ-дэ айкал! [40] Ге-ка чајит нујанман нувчадяча: [41] — Сэвэкидук си эүнэнни-гу юэлэрэ? Си мэнни-дэ тэлэвунду локучадянни эчэ! Мунэ тыкэн онатын элэкин, бу эрувэ оналивар тэлэврэв. Нујан-ка экун-кат эрувэн эчэн ора. [42] Тадук нујан Иустыки гунчэ: — Иисус, Си, Тэгэмэрит элэ эмэми, минэ дёндави! [43] — Би тэдевэ гундем, си инэүмэн-ты Миннун умунду Угу Бугаду бидеңэс, — гунчэ нујандун Иисус.

Иисус бунин

[44] Инэюи дулинин одячан, тадук илан часмакту упкат дуннэ оёлин хактыра очан, [45] тар дылача самивувнадукин хактыралча. Сэвэки Дюн дулиндун локучадяри торга дулиндуливи тэкэргэчэ. [46] Иисус игдыт тэпкэхинчэ: — Ами! Би Мэнјиви эринми Си юалалдус

дявавкандям! Эрэ гунденэ, Нуџан будэри эринми эрихинчэ. [47] Кухимнил бэгинтын, тара ичэксэ, гунчэ: — Эр бэе тэдемэ-ты бууря ачин бичэ! Тарит Сэвэкивэ кэнечэн. [48] Упкат умунупчэл бэел Иисус тэлэвривэн ичэнэчэл, экун ориван ичэксэл дюлдулавар, мэргэндуквэр тыңэрвэр иктуденэл, мучучатын. [49] Иисуспа сарил бэел, гороконду илитчанал, ичэтчэчэтын, тарилдук Иисуснун Галилеядук эмэчэл ахал-кат бичэтын.

Он Иисуспа имачатын

[50] Евреил хэгдагулдуктын умунтын Осип гэрбичи бэе бичэн. Нуџан мулакас мевачи, ңуңнэт бинит индери бичэн. [51] Нуџан гил евреил хэгдигултын дялданавар онаватын, эчэн элэксирэ. Осип Аrimapeя городтук тэжэчи бичэн. Нуџан Сэвэки Тэгэмэрит эмэривэн алатчачан. [52] Осип, Пилаттыки эмэксэ, бучэ Иисуспа гадави гэлэчэ. [53] Иисуспа тэлэвундук аталиksа, бучэ бэе чакилиптындун чакилиksа, кадар додун овча нэвунду бучэ бэевэ нэчэ, таду ңивэ-кэт эчир нэрэ бичэл. [54] Тунжи инэjni илтэндечэн, суббота инэjni одяchan. [55] Иисуснун Галилеядук эмэлдыхэл ахал, Осиппа бодочотын, нујартын кадарду оувуча нэвунду Иисус иллэвэн нэнэвэтын ичэчэтын. [56] Дюловар мучуксал, нујартын ая унјучи имурэнмэ, имувунмэ-дэ очал. Иты нюнниридин нујартын субботаду дэрумкичинжкитын.

Иисус арран

[24:1] Ге инэjиду геван элэкс ичэвдерэкин, ахал, ая унјучи онавар имувунмэр эксэнэл, бучэ бэе нэвунтыкин эмэчэтын. [2] Эмэксэл, нэвун уркэдукин дёло дариски анавнаван ичэчэл, [3] иксэл-кэ, Бэгин-Иисус иллэн ачин онаван ичэчэтын. [4] Ахал, болгоксол, илитчарахтын, нујартын дюлэдүтын гилбэнэдери тэтычил дюр бэел умнэт ичэвчэл. [5] Ахал, ңэлэлиksэл, хэргиски ичэчилчэл, тар бэел-кэ нујардутын гунчэл: — Су эда бучэ бэел сигдынэдүтын иникинмэ гэлэктэдерэс? [6] Нуџан эду ачин. Нуџан арчан. Галилеяду

бийэхиви Нујан сунду эва гүннэвэн дёнкаллу. [7] Бэе Омолгиван юэлумухичи бэелду дявавкандяжтын, тарил тэлэдэңэтын, или-ка инэјиду Нујан ардяјан. [8] Таду ахал Нујан гүннэвэн дёнчал, бучэ нэвундукин [9] мучуна эмэксэл, нујартын ичэнэвэр упкатван дян умун алагувумнилдун [10] тадук хуյту-дэ бэелду улгучэнчэтын. Тар ахал гэрбилтын Мария-Магдалина, Иоанна тадук Якип энинин Мария. Нујарнунтын умунду бичэл ахал унивчэл алагувумнилду нян тара улгучэнчэл. [11] Синмавчал алагувумнил ахал улокво гундерэ гүнчэнэл, нујарватын эчэтын тэдерэ. [12] Ботур- кэ бучэ бэевэ нэвунтыкин туксачан. Доски игэхиниксэ, бучэ бэе чакилиптынман-нюон ичэчэ тадук таргачин онадукин сохиядяна, юэнэчэн.

[Еммаустыки хоктодун](#)

[13] Тар-ты инэјиду дюр алагувумнил Иерусалимдук умун нулгидук бихи Еммаус гүнмури бикиттыки юэнэдечэтын. [14] Йэнэденэл, тар экун онаван упкатван улгучэмэтчэчэтын. [15] Улгучэмэтчэрэктын, Иисус мэнин, нујартыкитын дагамакса, даран юэнэлдышлчэн. [16] Алагувумнил Иисуспа ичэтчэнэл, эчэтын он-кат тагра. [17] Иисус нујарнунтын улгучэмэчилчэн: — Эр су, хоктоли юэнэденэл, экунма улгучэмэтчэрэс? [18] Нујартын илчатын. Дэрэлтын мэргэпчул бичэтын. Тарилдук умунтын, Клеопа гэрбичи, Иустыки гүнчэ: — Си тэдемэ-ты Иерусалимду бидерилдук эмүккэкэн, эр инэјилду экун эду онаван, эхи сара бихинни-гу? [19] Нујан гүнчэн: — Экунма би эхим сара? — Экун Иисуснун Насареттук онаван, — гүнчэл нујартын. — Нујан Сэвэки турэнмэн ихиври бэе бичэн, Сэвэки-дэ, упкат бэел-дэ дюлэдүтын турэрдиви, одяритви-да энэхи бичэн. [20] Мунјил хэгдигумэ хиурилвун тадук бэгсэлвун Нујанман ункилдывунду бурийдачатын, тадук вадатын дявавканчатын: Нујанман тэлэвунду тэлэчэтын. [21] Бу-кэ Нујан Исраильва Айјат бэе гүнчэчэвун. Тар-да упкачин эчэ бихи: тар онан или инэјин илтэнэн, [22] мунэ ады-кат ахалвун сот сохивкана. Тымани

одяракин, нуңартын бучэ бэе нэвунтыкин гиркучатын, [23] таду Нуңан иллэвэн эчэл бакара. Мучуна эмэксэл, Сэвэки тэдэвумнилвэн ичэнэвэр улгучэнчэтын. Сэвэки тэдэвумнилин Иисус иникинмэн гунчэл бичэтын. [24] Мундук хадыл, бучэ бэе нэвунтыкин суруксэл, тэдемэвэ улгучэннэвэтын сачатын, Нуңанман- ка мэнмэн эчэтын ичэрэ. [25] — Эда-ка су дялья ачири бэел бихис! — гунчэ нуңардутын Иисус. — Сэвэки турэнмэн ихиврил гунденэвэтын су мевардулавар удаипчут [26] тэдевэ ивдерэс! Киристос биргэлвэ энэтын-ну ичэрэ бичэн, тар амардукин кэневувнёт? [27] Тэли Нуңан Моисей дукунадукин упкат Сэвэки турэнмэн ихиврил бэел-дэ дукуналатын Нуңандулин эва гуннэвэтын упкатван тыливкэнчэн. [28] Еммаустула дагамачалатын, Иисус илтэндэви некэчэн. [29] Алагувумнилин-ка Нуңан нуңарнунтын эмэнмудэн сот гэлэнилчэтын: — Муннун эмэнмукэл. Инэjni илтэндерэн, долбодёрон. [30] Иисус, дюла иксэ, нуңарнунтын эмэнмучэн. Нуңарнунтын умунду остолду тэтэтчэнэ, Нуңан колобово гача, кэневун уүкеровунмэ гунчэ тадук, калтакса, нуңардутын бутычэн. [31] Нуңартын эхалтын нивчэтын — алагувумнилин Нуңанман тагчал. Нуңан-ка эвки ичэврэ очан. [32] Нуңартын мэмэрилдувэр гундечэл: — Нуңан, элэ эмэденэ, митнун хоктоду улгучэмэтчэнэ, Дукувурду дукувчава тыливкэндерэкин, меварты дегдэдеригэ chir курбудечэтын эчэ?! [33] Нуңартын тармалду илчал тадук Иерусалимдула мучучал. Таду нуңартын, дян умун синмавчал алагувумнил-да тадук хуңтул-дэ алагувумнилва [34] умунду умипчалва бакачатын. Тарил нуңардутын гунчэтын: — Бэган тэдемэ-ты арчан. Нуңан Симонду ичэвчэн. [35] Тэли нуңартын хоктоду экун онаван, колобово калтадяракин, он Нуңанман тагнавар улгучэнчэтын.

Арча Иисус алагувумнилдуви ичэвдерэн

- [36] Тара улгучэндерэктын, умнэт Иисус, мэнин нуңартын дулиндутын илитчана, нуңартыкитын гунчэн: — Аяралдын сунду!
[37] Нуңартын, олониксал, юлэлчэтын, ханянома ичэрэв гунчэчэл.

[38] — Су экундук тыкэн юэлэллэс? — ханюча Иисус. — Эда-ка су меваррун эвкил тэдерэ? [39] Ичэткэллу юалалвав, халгарвав — эр Би бихим. Эркукэллу Минэ, ханян иллэе-дэ, гирамная-да ачин бивки, Минду-кэ тарил бихи. [40] Тыкэн гунденэ, Нујан юалалви, халгарви ичэвкэнчэ. [41] Нујартын уруннэдуквэр, он-кат энэл тэдерэ, сохицячтын. Тадук Нујан ханюча: — Сунду экуды-вал девгэ эду бихин? [42] Нујартын силавча олло хадыван Нујандун бучэл. [43] Нујан, тара гакса, ичэтчэрэктын, девчэ. [44] Тар амардукин Иисус нујардутын гунчэ: — Би суннун биңэхиви гунденэв турэрви эргэчинмэ гундерэ: Моисей итыдун, Сэвэки турэнмэн ихиврил бээл дукунадутын, Сэвэкивэ кэневун Дукувунду-да Миндули дукувча упкачин дялувувнатаан. [45] Тадук Иисус Дукувурду дукувчава нујартын тылдэтын бэлэтчэ. [46] Нујан гунчэ: — Эду тыкэн дукувча: Айнат бэе, биргэвэ ичэнэтын тадук или инэниду арјатын; [47] упкат тэгэл, Иерусалимdu бидеридук, долдынжатын: мэнжилвэр бинилвэр хүнтувнэтвэр, Сэвэкилэ мучуџатвар, Сэвэки Киристостули бэелдук юэлумухивэтын лукивувдан. [48] Су упкатпа мэррун ичэчхун, тара хүнтул бэелду улгучэннэтыхун. [49] Би-кэ эхиткэн Минжи Аминми гуннэвэн сунду ундум. Су-кэ угиник энэхие гадалавар городту эмэнмукеэллу.

Иисус няյняла угиривдерэн

[50] Иисус нујарватын городтук ювчэ тадук Випаниямактула нујарнунтын сурулдыгчэ. Юалалви угириксэ, нујарватын хиргэчэ. [51] Тадук, хиргэденэ, нујардуктын горолилча, няյнятки угиривдехинчэ. [52] Нујартын Нујан дюлэдун дэрэлдивэр хэргиски тыкчэл. Тадук, сот урунденэл, Иерусалимтыки мучуксал, [53] Сэвэкивэ кэнеденэл, окин-да Сэвэки Дюлан эмэктэдечетын.